

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА _____



ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність* 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Ізмаїл – 2018

* Для спеціальності 014 Середня освіта додатково зазначається предметна спеціальність відповідно до наказу МОН України від 12.05.2016 р. № 506 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 12.10.2017 р. № 1368); для спеціальності 035 Філологія додатково зазначається спеціалізація відповідно до наказу МОН України від 25.05.2016 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 20.09.2017 р. № 1293).

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Описи освітніх програм спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: управління, адміністрування і інформаційної діяльності

Адреса:

Телефон деканату:

Веб-сторінка факультету:

Електронна пошта:

Декан факультету:

1.2. Інформація про кафедру

Назва: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Адреса:

Телефон кафедри:

Веб-сторінка кафедри:

Електронна пошта:

Завідувач кафедри:

Перелік освітніх програм спеціальності*:

* Зазначається можливість навчання за освітніми програмами, що передбачають здобуття додаткової спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації) відповідно до наказів МОН України № 506 від 12.05.2016 р. та № 567 від 25.05.2016 р.

2. ОПИСИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством» зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

2.1.1. Профіль освітньої програми

| 1 – Загальна інформація | |
|--|---|
| Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу | Ізмаїльський державний гуманітарний університет, факультет управління, адміністрування і інформаційної діяльності, кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю |
| Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу | Бакалавр, кваліфікація: бакалавр зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» |
| Офіційна назва освітньої програми | Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Економіка та управління підприємствами» |
| Тип диплому та обсяг освітньої програми | Диплом одиничний, на базі повної загальної середньої освіти 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців |
| Наявність акредитації | Планується у 2018 р. |
| Цикл/рівень | НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень |
| Передумови | Для здобуття ступеня бакалавра на перший курс приймаються особи з повною загальною середньою освітою за результатами зовнішнього незалежного оцінювання; на другий (третій) курс (з нормативним терміном навчання) на вакантні місця приймаються особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста за результатами фахових вступних випробувань. |
| Мова(и) викладання | Українська |
| Термін дії освітньої програми | 01.07.2021 |
| Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми | http://idgu.edu.ua/ects |
| 2 – Мета освітньої програми | |
| Підготовка компетентних, конкурентоспроможних фахівців здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та вирішувати ситуації практичної діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і у процесі навчання. | |
| 3 – Характеристика освітньої програми | |
| Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація) | Управління та адміністрування / Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / Економіка та управління підприємством |
| Орієнтація освітньої програми | Освітньо-професійна |
| Основний фокус освітньої програми та спеціалізації | Спеціальна освіта в галузі управління і адміністрування, що орієнтована на підготовка фахівців, здатних ідентифікувати та вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у |

| | |
|---|---|
| | сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності на засадах оволодіння системою компетентностей. |
| Особливості програми | Програма поєднує теоретичний зміст предметної області з можливістю вирішення прикладних завдань у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Програма містить чотири види практик: навчальна практика (ознайомча), навчальна практика (економічна) виробнича практика (організаційно-аналітична), виробнича практика (комплексна за фахом) |
| 4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання | |
| Придатність до працевлаштування | Відповідно до кваліфікації бакалавр може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010: 1312 – Керівники малих підприємств без апарату управління в промисловості 1313 – Керівники малих підприємств без апарату управління в будівництві 1314 – Керівники малих підприємств без апарату управління в оптовій та роздрібній торгівлі 1316 – Керівники малих підприємств без апарату управління на транспорті, у складському господарстві та зв'язку 1317 – Керівники малих підприємств без апарату управління в комерційному обслуговуванні 1318 – Керівники малих підприємств без апарату управління в побутовому обслуговуванні 1319 – Керівники інших малих підприємств без апарату управління 145 – Менеджери (управителі) в торгівлі, готелях та закладах ресторанного господарства 1451 – Менеджери (управителі) у торгівлі транспортними засобами та їх ремонті 1452 – Менеджери (управителі) в оптовій торгівлі та посередництві у торгівлі 1453 – Менеджери (управителі) в роздрібній торгівлі побутовими та непродовольчими товарами та їх ремонті 1453.1 – Менеджери (управителі) в роздрібній торгівлі побутовими товарами 1453.2 – Менеджери (управителі) в роздрібній торгівлі непродовольчими товарами 1454 – Менеджери (управителі) в роздрібній торгівлі продовольчими товарами 146 – Менеджери (управителі) у фінансовій діяльності 1461 – Менеджери (управителі) у сфері грошового посередництва 1462 – Менеджери (управителі) у сфері фінансового лізингу 1463 – Менеджери (управителі) у сфері надання кредитів 1465 – Менеджери (управителі) у сфері страхування життя та заощаджень 1466 – Менеджери (управителі) у сфері пенсійного страхування 1469 – Менеджери (управителі) в інших видах фінансового посередництва |
| Подальше навчання | Мають право продовжити навчання на другому магістерському рівні вищої освіти |

| 5 – Викладання та оцінювання | |
|---|---|
| Викладання та навчання | Студентоцентроване навчання; персоналізований підхід до кожного студента; зорієнтованість на вирішенні індивідуальної навчальної проблеми. Організаційні форми: лекції, семінари, індивідуальні заняття, самостійна робота, практична робота, підготовка кваліфікаційної роботи. |
| Оцінювання | Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-рівнева шкалою (зараховано / незараховано), 100-бальною шкалою. Форми контролю: поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий), захист практик, атестаційний екзамен з економіки та управління підприємством, захист кваліфікаційної роботи. |
| 6 – Програмні компетентності | |
| Інтегральна компетентність | Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. |
| Загальні компетентності (ЗК) | <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами у професійній сфері.</p> <p>ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати автономно та в команді, навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 8. Здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища та здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК 9. Здатність діяти відповідально та свідомо.</p> |
| Фахові компетентності спеціальності (ФК) | <p>ФК 1. Знання і розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>ФК 3. Розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин.</p> <p>ФК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ФК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>ФК 6. Знання і розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ФК 8. Знання і розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>ФК 9. Знання та розуміння організації зовнішньоекономічної</p> |

| | |
|--|---|
| | <p>діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>ФК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.</p> |
| 7 – Програмні результати навчання | |
| Знання та розуміння | <p>ПРН 1. Знати термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;</p> <p>ПРН 2. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.</p> <p>ПРН 3. Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків</p> <p>ПРН 4. Застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.</p> <p>ПРН 5. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ПРН 6. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> |
| Застосування знань та розуміння | <p>ПРН 7. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 9 Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН 10. Проявляти ініціативу і підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, брати відповідальність за результати.</p> <p>ПРН 11. Застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 12. Використовувати знання основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.</p> |
| Формування суджень | <p>ПРН 13. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ПРН 14. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.</p> <p>ПРН 15. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.</p> |
| Комунікація | <p>ПРН 16. Показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.</p> <p>ПРН 17. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> |

| | |
|---|--|
| | ПРН 18. Оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами. |
| Автономія і відповідальність | ПРН 19. Відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. ПРН 20. Управління комплексними діями або проектами ПРН 21. Відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб. ПРН 22. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності. |
| 8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми | |
| Кадрове забезпечення | Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає більше 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – більше 10%). |
| Матеріально-технічне забезпечення | Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням; наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту; забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти. |
| Інформаційне та навчально-методичне забезпечення | Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів |
| 9 – Академічна мобільність | |
| Національна кредитна мобільність | Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних ВНЗ |
| Міжнародна кредитна мобільність | Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників |
| Навчання іноземних здобувачів вищої освіти | Наявна можливість для фізичних осіб |

2.1.2. Перелік компонентів освітньої програми

| Код н/д | Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота) | Кількість кредитів | Форма підсумкового контролю |
|--|---|--------------------|-----------------------------|
| Обов'язкові компоненти ОП | | | |
| ОК 1. | Філософія | 4 | екзамен |
| ОК 2. | Англійська мова | 9 | залік/екзамен |
| ОК 3. | Українська мова та основи академічного письма | 6 | залік |
| ОК 4. | Історія України та української культури | 5 | екзамен |
| ОК 5. | Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень | 5 | залік |
| ОК 6. | Математика для економістів | 9 | залік/екзамен |
| ОК 7. | Економічна теорія | 5 | залік |
| ОК 8. | Мікроекономіка | 5 | екзамен |
| ОК 9. | Макроекономіка | 5 | екзамен |
| ОК 10. | Економічна інформатика | 9 | залік/екзамен |
| ОК 11. | Економіка підприємства (виробничого, торговельного та біржових структур) | 14 | залік/екзамен |
| ОК12. | Товарознавство | 4 | залік |
| ОК 13. | Маркетинг | 4 | залік |
| ОК 14. | Менеджмент | 4 | екзамен |
| ОК 15. | Бухгалтерський облік і аудит | 5 | екзамен |
| ОК 16. | Організація підприємницької діяльності підприємств (виробничих, торговельних та біржових структур) | 4 | екзамен |
| ОК 17. | Бізнес-планування | 4 | екзамен |
| ОК 18. | Економіко-математичне моделювання підприємницької діяльності | 5 | екзамен |
| ОК 19. | Господарське право | 4 | залік |
| ОК 20. | Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків в підприємницькій діяльності | 4 | екзамен |
| ОК 21. | Курсова робота з дисципліни «Менеджмент» | 1 | захист роботи |
| ОК 22. | Курсова робота з дисципліни «Економіка підприємства» | 1 | захист роботи |
| ОК 23. | Курсова робота з дисципліни «Бізнес-планування» | 1 | захист роботи |
| ОК 24. | Навчальна практика (ознайомча) | 3 | захист звіту з практики |
| ОК 25. | Навчальна практика (економічна) | 6 | захист звіту з практики |
| ОК 26. | Виробнича практика (організаційно-аналітична) | 6 | захист звіту з практики |
| ОК 27. | Виробнича практика (комплексна за фахом) | 9 | захист звіту з практики |
| ОК 28. | Підготовка кваліфікаційної роботи | 6 | захист роботи |
| Загальний обсяг обов'язкових компонент: | | 147 | |
| Вибіркові компоненти ОП | | | |
| <i>Вибірковий блок 1 (вибір факультету)</i> | | | |
| ВБ 1.1. | Облік і оподаткування | 4 | екзамен |
| ВБ 1.2. | Біржова діяльність | 3 | залік |
| ВБ 1.3. | Комерційна діяльність | 3 | залік |
| ВБ 1.4. | Статистика та економічний аналіз | 4 | екзамен |
| ВБ 1.5. | Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління | 3 | залік |
| ВБ 1.6. | Проектний аналіз | 4 | екзамен |
| ВБ 1.7. | Економічна діагностика | 4 | екзамен |

| | | | |
|---|---|------------|---------|
| ВБ 1.8. | Економіка і організація інноваційної діяльності підприємств | 4 | екзамен |
| ВБ 1.9. | Стратегія і розвиток бізнесу | 4 | екзамен |
| Вибірковий блок 2 (вільний вибір студента) | | | |
| ВБ 2.1. | Соціологія / Політологія | 4 | залік |
| ВБ 2.2. | Правознавство / Екологія | 4 | залік |
| ВБ 2.3. | Безпека праці / Техніка безпеки за професійним спрямуванням | 4 | залік |
| ВБ 2.4. | Ділові папери і професійна компетенція / Історія релігій | 4 | залік |
| ВБ 2.5. | Етика / Естетика | 4 | залік |
| ВБ 2.6. | Підприємництво та бізнес-культура / Самоменеджмент та управління особистою кар'єрою | 4 | залік |
| ВБ 2.7. | Національна економіка / Регіональна економіка | 4 | залік |
| ВБ 2.8. | Страховання / Інвестування | 4 | залік |
| ВБ 2.9. | Логістика / Управління витратами | 4 | залік |
| ВБ 2.10. | Торгові відносини і розрахунки / Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва | 4 | залік |
| ВБ 2.11. | Цінні папери та фондовий ринок / Електронна комерційна діяльність | 4 | залік |
| ВБ 2.12. | Стратегічне управління в підприємстві / Потенціал і розвиток бізнесу | 4 | залік |
| ВБ 2.13. | Аналіз та прогнозування кон'юнктури ринку / Планування і контроль на підприємстві | 4 | залік |
| ВБ 2.14. | Фінансовий менеджмент / Формування бізнес-моделі підприємства | 4 | залік |
| ВБ 2.15. | Мотиваційний менеджмент / Інноваційне підприємництво | 4 | залік |
| Загальний обсяг вибірових компонент: | | 93 | |
| ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ | | 240 | |

2.1.3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників, які навчались за спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством проводиться у формі атестаційного екзамену з економіки та управління підприємством і публічного захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації: Бакалавр зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством» зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Обов'язкові компоненти

Філософія

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: доц. Запорожченко О. В.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.3.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: сприяння ґрунтовному ознайомленню студентів з історією розвитку філософії; роз'яснення основних актуальних проблем сучасної світової філософії; визначення основних етапів формування світової філософської думки; розвиток вміння самостійно робити філософський аналіз різних вчень, концепцій, ідей, порівнювати їх; розвиток вміння обґрунтовувати свою світоглядну позицію і філософські погляди, вміння відстоювати свої погляди в дискусії; виховання поваги до загальнолюдських цінностей, на яких ґрунтується розвиток людства; сприяння формуванню систематизованого світогляду і високої культури мислення.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: специфіку філософії як особливого типу світогляду, її функції, завдання, проблемне поле; понятійно-термінологічний апарат курсу; основні напрямки філософії та історію їх виникнення; основних представників світової філософії та їх базові концепції та ідеї; особливості та проблематику філософських пошуків у кожному епоху розвитку людства; основні джерела філософських знань.

вміти: обґрунтовувати свою світоглядну позицію щодо важливості знань з основ філософії; порівнювати між собою різні філософські погляди, ідеї, концепції; аналізувати вплив соціокультурних чинників на формування філософських ідей, проблематику філософських пошуків; коректно використовувати філософські терміни та поняття під час усних відповідей на семінарських заняттях, складати термінологічні словники, застосовувати філософські терміни для експлікації власної думки; здійснювати самостійний пошук інформації з використанням різноманітних ресурсів.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Джерела філософії. Філософія як форма суспільної свідомості. Структура, предмет і функції філософії. Пізнавальна функція філософії. Практичне і пізнавальне ставлення людини до світу і до самої себе як предмет філософського знання. Пізнавальна діяльність філософії та її мета. Світоглядна функція філософії. Філософія як теоретичне осмислення буття. Структура світогляду. Світовідчуття,

світосприйняття, світорозуміння. Методологічна функція філософії. Методологія та її різновиди. Філософія як теорія і методологія.

Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Буддизм. Даосизм. Філософські напрямки, школи і погляди видатних античних мислителів: Геракліта, Піфагора, Демокріта, Сократа, Платона, Арістотеля та інших. Основні філософські поняття античної філософії. Нові умови розвитку філософії. Від політеїзму до монотеїзму. Релігійний характер філософських пошуків. Патристика і схоластика. Онтологія, гносеологія, антропологія, етика та філософія історії в філософії середньовіччя. Проблема співвідношення віри і знання, цінностей земного життя і християнських ідеалів.

Філософія епохи Відродження. Основний зміст епохи та його відбиття у філософському антропоцентризмі. Проблема людської особистості у гуманістичній філософській традиції епохи Відродження.

Якісно нова спрямованість філософії. Критика середньовічної схоластики і містики, пошуки продуктивного методу пізнання. Сенсуалізм і раціоналізм. Представники європейської філософії Нового часу. Соціальні та антропологічні ідеї Нового часу та філософія Просвітництва. Загальна характеристика німецької класичної філософії, її представники. Гносеологія та етика в філософії Канта. Активна самодіяльність духу – головна тема німецького ідеалізму. Ідеалістична діалектика розвитку світу і людини як основне досягнення гегелівської філософії. Гуманістичний зміст філософії Фейєрбаха.

Марксистська філософія. Проблеми свободи і цілісного розвитку людини. Сутність матеріалістичного розуміння історії. Філософська розробка соціальної проблематики. Антропологічні напрямки в західній філософії. Проблема несвідомого та ірраціонального. Філософія людського існування (екзистенціалізм). Еволюція релігійної філософії. Сцієнтистські напрямки. Позитивізм та його різновиди. Структуралізм та модернізм в сучасній філософії.

Філософська думка Київської Русі. Києво-Могилянська академія як осередок розвитку філософії в Україні. Проблема людини у філософських роздумах Г.Сковороди. Проблема звільнення людини і нації у творах мислителів Кирило-Мефодіївського братства. Розробка антропологічного принципу та ідея суспільного прогресу у творчості Франка, Драгоманова, Грушевського та ін. Подальший розвиток філософської думки в Україні.

Буття як універсальна філософська категорія. Реальність буття і небуття. Рівні буття. Свідомість людини як духовний спосіб орієнтації її у реальності буття. Усвідомлення проблеми походження, розвитку і сутності свідомості. Загальний зміст і форми пізнавальної діяльності. Проблема визначення меж людського пізнання і самопізнання. Об'єктивна реальність і предмет пізнання. Чуттєве споглядання, понятійне мислення, практика: характер їх співвідношення. Сенсуалізм, раціоналізм, практицизм як альтернативи науково-філософському розумінню сутності пізнавального процесу. Істина як процес. Характеристики істини. Критерії істини.

Природні передумови, матеріальні та духовні засади людського життя. Суспільне виробництво, його архітектоніка. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя людей. Соціальна структура суспільства. Історичні форми спільності людей. Суспільна свідомість. Еволюційне, інволюційне і революційне у розвитку суспільства і людини. Критерії прогресивного розвитку суспільства.

Суспільство як система, що саморозвивається. Проблема сенсу, цінності і самоцінності людського життя у духовному досвіді людства. Витоки та історичні долі ідей філософського гуманізму. Ідея цілісної людини як вираз сенсу людського життя. Свобода і гуманізм. Свобода і культура.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Історія філософії: підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. — К., 2001.
 2. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні : навч. посібник / І. В. Огородник, В. В. Огородник. — К., 1999.
 3. Філософія : навч. посібник / за ред. І. Ф. Надольного. — 5-е вид., випр. і доп. — К. 2005.
 4. Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії: навч. посібник / Ю. Федів, Н. Мозгова— К., 2001.
 5. Чижевський Д. Нариси з історії філософи в Україні / Д. Чижевський // Твори. В 4 т. / під заг. ред. В. Лісового. — К., 2005.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Англійська мова

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: перший, другий
3. СЕМЕСТР: 2,3
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.3, ФК.1, ФК.3.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: набуття навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами; користування усним монологічним і діалогічним мовленням у межах побутової, суспільно-політичної та фахової тематики; перекладу з іноземної мови на рідну текстів загальноекономічного характеру.

У результаті вивчення модуля студент повинен знати:

- самостійно визначати економічні показники діяльності підприємства, чітко формулювати свої думки і висловлювати їх, пов'язувати загальнотеоретичні положення з вимогами теперішнього часу;
- відтворювати прослухану інформацію, надавати їй чітку економічну оцінку;
- зареєструвати основні закономірності економічних умов розвитку підприємства, що склалися у певний період часу;
- перерахувати результати економічних показників діяльності підприємства та його підрозділів;
- обговорювати економічну ефективність роботи підприємства;
- визначати склад витрат, що включаються в ціну готової продукції;

- розуміти чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці, організації захисту у разі виникнення надзвичайної ситуації;

- виділяти головне в прослуханій та прочитаній інформації; складати план, тези в процесі підготовки до дискусій, монологічних висловлювань.

вміти:

- перекладати аутентичні тексти, статті, законодавчі документи;

- обговорювати основні положення законодавчої бази діяльності підприємства в Україні та в країнах, мова яких вивчається;

- робити аналіз резервів виробництва;

- виражати власну думку щодо економічної діяльності підприємства;

- оперувати термінологією, притаманною спеціалістам даної професії;

- виконати огляд періодичної преси з питань економічної ситуації в країні.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Глобалізація. Поняття глобалізації. Процес глобалізації в світовій економіці. Глобалізація в Україні. Переваги та недоліки глобалізації. Проблеми глобальних компаній. Шляхи виходу на нові ринки. Ділове листування (лист-замовлення). Граматика: простий теперішній час, теперішній подовжений час. дієприкметник теперішнього часу. дієприкметник минулого часу. Словотворення (суфікси –ment, -ion, -tion, –ic.).

Підприємство і підприємництво. Правові засади діяльності підприємства. Структура компанії. Умови роботи на підприємстві. Ділове листування (лист-відповідь на замовлення). Граматика: Past Simple, Present Perfect (утворення, вживання, порівняння вживання); модальні дієслова в минулому часі.

Працевлаштування. Підбір кандидата на вакантну посаду. Як підготуватись до співбесіди при працевлаштуванні. Посада та її основні характеристики. Словотворення за допомогою суфіксів –ance, -ence, -cy, -fut. Ділове листування (лист-відповідь на замовлення; лист-скарга). Граматика: конверсія; перфектні часи дієслова; утворення, вживання.

Гроші. Поняття грошей. Функції грошей. Кредити, позики. Інші типи фінансових операцій. Ділове листування (лист-скарга). Граматика: числівник; прикметник; ступені порівняння прикметника.

Торгівля. Що таке торгівля. Імпорт, експорт. Вільна торгівля: недоліки та переваги. Робота торгового підприємства. Ділове листування (лист-запрошення). Словотворення за допомогою суфіксів –ify, -ate, -en. Граматика: порівняльні структури; минулий неозначений час дієслова.

Інновації. Відомі винаходи та винахідники. Інновації та ринок. Презентація винаходу. Ділове листування (лист-запрошення). Граматика: минулий тривалий час дієслова; порівняння вживання минулого неозначеного та тривалого часів дієслова.

Конкуренція. Конкурентно-спроможний товар. Стратегії в досягненні конкурентоспроможності на ринку товарів. Конкурентоспроможність українських товарів. Словотворення за допомогою суфіксу –ly. Граматика: прислівник.

Якість товару. Проблеми якості товарів та послуг. Контроль якості товарів та послуг. Основні ознаки якісних товарів та послуг. Відповідність ціни та якості товарів та послуг. Шляхи покращення якості товарів та послуг. Офіційні

документи: службова записка, анкети для отримання візи. Грамматика: складені прикметники; майбутній доконаний час;

Податки. Правові засади оподаткування. Прямі податки. Непрямі податки. Офіційні документи: контракт на торгівлю (структура). Грамматика: герундій, герундіальні конструкції; модальні дієслова can, may, must.

Бухгалтерська справа. Закони, правила і стандарти бухгалтерії. Подвійна бухгалтерія. Баланс і фінансовий звіт. Офіційні документи: контракт на торгівлю (перевезення; пакування товару; сертифікати товару). Грамматика: Інфінітивна конструкція It's too ... to do smth. Словотворення (суфікси -ism, -ing, -an).

Страховання. Страховання ризиків. Страховання компанії. Страховання життя. Офіційні документи: контракт на торгівлю (ціни та загальна вартість). Грамматика: пасивний стан дієслова.

Реклама. Необхідність реклами. Засоби і методи реклами. Види реклами. Створення рекламного продукту. Офіційні документи: контракт на торгівлю (строки оплати). Грамматика: пасивний стан дієслова; узгодження часів дієслова у реченні.

Маркетинг. SWOT аналіз. Маркетингові стратегії. Маркетинговий план. Як переконати споживача придбати товар чи послугу. Офіційні документи: платіжні документи. Грамматика: Пряма та непряма мова; вживання спеціальних ввідних слів при передачі прямої мови.

Управління підприємством. Поняття менеджменту. Структура управління компанії. Теорія мотивації. Культурні стереотипи і менеджмент. Бізнес етика. Офіційні документи: контракт (гарантії; неможливість виконання обов'язків; арбітраж). Грамматика: Складні речення (складносурядні, складнопідрядні). Підрядні речення часу. Підрядні речення умови. Підрядні речення причини і мети.

Стратегія бізнесу. Поняття стратегії бізнесу. Аналіз ринку. Мета, стратегія, тактика. Офіційні документи: транспортна документація для міжнародної торгівлі. Грамматика: артиклі; відносні займенники.

Охорона праці на підприємстві. Правові засади охорони праці на підприємстві. Поняття ергономіки. Умови праці. Економіка і екологія. Офіційні документи: експортна ліцензія; страхування; пакування та маркування; лист підтвердження про отримання замовлення. Грамматика: відносні підрядні речення; відносні підрядні речення; пунктуація складного речення.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. David Cotton, David Falvey, Simon Kent: Market Leader.- Edinburgh Gate, Harlow : Pearson Education Limited, 2003. - 176 p.

2. Ian MacKenzie: Professional English in Use. Finance.- Cambridge University Press, 2006- 140p.

4. Ian MacKenzie: Management and Marketing. - Global ELT, 1997,-144p.

5. Peter Roach: English Phonetic and Phonology. Glossary.- Cambridge University press, 2009. - 218c.

6. Bill Mascull: Business Vocabulary in Use. Advanced. 2nd edition. - Cambridge University press, 2008- 168p.

7. Ian MacKenzie: English for Business Studies. 3rd edition. - Cambridge University press, 2010. – 234p.

8. Simon Sweeny: Communicating in Business English. 2nd edition. - Cambridge University press, 2011. -129p.

9. Leo Jones, Richard Alexander: New International Business English.- Cambridge University press, 2011. -264p.

10. Murphy Raymond: Essential grammar in use (blue).- Cambridge University press, 2011- 260с.

Додаткові джерела:

1. Tricia Smith. Market leader. Business law. - Edinburgh Gate, Harlow : Pearson Education Limited, 2000. - 96 p.

2. Paul Emmerson. Business English Framework; Cambridge University press, 2008- 236p.

3. Cate Farrall, Marianne Lindsley; Professional English in Use. Marketing. Cambridge University press, 2008- 284p .

4. Jane Cordell: Cambridge Business English Activities: Cambridge University press, 2009- 134p.

5. Аванесян Ж.Г. Английский язык для экономистов. М. «Омега – Л» - 2008.-313с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінари, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Українська мова та основи академічного письма

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Циганок І. Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.3, ФК.1, ФК.3.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: сформувати уявлення студентів про українську мову як систему одиниць різного рівня, що взаємодіють, поглибити знання першокурсників, набуті під час вивчення української мови за шкільною програмою, активізувати й удосконалити мовленнєві навички, культуру письма та усного спілкування. Одним із основних аспектів вивчення української мови є функціональний підхід, тому безпосередню увагу зосереджено на використанні студентами мовних засобів для формування досконалого мовлення. Формування академічної культури, академічної грамотності, необхідних практичних навичок усної і писемної мови у студентів, необхідних для успішного навчання та майбутньої професійної діяльності.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні питання з лінгвістики, зокрема фонетики, фонології, лексикології, фразеології, лексикографії, граматики української мови, стилістики і культури української мови; різні аспекти ділового спілкування, особливості жанру академічного письма.

вміти: диференціювати мовні одиниці всіх мовних рівнів та здійснювати їх опис, правильно використовувати на письмі їх словоформи; розрізняти функціональні стилі української мови, спираючись на їхні ознаки;) грамотно писати тексти різних стилів; правильно писати документи різних видів, доречно

використовуючи особливості документної мови; здобути практичні навички усного і писемного наукового мовлення, досвід збирання і вивчення фактів, роботи з фаховими текстами, самостійного пошуку й опрацювання джерел, досвід виконання як індивідуальних завдань, так і групових проєктів.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування. Державна мова – мова професійного спілкування. Основи культури української мови. Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.

Професійна комунікація. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Риторика і мистецтво презентації. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування.

Наукова комунікація як складова фахової діяльності. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.

Формування академічної культури студента. Засади вищої освіти. Академічна доброчесність і її порушення. Кодекси честі. Академічна культура в університеті: на прикладі американських вишів. Академічна доброчесність і академічна нечесність. Інтелектуальна власність і її порушення. Плагіат у масовій культурі.

Усне й писемне мовлення студента. Наукове мовлення. Культура спілкування. Науковий стиль української мови: писемне мовлення та усне мовлення. Мова ділових паперів: мистецтво самопрезентації. Культура оформлення наукового тексту: цитування, покликання, укладання бібліографії, інформаційні технології на допомогу студенту.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Берегова Г.Д. Ділова українська мова. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. – Херсон: Айлант, 2004. – 240 с.

2. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.

3. Бралатан В.П. Професійна етика: навч. посіб. / В.П. Бралатан, Л.В.

4. Бутенко Л.В. Мовлення ділових людей на нарадах, засіданнях, зборах: навч. посіб. для студ. нефілол. спец. / Л.В. Бутенко. – 2-е вид., доп. і випр. – Алчевськ: ДГМІ, 2003. – 253 с.

5. Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / С.І. Гальченко, О.З. Силка. – Черкаси: АММО, 2015. – 93 с.

6. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. / Т.Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.

7. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / [Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, Т. Д. Іщенко та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 344 с.

8. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

9. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с. – (Серія «Альма-матер»).

10. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування : [навч. посіб.] / З. Мацюк, Н. Станкевич. – К. : Каравела, 2005. – 352 с.
 11. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс : [навч. посіб.] / В. І. Мозговий. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
 12. Кацавець Г. М. Мова ділових паперів : навч. посіб. для вищ. навч. закладів / Г. М. Кацавець, Л. М. Паламар ; М-во освіти і науки України. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К. : Алерта, 2006. – 328 с.
 13. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. / Г.С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.
 14. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. – К.: НАДУ, 2012. – 48 с.
 15. Погиба Л. Г. Українська мова фахового спрямування : підручник / Л. Г. Погиба, Т. О. Грибіниченко, Л. М. Голіченко. – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 350 с.
 16. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.
 17. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
 18. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семенов, О.Л. Фаст. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 220 с.
 19. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 216 с. – (Серія «Альма-матер»).
 20. Студентська науково-дослідницька робота (Нормативно-методичні рекомендації). – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 58 с.
 21. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.
 22. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства: навч. посіб. Для студентів напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліогр.» / Г.М. Швецова-Водка; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. – 231 с.
 23. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підруч. / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2010. – 696 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.
 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: *(за наявності)*

Історія України та української культури

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Дізанова А.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.3.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: опанування студентами суті історичних процесів, що відбувалися в Україні від найдавніших часів до сьогодення, усвідомлення їх об'єктивного характеру, взаємозв'язку та взаємозалежності, оволодіння студентами історичним фактажем; вивчення основних періодів розвитку української культури, специфіки української національної культурної традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сучасні методи історичного пізнання, історичний термінологічно-понятійний апарат; основні етапи історичного процесу та культурного розвитку на теренах України; специфіку політичного, соціального, економічного, культурного життя України на різних етапах історії, специфіку розвитку окремих регіонів України.

вміти: використовувати набуті знання в практичній діяльності; аналізувати історичні події, орієнтуватися в історичному просторі та часі, визначати причинно-наслідкові зв'язки, оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах; давати оцінку пам'яткам вітчизняної та світової культури, співвідносити їх з історичними періодами, самостійно поглиблювати знання у рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Історія України. Стародавня доба в історії України. Середньовічна держава Київська Русь. Галицько-Волинське князівство. Українські землі під владою іноземних держав (XIV – перша половина XVII ст.). Утворення Литовської держави. Українське козацтво. Причини виникнення козацтва. Виникнення Запорозької Січі, її адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції. Українська національна революція середини XVII ст. Причини і характер, мета, рушійні сили революції. Проблеми періодизації. Б.Хмельницький. Гетьманщина, Правобережна Україна і Запорозька Січ в кінці XVII - XVIII ст.

Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (XIX – початок XX ст.) Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Українське національне відродження. Кирило-Мефодіївське товариство. Т.Шевченко.

Особливості економічного розвитку українських земель напередодні селянської реформи 1861 р. в Росії. Скасування кріпацтва. Реформи 60-70-х років XIX ст. Соціально-економічний розвиток у пореформений період. Національна політика російського царизму щодо українців.

Українські землі напередодні Першої світової війни. Українська революція 1917-1920 рр. Лютнева революція 1917 р. у Росії. Українська Центральна Рада, її універсали. Гетьманський переворот. Зовнішня і внутрішня політика

П.Скоропадського. Директорія. Внутрішня і зовнішня політика. Поразка Української національно-демократичної революції. Основні уроки і здобутки української революції.

Україна у міжвоєнну добу (1921-1939). Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.) та післявоєнний період (1945-1954 рр.). Українська РСР у 1954-1991 рр. Україна в умовах незалежності. Розгортання державотворчих процесів. «Помаранчева революція». Президентські вибори 2010 р., 2014 р. Революція Гідності.

Українська культура. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України. Витоки та передумови формування української культури. Культура Київської Русі. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVII ст. Українське бароко (середина XVII – кінець XVIII ст.). Національне відродження в Україні (кінець XVIII - XIX ст.). Розвиток української культури в другій половині XIX - на початку XX ст. Українська культура XX- початку XXI ст. Суперечливий характер культурного процесу в сучасних умовах. Сучасні здобутки української культури.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко О.Д. Історія України. Навчальний посібник для ВНЗ. — К., 2010.
2. Лазарович М. В. Історія України : навч. посіб. / М. В. Лазарович. – 3-тє вид., стереотип. – К., 2013.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. – К.: Кліо, 2015.
4. Пальм Н. Д. Історія української культури : навч. посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2013. – 296 с.
5. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущкий. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
6. Хома І. Я. Історія української культури : навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 356 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР:

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.3, ФК.6.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни:

надання уявлення про роль і значення отримуваної професії для функціонування підприємства, навчання умінню ставити цілі економічного розвитку підприємства в конкретних умовах його функціонування і вибирати способи їх досягнення; ознайомлення з принципами, методологічними основами

базових економічних і управлінських дисциплін; прищеплення навичок формування простих економічних моделей для розрахунку кінцевих результатів діяльності підприємства.

оволодіння уміннями щодо вибору та обґрунтування теми наукового дослідження та методів його проведення; розвиток навичок творчої роботи, проведення і оформлення наукових досліджень, передачі наукової інформації та впровадження результатів наукового пошуку.

формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок з методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці з широким використанням навчально - методичної та додаткової наукової літератури.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні економічні категорії та закони; зв'язок економічних наук і іншими науками, що вивчаються при підготовці фахівця; методи економічного дослідження, кількісного і якісного аналізу, моделювання економічних процесів; основні проблеми, які покликана вирішувати на підприємстві економічна служба в умовах постійно зростаючих потреб суспільства і обмеженості ресурсів;

основи методології і методи наукового дослідження; основи організації наукових досліджень; особливості підготовки і оформлення наукових робіт економічного профілю.

вміти: використовувати економічні моделі для аналізу економічної ситуації, прогнозування і передбачення наслідків державної економічної політики; використовувати отримані знання для аналізу соціально-економічної політики і оцінки результатів економічних реформ, що проводяться; володіти навичками самостійної творчої роботи, уміти економічно грамотно формулювати і аргументувати свою позицію.

володіти фундаментальною, загальнонауковою, конкретно- науковою методологією та економічними методами дослідження з метою забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів об'єктивності в оцінці економічних фактів, явищ, подій; навчитися розробляти наукові проблеми, писати наукові статті, роботи; сприяти реалізації знань, навичок, творчого мислення в навчальному процесі, навчально-дослідницької та подальшої науково - дослідницької діяльності майбутніх спеціалістів.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Предмет курсу як система знань про поняття, категорії і інструментарій економічних наук. Господарські явища, процеси і системи, які лежать в основі функцій, що виконуються економістами на підприємстві. Основні проблеми, які покликана вирішувати на підприємстві економічна служба в умовах постійно зростаючих потреб суспільства і обмеженості ресурсів. Система курсу «Введення в спеціальність» і його функції. Завдання курсу. Предмет економічних наук. Зв'язок економічних наук і іншими науками, що вивчаються при підготовці фахівця.

Походження зрозуміти «економіка» і «економія». Економічна наука минулого, сьогодення і майбутнього. Призначення професії «економіст». Формування професійних знань економіста. Обсяг знань і умінь економіста. Професійна мова економіста.

Економіст по праці і заробітній платі. Економіст по фінансовій роботі. Економіст по плануванню. Інженер по організації і нормуванню праці. Менеджер по матеріально-технічному постачанню. Менеджер по управлінню персоналом.

Наука як особлива форма людської діяльності. Система наукових знань. Наукова діяльність. Мета та функції науки. Виникнення науки та її еволюція. Класифікація наук. Критерії науковості знань. Поняття та види наукової діяльності. Організація наукової діяльності в Україні. Система науково-дослідницьких закладів України. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів. Поняття, особливості, цілі та завдання науково-дослідної роботи. Класифікація наукових досліджень. Принципи організації наукового дослідження. Етапи наукового дослідження. Підготовка і оформлення наукових робіт. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова стаття. Структурні елементи статті. Тези наукової доповіді (повідомлення). Методика підготовки та оформлення публікації. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Техніка написання тексту. Реферат. Доповідь (повідомлення).

Поняття, мета та завдання науково-дослідної роботи студентів. Види та форми науково-дослідної роботи студентів. Культура особистості дослідника. Етична поведінка в науці. Поняття авторського права. Зміст та види авторського права. Поняття плагіату та його різновиди. Система запобігання та виявлення академічного плагіату. Завдання наукових досліджень при підготовці економістів.

Технологія роботи з науковою літературою. Етапи роботи з науковою літературою. Структура наукового тексту. Поняття мети, об'єкту, предмету дослідження. Загальні правила оформлення наукової роботи. Загальні правила цитування. Практичні навички оформлення бібліографії: літератури, ресурсів, електронних джерел. Вивчення літератури. Користування учбовою літературою. Підбір літератури по темі. Правильне читання учбової літератури. Ведення записів по матеріалах учбової літератури і першоджерел. Тези. Конспекти. Реферати. Анотації. Інтелектуальна власність і її законодавча охорона. Нормативні положення авторства. Об'єкти авторського права. Форми презентації наукових та науково-технічних результатів.

Місце ВНЗ в системі утворення України. Правова основа діяльності вищих учбових закладів. Структура вищих учбових закладів. Факультети, інститути на правах факультетів, кафедри, аспірантура, бібліотеки, вчені ради, система студентського самоврядування, інститут кураторства, ін. Положення про структурні підрозділи приймаються Вченою радою ВНЗ і затверджуються ректором. Завдання ВНЗ. Задоволення потреби особи в інтелектуальному, культурному і моральному розвитку. Задоволення потреб суспільства в кваліфікованих фахівцях. Розвиток наук і мистецтв. Формування у тих, що навчаються, громадянській позиції.

Мета і зміст предметів по історії, культурі, математики, мові, філософії, політекономії, ін. Мета і зміст предметів по економіці підприємства, економічному аналізу, мікро- і макроекономіці, менеджменту, управлінню виробництвом, бухгалтерському обліку, банківській справі, аудиту, ін.

Загальні вимоги до організації освітнього процесу у ВНЗ: робота у відповідність з учбовим планом, самостійний вибір системи оцінок; форми, порядку і періодичності атестації студентів; об'єктивний контроль якості підготовки випускників після завершення рівня освіти. Основні види занять :

лекція, семінарське заняття, практичне заняття, лабораторне заняття, контрольна робота або колоквиум, реферат, курсова робота, випускна кваліфікаційна (дипломна) робота, самостійна робота.

Організація поточного, проміжного і підсумкового контролю у рамках «Європейської кредитної трансфертної системи ЄКТС». Поняття кредиту, модуля, контролю, компетентності і компетенції. Основний принцип оцінювання знань студентів. Відрахування студентів з ВНЗ унаслідок академічної заборгованості. Навчання після закінчення ВНЗ і підвищення кваліфікації випускників.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Вечканов Г.С. Экономическая теория. Для бакалавров и специалистов. 3-е изд., СПб.: Питер, 2011, 512с.

2. Введение в специальность экономиста: Учебное пособие для вузов - 302 с. Христюлова Н.Е. Яковенко Е.Г. - М: ЮНИТИ-ДАНА, 2012, 346с.

3. Вовканич С.Й., Черчик Л.М. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для студентів спеціальностей „Економіка підприємств”, „Управління персоналом та економіка праці” денної та заочної форм навчання. – Луцьк: ЛНТУ, 2009. – 58 с.

4. Дороніна М. С. Технологія наукових досліджень (схеми та приклади) : навч. посібн. / М. С. Дороніна. – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 100 с.

5. Економіка підприємства - Підручник. / Ред. С.Ф.Покропивного. К.: КНЕУ, 2000. –528с.

6. Економічний словник-довідник/ За ред. С. В. Мочерного. - Київ: Феміна, 1995. - 368 с.

7. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. — К.: Знання, 2007. — 1072 с.

8. Климовец, О. В. Введение в специальность экономиста : учеб. пособие / О. В. Климовец. – Ставрополь : АГРУС, 2007. – 248 с.

9. Липсиц И.В. Экономика. Учебник для студентов вузов. - М.: Омега-Л, 2013, 607 с. (Гриф МО РФ).

10. Макогон Ю.В., Пилипенко В.В. Основи наукових досліджень в економіці. – Донецьк: Альфа прес, 2007. – 144 с.

11. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 83 с.

12. Отенко І. П. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / І. П. Отенко. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 80 с.

13. Пушкар А. И. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности : учебн. пособ. / А. И. Пушкар, Л. В. Потрашкова. – Х. : ИНЖЭК, 2008. – 280 с.

14. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Романчиков В.І. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с. Режим доступу - http://dmeti.dp.ua/file/kdoczn_10892.pdf

15. Слагода В. Г. Введение в специальность. Экономика и управление учебное пособие. ИНФРА-М, ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ, Форум, 2007, 176 с.

16. Черчик Л.М. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності спеціальностей „Економіка підприємств”, „Управління персоналом та економіка праці” денної та заочної форм навчання. – Луцьк: ЛНТУ, 2009. – 24 с.

17. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2002. – 295 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Математика для економістів

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1,2

4. ЛЕКТОР: доц. Івлієва О.М.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.5, ЗК.6, ФК.2.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення основних принципів та інструментарію математичного апарату, який використовується для розв'язування економічних задач, математичних методів систематизації, опрацювання та застосування статистичних даних для наукових та практичних висновків.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: властивості визначників та методи їх обчислення; методи розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь; означення та властивості скалярного, векторного та мішаного добутків векторів; способи задання прямої та площини; різні форми рівняння прямої на площині; рівняння площини, прямої у просторі; рівняння кривих та поверхонь другого порядку; похідні основних елементарних функцій і загальні правила відшукування похідних; правила диференціювання; основні формули диференціального числення; загальну схему побудови графіка функції; теореми про границі, важливі границі; форми запису комплексного числа; правила виконання дій з комплексними числами; частинні похідні; необхідну і достатню умови екстремуму функції двох змінних; формули дотичної площини та нормалі до поверхні, похідної за напрямом, градієнта; таблицю невизначених інтегралів; методи інтегрування; типи диференціальних рівнянь та методи їх розв'язання; типи числових та функціональних рядів; достатні ознаки збіжності знакододатних числових рядів; класичне визначення імовірності, залежних та незалежних подій, добутку подій; випробування, незалежні випробування; аксіоми теорії ймовірностей; основні теореми про обчислення ймовірностей випадкових подій; розвинення в степеневий ряд основних елементарних функцій; означення випадкові величини; дискретної та неперервної випадкової величини, основних моментів випадкових величин та їх властивостей; математичне очікування, дисперсія, мода і медіана; рівномірний, нормальний розподіли; основних числових характеристик випадкових величин; основні розподіли випадкових величин; правило ігнорування малоїмовірних подій; методи розрахунків основних статистичних характеристик із застосуванням ПЕОМ; методи оцінювання достовірності моделей та її параметрів.

вміти: обчислювати визначники; виконувати дії з матрицями; знаходити ранг матриці; знаходити обернену матрицю; розв'язувати СЛАР методом Крамера,

матричним методом, методом Гаусса; аналізувати сумісність СЛАР; розкласти вектор за базисом; застосовувати скалярний, векторний та мішаний добутки до розв'язання геометричних задач; розв'язувати метричні задачі на площині і у просторі; обчислювати границі; досліджувати функції на неперервність; знаходити похідні різних порядків функцій; будувати графіки функцій; знаходити частинні похідні першого та вищих порядків явно заданої функції; досліджувати функцію двох змінних на екстремум; виконувати дії з комплексними числами; знаходити невизначені, визначені та невластні інтеграли; застосовувати визначені інтеграли до фізичних та геометричних задач; знаходити загальний, частинний розв'язки диференціального рівняння та системи диференціальних рівнянь; складати диференціальне рівняння для конкретної фізичної задачі; досліджувати числові ряди на збіжність; знаходити область збіжності функціональних рядів; розкласти функції у степеневий ряд; застосовувати ряди до наближених обчислень; розкласти функцію у ряд Тейлора для різних випадків задання функції; визначати випадкові події; знаходити числові значення ймовірностей випадкових подій; застосовувати вивчені формули, теореми та закони (повної ймовірності, Байєса, Бернуллі, та ін.) до розв'язування задач; знаходити числові характеристики дискретних та неперервних випадкових величин, у тому числі, за умов їх нормального або рівномірного розподілу; користуватися таблицями значень основних імовірнісних функцій; застосовувати отримані знання для аналізу, моделювання і розв'язання прикладних задач із залученням комп'ютерної техніки; користуватися таблицями значень основних імовірнісних функцій; застосовувати отримані знання для аналізу, моделювання і розв'язання прикладних задач із залученням комп'ютерної техніки.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Визначники 2-го і 3-го порядків. Властивості визначників. Мінори та алгебраїчні доповнення. Загальне означення визначника n -го порядку. Обчислення визначників. Застосування визначників до дослідження СЛАР. Формули Крамера. Матриці, дії з ними. Обернена матриця. Матричні рівняння. Ранг матриці.

Система лінійних алгебраїчних рівнянь, її сумісність, дослідження сумісності системи за допомогою рангу матриць. Теорема Кронекера-Капеллі.

Методи розв'язання СЛАР (Крамера, матричний, Гаусса). Однорідні системи. Невизначені системи та їх розв'язання. Однорідні системи лінійних алгебраїчних рівнянь. Власні числа та власні вектори матриці. Вектори, загальні означення, лінійні дії з векторами. Лінійна залежність і незалежність векторів. Базис. Проекція вектора на вісь. Системи координат на площині і в просторі (ПДСК, полярна система координат). Метод координат. Вектори в ПДСК (координати, довжина, напрямні косинуси). Поділ відрізка у даному відношенні. Скалярний, векторний та мішаний добутки векторів. Означення, властивості, обчислення, координатна форма. Геометричний зміст. Умови перпендикулярності та колінеарності двох векторів, компланарності трьох векторів.

Пряма на площині. Загальне рівняння прямої, неповні рівняння. Канонічне та параметричні рівняння прямої. Пряма, яка проходить через дві задані точки. Рівняння прямої у відрізках на осях. Пряма з кутовим коефіцієнтом. Кут між двома прямими, умови паралельності і перпендикулярності двох прямих. Нормальне рівняння прямої. Відстань від точки до прямої. Площина і пряма у просторі.

Способи задання площини. Види рівнянь площини. Пряма у просторі. Площина і пряма у просторі. Взаємне розташування прямої і площини. Кут між площинами, прямими, площиною та прямою. Умови паралельності і перпендикулярності. Поняття лінії другого порядку. Коло. Канонічне рівняння кола. Криві другого порядку. Еліпс, гіпербола, парабола. Їхні властивості, канонічні рівняння. Поняття поверхні другого порядку. Циліндричні, конічні поверхні, поверхні обертання. Канонічні рівняння.

Вступ до математичного аналізу. Поняття послідовності. Границя послідовності. Теореми про границі. Число e . Визначені та невизначені вирази. Поняття функції. Класифікація функцій. Границя функції. Теореми про границі. Перша і друга важливі границі. Число e . Наслідки. Порівняння нескінченно малих величин, еквівалентні н.м.в. Неперервність функції, точки розриву та їх класифікація.

Похідна, її геометричний, механічний та фізичний зміст. Диференційованість та неперервність. Правила диференціювання. Похідні елементарних функцій. Таблиця похідних. Похідна складеної та оберненої функцій. Похідна функцій, заданих неявно або параметрично. Логарифмічне диференціювання.

Диференціал функції. Застосування. Похідні та диференціали вищих порядків. Формула Лейбніца. Властивості диференційованих функцій. Теореми Ролля, Лагранжа, Коші. Формули Тейлора, Маклорена. Правило Лопітала.

Дослідження функцій. Монотонність функції. Екстремум. Інтервали опуклості та вгнутості, точки перегину. Асимптоти. Найбільше та найменше значення функції. Загальна схема дослідження функції та побудова її графіка.

Функції кількох змінних. Основні поняття та означення. Границя. Неперервність. Частинний і повний приріст.

Частинні похідні. Диференційованість. Повний диференціал. Застосування. Похідна складеної функції. Повна похідна. Диференціювання неявної функції. Похідні та диференціали вищих порядків. Формула Тейлора. Дотична площина та нормаль до поверхні. Похідна за напрямом. Градієнт.

Екстремум функції двох змінних. Умовний екстремум. Найбільше і найменше значення функції кількох змінних

Первісна і невизначений інтеграл. Властивості. Таблиця основних інтегралів. Основні методи інтегрування. Многочлени. Раціональні функції. Інтегрування раціональних виразів. Інтегрування тригонометричних функцій. Інтегрування ірраціональних функцій. Задачі, що приводять до поняття визначеного інтеграла. Означення та властивості. Інтеграл із змінною верхньою межею. Формула Ньютона–Лейбніца. Методи обчислення визначених інтегралів. Заміна змінної. Формула інтегрування частинами. Невласні інтегралі з нескінченними межами інтегрування. Ознаки збіжності. Обчислення Невласні інтегралі від необмежених функцій. Ознаки збіжності. Обчислення. Застосування визначених інтегралів. Обчислення площ плоских фігур. Площа у прямокутних декартових координатах. Обчислення площі при параметричному заданні контура. Площа криволінійного сектора у полярних координатах. Довжина дуги кривої. Об'єм тіла із заданим поперечним перерізом. Об'єм тіла обертання. Робота змінної сили. Координати центрів мас плоских областей та дуг кривих.

Диференціальні рівняння першого порядку. Основні поняття та означення. Задача Коші. Обвідна сім'ї кривих. ДР з відокремлюваними змінними, однорідні.

Лінійні ДР, рівняння Бернуллі, у повних диференціалах. Диференціальні рівняння вищих порядків. Основні поняття. Задача Коші. Диференціальні рівняння, які допускають пониження порядку. Лінійні диференціальні рівняння. Поняття лінійно незалежної системи функцій. Визначник Вронського. Лінійні однорідні та неоднорідні ДР. Структура загального розв'язку. Теорія лінійних однорідних ДР другого та вищих порядків зі сталими коефіцієнтами. Метод Лагранжа (варіації довільних сталих) для лінійних ДР другого порядку. Системи ДР. Метод виключення та інтегрованих комбінацій розв'язання систем диференціальних рівнянь у нормальній формі. Системи диференціальних рівнянь зі сталими коефіцієнтами.

Числові ряди. Основні поняття та означення, збіжність. Властивості ЧР. Достатні ознаки збіжності знакододатних рядів (порівняння, Д'Аламбера, Коші). Альтерновні ряди. Теорема Лейбниці. Знакозмінні ряди. Абсолютна і умовна збіжність. Функціональні ряди. Основні поняття та означення. Рівномірна збіжність. Ознака Вейерштрасса. Властивості рівномірно збіжних рядів. Степеневі ряди. Теорема Абеля. Інтервал та радіус збіжності степеневого ряду. Властивості степеневих рядів. Ряди Тейлора та Маклорена.

Предмет теорії ймовірностей. Алгебра випадкових подій. Означення та властивості ймовірності та частоти. Основні задачі та принципи комбінаторики.

Додавання ймовірностей несумісних подій. Залежні і незалежні події, умовні ймовірності. Множення ймовірностей. Правило множення та загальне правило додавання ймовірностей. Незалежність подій. Правило множення незалежних подій. Формула повної ймовірності та Байеса. Приклади розв'язування задач. Схема та формула Бернуллі. Граничні теореми у схемі Бернуллі. Теорема Бернуллі.

Види випадкових величин та способи їх завдання. Закони розподілу випадкових величин. Числові характеристики дискретних випадкових величин.

Теореми про математичне сподівання неперервної випадкової величини. Рівномірний розподіл та його числові характеристики. Показниковий розподіл та його числові характеристики. Нормальний розподіл, його властивості, застосування та числові характеристики.

Багатовимірні випадкові величини. Функції випадкового аргументу. Граничні теореми теорії ймовірностей. Елементи теорії випадкових процесів і теорії масового обслуговування.

Генеральна та вибіркова сукупності. Проста випадкова вибірка. Загальна схема побудови згрупованого розподілу частот. Емпірична функція розподілу та її властивості. Графічне зображення статистичних розподілів. Незгруповані дані: полігони частот та частостей, гістограма. Згруповані дані: гістограма і полігон частот. Імовірнісний зміст гістограми та полігону частот. Полігони накопичених частот та частостей. Знаходження їх медіани. Графік емпіричної функції розподілу.

Числові характеристики вибіркової сукупності. Вибіркові характеристики. Точкові та інтервальні оцінки. Довірчий інтервал для оцінки математичного сподівання нормального розподілу.

Статистичні гіпотези та їх різновиди. Похибки перевірки гіпотез. Критерій узгодження для перевірки гіпотез. Статистичний критерій перевірки основної гіпотези. Критична область. Знаходження критичних областей. Перевірка гіпотези про рівність математичних сподівань нормальних генеральних сукупностей. Критерій узгодженості Пірсона (λ^2).

Елементи теорії регресії. Елементи дисперсійного аналізу. Елементи теорії кореляції.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бубняк Т.І. Вища математика: Навчальний посібник. – Львів: «Новий світ–2000», 2007. – 436 с.

2. Валєєв К.Г., Джалладова І.А. Вища математика: У 2 ч. Ч.1. – К.: КНЕУ, 2001. – 546 с. Ч.2. – К.: КНЕУ, 2002. – 451 с.

3. Вища математика. Основні означення, приклади, задачі. У 2 кн / За ред. Г.Л. Кулініча. – К.: Либідь, 2003. Кн.1. Основні розділи. – 400 с. Кн.2. Спеціальні розділи. – 368 с.

4. Гмурман В.Е. Теорія ймовірностей і математична статистика. Учеб. пособие для вузов. Узд. 6-е, стер. – М.: Высш. шк., 1998. – 479 с.: ил.

5. Данко П.Е., Попов А.Г., Кожевникова Т.Я. Высшая математика в упражнениях и задачах. Ч. 1,2. – М.: Наука, 1986. – Ч.1 – 303 с., Ч.2 – 415 с

6. Дубовик В.П., Юрик І.І. Вища математика: Навч.посібник. – К.: Вища шк., 1993. – 648 с.

7. Жлуктенко В.І., Наконечний С.І. Теорія ймовірностей і математична статистика: Навч.-метод. Посібник. У 2 ч. – Ч.І.Теорія ймовірностей. – К.: КНЕУ, 2000. – 304 с.

8. Минорский В.П. Сборник задач по высшей математике: Учеб.пособие для втузов. – 13-е изд. – М.: Наука. Гл.ред. физ.-мат. лит., 1987. –352 с.

9. Овчинников П.П., Михайленко В.М. Вища математика: Підручник. У 2 ч. Ч.2: Диференціальні рівняння. Операційне числення. Ряди та їх застосування. Стійкість за Ляпуновим. Рівняння математичної фізики. Оптимізація і керування. Теорія ймовірностей. Числові методи; За аг.ред. П.П.Овчинникова; Пер. з рос. Є.В.Бондарчук, Ю.Ю.Костриці, Л.П.Онщенко. – 3-тє вид., випр.. – К.: Техніка, 2004. – 792 с.

10. Пискунов Н.С. Дифференциальное и интегральное исчисления для втузов, Т.1: Учебное пособие для втузов. – 13-е изд. – М.: Наука. Гл.ред. физ.-мат. лит., 1985. – 432 с.

11. Пискунов Н.С. Дифференциальное и интегральное исчисления для втузов, Т.2: Учебное пособие для втузов. – 13-е изд. – М.: Наука. Гл.ред. физ.-мат. лит., 1985. – 560 с.

12. Практикум по высшей математике для экономистов: Учеб. пос. для вузов/ Кремер Н.Ш., Тришин И.М., Путко Б.А. и др.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.

13. Рудницький В.Б., Кантемір І.І. Практичні заняття з курсу вищої математики. Частина 1.: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Хмельницький.: ТУП. 1999. – 437 с.

14. Рудницький В.Б., Кантемір І.І. Практичні заняття з курсу вищої математики. Частина 2.: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Хмельницький.: ТУП. 2000. – 315 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: ст викл. Метіль Т.К.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.6, ФК.1, ФК.3, ФК.5.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення загальних принципів економічного життя суспільства; розкриття закономірностей розвитку економічної системи і діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; з'ясування механізму дії економічних законів і механізму використання людьми в процесі господарської діяльності, визначення принципів рис основних соціально-економічних систем і напрямів їх еволюції, ролі політекономії в розробці шляхів планомірної трансформації постсоціалістичної економіки в соціально орієнтовану економічну систему.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні економічні категорії та закони; теоретичні основи економічного аналізу; методи економічного дослідження, кількісного і якісного аналізу, моделювання економічних процесів; структури громадського виробництва, моделей громадського відтворення; принципи та закони функціонування ринкової економіки.

вміти: використовувати економічні моделі для аналізу економічної ситуації, прогнозування і передбачення наслідків державної економічної політики; використовувати отримані знання для аналізу соціально-економічної політики і оцінки результатів економічних реформ, що проводяться; володіти навичками самостійної творчої роботи, уміти економічно грамотно формулювати і аргументувати свою позицію.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Виникнення і розвиток політичної економії. Основні напрямки економічної думки в її історичному розвитку Меркантилізм. Французька класична політекономія. Англійська класична політекономія. Пролетарська політична економія. Неокласичний напрямок в економіці. Кейнсіанство. Економічна думка в Україні. Предмет політичної економії і її місце в системі економічних наук. Функції політичної економії. Методи пізнання соціально-економічних процесів. Економічні категорії і закони. Закон відносної рідкості ресурсів.

Суспільне виробництво. Суспільний продукт і його основні форми. Суспільне виробництво, його фази і сфери. Фактори суспільного виробництва. Продуктивні сили і виробничі відносини. Закон відповідності продуктивних сил і виробничих відносин. Економічні реформи в Україні, як рішення протиріччя між продуктивними силами і виробничими відносинами. Результати суспільного виробництва. Основні форми суспільного продукту. Прибутковий продукт.

Вартість і ціна. Теорії вартості, засновані на класичному підході. Неокласичний підхід до визначення категорії "вартість". Вартість як мінова характеристика товару. Чинники, що визначають величину вартості. Закон вартості. Ціна як економічна категорія. Фактори, що впливають на ціну. Функції ціни. Види цін. Адміністративний і ринковий механізм ціноутворення.

Необхідність впливу держави на процес ціноутворення. Основні правила ціноутворення.

Гроші, їх сутність і функції. Виникнення грошей. Гроші як економічна категорія. Функції грошей. Еволюція і види грошей. Повноцінні і неповноцінні гроші. Масштаб ціни грошей. Закон грошового обігу. Девальвація і ревальвація першого та другого роду. Курс валют. Некласичне поняття девальвації грошової одиниці. Світові гроші. Грошова реформа 1996 року. Закон Грешема.

Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і його властивості. Поділ суспільної праці. Перетворення натурального господарства в товарне виробництво. Поняття товарного виробництва. Умови виникнення товарного виробництва. Товар. Властивості товару. Роль грошей для розвитку товарного виробництва. Просте товарне виробництво. Формула товарного виробництва. Перетворення простого товарного виробництва в складне (капіталістичне) товарне виробництво. Загальна формула капіталістичного виробництва. Еволюція капіталізму; зародження капіталізму, класичний капіталізм, монополістичний капіталізм, розвинений капіталізм, американський капіталізм, шведський капіталізм, японський капіталізм. Шляхи розвитку капіталізму.

Капітал: процес виробництва і витрати. Капітал. Види капіталу. Нагромадження капіталу. Витрати виробництва і їхні види. Рівень прибутку в ринковій економіці. Прибуток і оподаткування. Крива Лаффера. Робоча сила як товар. Прибавочна вартість. Механізм утворення прибавочної вартості. Норма і маса прибуткової вартості. Абсолютна і відносна прибавочна вартість. Повна формула вартості товару. Собівартість.

Власність. Поняття власності. Об'єкти і суб'єкти власності. Економічний аспект власності. Форми власності. Види власності. Типи власності. Віддзеркалення власності в сучасному законодавстві. Форма власності як чинник економічного зростання. Корпоративна власність. Особливості власності на землю.

Підприємництво. Сучасна система товаровиробників. Підприємство. Організаційно-правові форми господарювання. Прибуток і його види. Норма і маса прибутку. Відмінність прибутку від трудового доходу й інших видів доходів. Кругообіг капіталу. Прибуток як продукт кругообігу капіталу. Закон-тенденція норми прибутку до пониження.

Ринок як складова товарної форми організації виробництва. Поняття "ринок" і його функції. Види ринків. Ринкова економіка. Інфра-структура ринку. Ринкова та планова економіка. Економічна кон'юнктура ринку. Ринкова карусель попиту та пропозиції. Переваги і недосконалість ринкової економіки. Суть економічної конкуренції, умови її виникнення. Конкуренція як фактор розвитку суспільного виробництва. Внутрішньогалузева і міжгалузева конкуренція. Формування пропорцій суспільного виробництва. Негативні наслідки досконалої конкуренції. Економічні наслідки дії ринкової економіки. Тіньова економіка. Банкрутство. Тіньова економіка.

Торговельні відносини. Торговий капітал і торговельний прибуток. Торговий капітал, його суть і джерело виникнення. Торгові витрати. Чисті і додаткові торгові витрати. Торговий прибуток. Джерело торгового прибутку. Функції торгового капіталу. Роль торгового капіталу в розвитку промислового капіталу. Форми торгівлі. Біржі та їх роль в розвитку торгових відносин.

Економічні відносини в кредитно-банківській сфері. Позичковий капітал і процент. Банківський прибуток. Кредитно-грошова політика банку і бюджетно-податкова політика держави. Банки і банківська система. Національний банк, його повноваження і функції. Види комерційних банків. Банки проміжного рівня. Інструменти банку для регулювання грошового обігу. Дефляція. Позичковий капітал, його суть і джерело. Форми кредиту. Види кредиту. Ціна позичкового капіталу. Роль кредиту в розвитку економіки. Переваги короткострокових і довгострокових кредитів.

Економічна рівновага та кризи. Закон попиту. Закон пропозиції. Економічна рівновага. Макродинамічна рівновага. Економічна нестабільність. Кризи. Кризи недовироблення і кризи надвиробництва. Причини виникнення криз. Циклічний розвиток економіки. Фази цикла: підйом, криза, депресія, поживавлення. Види циклів. Причини виникнення і перебіг економічної кризи в Україні в 1991-1998 рр. Причини виникнення і перебіг економічної кризи в Україні в 2008 р.

Аграрні відносини. Особливості функціонування капіталу в сіль-ському господарстві. Рента. Особливості сільськогосподарського виробництва. Особливості землі як засобу виробництва. Формування капіталістичного виробництва в аграрній сфері. Монополія на землю. Закон Енгеля. Рента. Абсолютна і відносна рента. Власність на землю як фактор продуктивності сільськогосподарського виробництва. Проблема земельної власності в Україні. Ціна землі.

Економічне зростання та його чинники. Економічне зростання. Типи економічного зростання. Чинники економічного зростання. Вплив мілітаризації на економічне зростання. Теорії економічного зростання. Економіка попиту. Економіка пропозиції. Бюджетні та монетарні способи досягнення економічного зростання. Інструменти досягнення економічного зростання. Закон Тугана-Барановського.

Зайнятість, відтворення робочої сили. Поняття безробіття та види безробіття. Теорії виникнення безробіття. Зв'язок безробіття і інфляції. Попит на робочу силу. Пропозиція робочої сили. Ринок робочої сили. Заходи уряду, направлені збільшення зайнятості.

Держава та її економічні функції. Державний бюджет. Необхідність участі держави в економічних процесах. Функції держави в ринковій економіці. Методи державного впливу на економіку. Напрями застосування адміністративних методів. Напрям застосування економічних методів. Вимоги до державного регулювання в ринковій економіці. Економічні методи Японії в п'ятдесятих роках. Державний бюджет. Бюджетне регулювання економіки. Бюджетний дефіцит. Властивості дефіциту держбюджету в період спаду.

Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародний розподіл праці. Міждержавна економічна інтеграція. Регіональна інтеграція. Основні інтеграційні угруповання. Інфраструктура світового господарства. Теорія світового господарства. Групи країн. Зміст глобальних проблем. Розвантаження. Концепція іоносфери. Глобалізація. Ознаки глобалізації. Причини виникнення глобалізації. Позитивні і негативні наслідки глобалізації. Неоліберальна модель глобалізації. Соціальна модель глобалізації. Світова Організація Торгівлі (СОТ) як спроба інституціоналізації глобалізації.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Аналітична економія : Макроекономіка і мікроекономіка : [підручник] : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк. – К. : Знання, 2009. – 723 с.; 526 с.
2. Воробьев Е. М. Экономическая теория – политическая экономия в схемах и графиках : [учеб. пособие]. – Х. : ХГИ «НУА», 1999. – 240 с.
3. Вступ до економічної теорії. Курс лекцій. Частина 1. / З. Ватаманюк, С. Панчишин. – Львів : Новий світ–2000, 2005. – 352 с.
4. Гронтковська Г. Е. Економічна теорія : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік, О. І. Ряба – Рівне: НУВГП, 2010.– 369 с.
5. Економічна теорія : [підручник] / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
6. Економічна теорія : Політекономія : [підручник] / За ред. В. Д. Базилевича. – 5-те вид. – К. : Знання – Прес, 2006. – 719 с.
7. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : [навчальний посібник] / Білецька Л. В., Білецький Л. В., Савич В. І. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.
8. Макконелл К. Р. Экономикс : принципы, проблемы и политика : Пер. с 14-го англ. изд. / К. Р. Макконелл, С. Л. Брю. – М. : ИНФРА-М., 2005. – 972 с.
9. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
10. Мочерный С.В., Симоненко В.В., Секретарюк В.В., Устенко А.Н. Основы экономической теории. Учебник. Под общей ред. С.В.Мочерного. - К.: Знання, 2000.
11. Мэнкью Н. Г. Принципы экономикс / Н. Г. Мэнкью. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 784 с.
12. Основи економічної теорії в структурно-логічних схемах : навч. посіб. / За ред. Л. С. Шевченко. – Харків : Право, 2010. – 144 с.
13. Стирський М.В. Вступ до економічної теорії: Практикум. / М.В.Стирський. – Видання друге, випр. і доп. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 78с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Мікроекономіка

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Метіль Т.К.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.6, ФК.1, ФК.3, ФК.5.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: надання знань про базові положення мікроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного

аналізу; підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: закономірності функціонування сучасної економіки на мікрорівні; основні поняття, категорії і інструменти мікроекономіки і прикладних економічних дисциплін; основи побудови, розрахунку і аналізу сучасної системи показників діяльності господарюючих суб'єктів на мікрорівні; основні теоретичні положення і ключові концепції усіх розділів дисципліни, напрями розвитку економічної науки; закони функціонування ринку і засобів його регулювання;

вміти: використовувати методи економічної науки у своїй професійній і організаційно-соціальній діяльності; виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій на мікрорівні і пропонувати способи їх рішення і оцінювати очікувані результати; використовувати для вирішення аналітичних і дослідницьких завдань сучасні технічні засоби і інформаційні технології; самостійно досліджувати економічну літературу на російській і іноземній мові.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Місце мікроекономіки в системі економічних наук. Проблема вибору оптимального рішення. Три фундаментальні проблеми економіки : "Що виробляти?", "Як виробляти?" і "Для кого виробляти"? Принципова важливість обмеженості ресурсів. Економічні обмеження. Закони компенсації : межа (крива) виробничих можливостей ("Що виробляти?"), ізокванта, або крива рівного продукту ("Як виробляти?"), крива Лоренца ("Для кого виробляти?"). Компромис суспільства між ефективністю і рівністю. Альтернативні витрати (витрати знехтуваних можливостей). Компромис індивіда між споживанням (доходом) і дозвіллям. Парето-оптимум. Методологія мікроекономіки. Вербальний метод викладу. Аналітичний метод викладу. Графічний метод викладу. Ринки і ціни. Крива трансформації.

Сукупний попит. Закон попиту. Графічне відображення закону попиту. Сукупна пропозиція. Закон пропозиції. Графічне відображення закону пропозиції. Фактори зміщення кривою пропозиції: ціни на ресурси, технології, податки і дотації, ціни на інші товари, очікування виробників, автономні зміни численності продавців.

Еластичність попиту та пропозиції. Коефіцієнти еластичності попиту та пропозиції. Перехресна еластичність попиту та пропозиції. Взаємодія попиту, пропозиції та ціни. Ринкова карусель попиту та пропозиції. Визначення параметрів рівноваги (рішення задач).

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Чинники, що впливають на рівновагу. Рівноважна ціна і рівноважний об'єм. Надлишки споживача і виробника. Рівновага по Вальрасу і Маршаллу. Павутиноподібний хід наближення до точки рівноваги. Нерівноважні стани ринку. Нерівновага і недолік інформації. Використання нерівноважних і рівноважних ситуацій в діяльності економіста-практика. Динаміка рівноважної ціни в часі. Зміна точки рівноваги при зміщеннях кривих попиту і пропозиції. Умова ринкового саморегулювання. Визначення параметрів рівноваги. Прогнозування ринкового попиту. Короткостроковий і довгостроковий періоди в економіці.

Корисність благ і теорія споживчої поведінки. Корисність: психологічні і економічні корені цього поняття. Кардиналізм. Загальна корисність і її динаміка. Гранична корисність благ і споживча рівновага. Граничні величини в економічній теорії. Гранична корисність. Закон убиваючої граничної корисності, графік. Закон рівних граничних корисностей на одиницю витрат. Бюджет споживача і величина закупівель. Концепція раціонального споживача, максимізація загальної корисності. Значення і обмеженість ординалізму. Функція корисності. Споживча рівновага.

Бюджетна лінія. Зміщення бюджетної лінії і його чинники. Криві байдужості. Карта кривих байдужості. Аналіз кривих байдужості для пояснення вибору. Гранична норма заміщення. Ефект заміщення. Ефект доходу. Надлишок споживача. Якість товару, крива Енгеля. Ящик Еджуорта і елементи теорії переговорів.

Закон падаючої прибутковості. Виробнича функція. Чинники виробництва. Визначення продуктивності чинника виробництва. Середня і гранична продуктивність, їх динаміка із зростанням об'єму використання. Графічне відображення середньої і граничної продуктивності змінного чинника. Коефіцієнт еластичності випуску від змінного чинника. Графічне представлення виробничої функції двох чинників. Ізокванта. Функція доходу. Сукупний і граничний дохід, їх графічне відображення. Види ринків.

Постійні витрати, їх графік. Компоненти постійних витрат : оренда землі, виплата відсотків по позиках, мінімальні витрати на зміст устаткування, оплата кістяка персоналу, витрати на НДВКР, частина амортизаційних відрахувань. Змінні витрати (TVC), їх графік. Компоненти змінних витрат : сировина, напівфабрикати, енергія, основна частина заробітної плати, фізичний знос першого роду. Функція витрат виробництва. Середні, сукупні і граничні витрати, їх графіки. Коефіцієнт еластичності витрат від випуску. Витрати виробництва в довгостроковому періоді. Прибуток. Відображення прибутку в p, Q – координатах.

Совпадение графиков спроса, цен, среднего и предельного дохода при совершенной конкуренции ($D = P = AR = MR$). Прибуток. Відображення прибутку в P, C, Q – координатах. Екстремальний аналіз функції прибули. Максимізація прибули в умовах досконалої конкуренції. Умова максимального прибутку на досконалому ринку. Вплив досконалого ринку на зниження прибутку.

Поняття монополії. Основні риси монопольного ринку. Характер бар'єрів, що обмежують доступ до галузі. Поведінка фірми-монополіста и наслідки монополізації. Монополістичні переваги як стимул. Цінова дискримінація, її передумови и різновидності. Екстремальний аналіз функції прибутку в умовах монополії. Максимізація прибули в умовах монополії. Умова максимального прибутку монопольного виробництва.

Поняття олігополії. Доступ в олігополію. Форми олігополістичних утворювань. Квоти та змова. Олігополістичне ціноутворення. Ламана крива попиту. Таємна угода. Лідерство в цінах. Принцип «витрачання плюс». Не скоординована олігополія. Відсутність змови і загальної мети у фірм-приватників. Графік вибору оптимального обсягу виробництва при не скоординованій олігополії. Модель ламаної кривої попиту, розриви кривої граничного доходу.

Картелі. Мета фірм-членів картелю. Монополістичний прибуток. Типова угода: квоти виробництва або розділ ринків, єдині ціни, загальна політика по відношенню постачальникам чинників виробництва (в першу чергу - профспілкам). Картель як найбільш поширена форма реальної монополізації ринку. Заборона картелів в більшості країн. Картелеподібна структура ринку. Мета фірм-учасниць - рівновага Курного, максимізація олигополістической прибули. Механізми координації дій олігополістів : лідерство в цінах; схема "витрачання плюс".

Області можливого попиту, максимальна функція попиту, модель монополістичної конкуренції, подвійність функції попиту, значення реклами для монополістичної конкуренції. Диференціація продукту як основний чинник обмеження конкуренції в умовах монополістичної конкуренції. Сегментація ринку і отримання квазімонополістичної позиції дрібним виробником. Можливість підвищення цін. Чинники диференціації продукту (якість, сервіс, реклама). Дійсна і уявна диференціація продукту. Цінова і нецінова конкуренція. Переважання нецінової конкуренції в сучасних умовах. Диференціація продукту як спосіб ринкової адаптації промисловості. Гостра цінова конкуренція як наслідок слабкої диференціації продукту. Посилення міжнародної конкурентоспроможності товарів за рахунок диференціації.

Поняття чинників виробництва. Пропозиція робочої сили. Поняття альтернативних чинників виробництва. Вибір альтернативних чинників виробництва на основі їх граничної продуктивності. Суб'єкти ринків ресурсів. Вторинність попиту на ресурси по відношенню до попиту на готову продукцію. Виробнича функція. Чинники виробництва. Ринки чинників виробництва. Граничний продукт і граничний продукт в грошовій формі. Графіки граничного продукту в грошовій формі для умов досконалої і недосконалої конкуренції. Правило рівності граничного продукту в грошовій формі і граничних витрат на ресурс ($MRP = MRC$) як спосіб максимізації прибули (мінімізації збитків). Оптимальні пропорції використання різних ресурсів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гальперин В.М., Игнатъев С.М., Моргунов В.И. Микроэкономика: В 3-х т. /Общая редакция В.М. Гальперина. СПб.: «Экономическая школа» ГУ ВШЭ. 2008. Т. 2. 512 с.

2. Гальперин В.М., Игнатъев С.М., Моргунов В.И. Микроэкономика: В 3-х т. Т. 3. Сборник задач / П.А. Ватник, А.П. Заостровцев. - СПб.: «Экономическая школа» ГУ ВШЭ. 2008. - 176 с.

3. Камаев В.Д. Экономическая теория. Краткий курс: [учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению подготовки «Экономика» и экономическим специальностям] / В.Д. Камаев, М.З. Ильчиков, Т.А. Борисовская – Москва: КНОРУС, 2011 – 382с.

4. Курс экономической теории: [Учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по экономическим специальностям и направлениям] / М.Н. Чепурин [и др.]; Московский государственный институт международных отношений (МГИМО-Университет), МИД РФ; под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселевой –Киров: АСА, 2011 -880 с.

5. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики: Учебник для вузов. -2-е изд., изм. - М.: Норма, 2001. - 572 с.

6. Сборник задач по микроэкономике. К «Курсу микроэкономики» Р.М. Нуреева / гл. ред. Р.М. Нуреев. – М.: Норма, 2005. -432 с.
7. Селищев А.С. Практикум по микроэкономике. –СПБ.: Питер, 2006. -208 с.
8. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И. Микроэкономика: Учебник. –М.: Юрайт-Издат, 2003. -357 с.
9. Фахретдинова Г.Р. Экономика. Микроэкономика: [учебное пособие для студентов всех форм обучения, обучающихся по всем направлениям и специальностям] / Г.Р. Фахретдинова, Т.Н. Яковлева; ФГБОУ ВПО УГАТУ – Уфа: УГАТУ, 2011 -167 с.
10. Экономическая теория. Микроэкономика -1,2: Учебник /Под общ. ред. Г.П. Журавлевой. -3-е изд., испр. и доп. –М.: Издательско-торговая компания «Дашков и К», 2007. – 943 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Макроекономіка

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: другий
3. СЕМЕСТР: 3
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Метіль Т.К.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.6, ФК.1, ФК.3, ФК.5.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: формування уявлень про структуру національної економіки; вивчення основ взаємодії секторів економіки на макрорівні; формування макроекономічних потоків; вивчення взаємозв'язків в національній економіці, розуміння умов формування рівноваги і причин виникнення макроекономічної нестабільності; обґрунтування місця і значення фінансової і кредитно-грошової систем у функціонуванні національного господарства; обґрунтування місця і значення державної економічної політики в підвищенні ефективності економіки і зростання добробуту громадян; визначення ролі міжнародних економічних відносин в розвитку національної економіки.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: закономірності функціонування сучасної економіки на макрорівні; основні поняття, категорії і інструменти макроекономіки; особливості провідних макроекономічних шкіл; основні особливості української економіки.

вміти: аналізувати у взаємозв'язку економічні явища, процеси і інститути на макрорівні; виявляти проблеми макроекономічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх рішення; використовувати джерела економічної інформації; аналізувати дані вітчизняної і зарубіжної статистики про соціально-економічні явища і процеси, виявляти тенденції зміни макроекономічних показників.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Мікроекономіка
8. ЗМІСТ КУРСУ:

Предмет макроекономіки. Її місце в системі економічних наук. Показники макроекономіки. Способи розрахунку валового національного продукту. Номінальний і реальний валовий продукт. Вирішення завдань.

Поняття економічної рівноваги. Модель кругових потоків. Класична модель рівноваги. Неокласична модель рівноваги. Кейнсіанська модель рівноваги. Аналітична модель рівноваги.

Поняття бюджетно-податкової політики. Фіскальна експансія. Мультиплікатор. Вбудовані стабілізатори економіки. Переваги і недоліки фіскальної політики. Головні відкриття Кейнса і догми кейнсіанства. Хрест Кейнса як модель економічної рівноваги. Ефективне споживання. Бюджетна експансія. Параметри хреста Кейнса.

Гроші і грошові агрегати. Кількісна теорія грошей. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку і його моделі. Поняття кредитно-грошової політики. Інструменти монетарної політики. Досягнення фінансової стабільності. Монетарна експансія. Залежність ВВП від відсотка: LM-модель. Віддзеркалення монетарної експансії на LM-моделі

Залежність ВВП від відсотка: IS-модель. Бюджетна експансія в IS- моделі. Модель подвійного рівноваги: IS-LM модель. Ефективність монетарної експансії. Відносна справедливість позицій Кейнса і Фрідмена

Моделі відкритої економіки. Бюджетна експансія в умовах гнучкого курсу. Монетарна експансія в умовах гнучкого курсу. Бюджетна експансія в умовах фіксованого курсу. Бюджетна експансія в умовах фіксованого курсу

Фіскальна і монетарна політика. Проблеми стабілізаційної політики. Внутрішній і зовнішній часовий лаг. Недосконалість економічної інформації. Мінливість економічних очікувань. Неоднозначність історичних аналогій. Активна і пасивна політика. Довільна політика і політика твердого курсу. Вибір макроекономічної політики.

Попит та пропозиція робочої сили. Поняття безробіття. Види безробіття. Причині примусового безробіття. Особливості питання попиту на робочу силу. Особливості пропозиції робочої сили. Боротьба з безробіттям. Стагфляція.

Елементи системи зовнішньоекономічної діяльності. Теорії зовнішньої торгівлі. Складові вигоди зовнішньої торгівлі. Регулювання міжнародних торгових відносин. Глобалізація

Суть і чинники економічного зростання. Економічне зростання і крива економічних можливостей. Некейнсіанські моделі економічного зростання. Неокласичні моделі економічного зростання. Модель Солоу. «Золоте правило» економічного зростання.

Держбюджет як показник макроекономіки. Типи бюджетів. Державний борг. Кількісна оцінка бюджетного дефіциту і державного боргу. Показники запасу. Показники потоку. Показники порівняння. Причини стійкого дефіциту і збільшення боргу. Первинний дефіцит і самовідтворення боргу. Умови зниження тягаря довга.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Войтов А.Г. Экономика. Общий курс (фундаментальная теория экономики) [Электронный ресурс]: учебник / А.Г. Войтов – Москва: Дашков и К, 2010 -210 с.

2. Камаев В.Д. Экономическая теория. Краткий курс: [учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению подготовки «Экономика» и экономическим специальностям] / В.Д. Камаев, М.З. Ильчиков, Т.А. Борисовская – Москва: КНОРУС, 2011 – 382с.

3. Курс экономической теории: [Учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по экономическим специальностям и направлениям] / М.Н. Чепурин [и др.]; Московский государственный институт международных отношений (МГИМО-Университет), МИД РФ; под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселевой –Киров: АСА, 2011 -880 с.

4. Резник С.Д. Макроэкономика [Электронный ресурс]: практикум: учебно-методическое пособие / С.Д. Резник, С.Г. Чувакова –Москва: Финансы и статистика, 2010 -216 с.

5. Селищев А.С. Макроэкономика. 3-е изд. –СПб.: Питер, 2005. -464 с.

6. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И. Макроэкономика: Учебник. -6-е изд., испр. и доп. –М.: Высшее образование, 2006. – 654 с.

7. Фахретдинова Г.Р. Экономика. Макроэкономика: [учебное пособие для студентов всех форм обучения, обучающихся по всем направлениям и специальностям] / Г.Р. Фахретдинова, Т.Н. Яковлева; ФГБОУ ВПО УГАТУ – Уфа: УГАТУ, 2011 -167 с.

8. Экономика. Макроэкономика : [учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению 080100 «Экономика» и экономическим специальностям] / И.В. Дегтярева [и др.]; ФГБОУ ВПО УГАТУ – Уфа: УГАТУ, 2011 -229 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Економічна інформатика

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1,2

4. ЛЕКТОР: викл. Щоголева Т.М.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.4, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних основ економічної інформатики та набуття навичок використання прикладних систем обробки економічних даних і систем програмування для персональних комп'ютерів і локальних комп'ютерних мереж під час дослідження соціально-економічних систем та розв'язування завдань фахового спрямування.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні поняття й визначення інформатики; роль інформатики в професійній діяльності економіста; можливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійно-орієнтованих завдань; особливості й переваги роботи з комп'ютерними мережами, методи ефективного

пошуку інформації в Інтернеті, прийоми використання послуг, що надаються комп'ютерними мережами в процесі пошуку й передавання інформації; основні методи роботи з текстовою інформацією, можливості обробки великих, структурованих документів, прийоми автоматизації роботи з текстовою інформацією в практичній діяльності майбутнього фахівця професійної освіти; принципи обробки табличної інформації, що збирається в процесі практичної діяльності економіста, можливості візуалізації результатів аналізу й прогнозу процесів на основі статистичних даних; структуру, властивості та принципи побудови алгоритмів; структуру, синтаксис та особливості мов програмування; основні прийоми розробки та реалізації лінійних, розгалужених і циклічних алгоритмів та програм; правила побудови логічних і математичних виразів, створення підпрограм, роботи з модулями в середовищах програмування; об'єктно-орієнтовані можливості мови програмування; загальну характеристику систем керування базами даних; основні моделі даних; концепцію побудови баз даних; основні поняття реляційних баз даних, конструктивні елементи, типи відношень і основні етапи проектування реляційних баз даних; особливості роботи із формами, запитамі, звітами, операторами і виразами; галузі використання мультимедіа; технології розподіленої обробки інформації; організація хмарних обчислень; шляхи використання комп'ютерних систем, мереж і засобів телекомунікації в реалізації інформаційних процесів; можливості програмного забезпечення Google; основні сучасні й перспективні системи обробки даних; види комп'ютерної безпеки, методи і засоби захисту інформації; основні критерії вибору технічних і програмних засобів для розв'язання наукових, економічних і управлінських завдань; експлуатаційні можливості персональних комп'ютерів і комунікаційних засобів; організаційні форми та їх застосування для реалізації інформаційних процесів; експертні навчальні системи;

вміти: працювати з програмним забезпеченням і файловою системою, проводити найпростіші операції щодо обслуговування комп'ютера, адекватно й обґрунтовано вибирати програмний засіб для розв'язання фахових завдань і здійснювати обмін даними між програмами; працювати з системами обробки даних (текстові редактори й процесори, електронні таблиці, програми створення презентацій та публікацій, диспетчери архівів тощо); створювати за допомогою текстових процесорів документи, що містять текст, таблиці, рисунки, схеми, діаграми, математичні формули й інші об'єкти; працювати зі складно структурованими документами значного обсягу й ефективно управляти їх структурою, а також застосовувати навички автоматизованої роботи з текстовими документами; коректно формулювати завдання, для розв'язання яких використовується табличний процесор, подавати емпіричні дані в електронних таблицях, автоматизувати проведення в них математичних розрахунків, оперативно й точно статистично опрацьовувати та наочно подавати результати експерименту або вимірювання; застосовувати методи побудови алгоритмів для розв'язування конкретних задач; тестувати складені алгоритми; створювати лінійні, розгалужені і циклічні алгоритми для розв'язування задач; будувати й описувати блок-схеми; використовувати процедури і функції для роботи з числовими, символічними, рядковими, табличними, текстовими, логічними і файловими змінними; використовувати математичні і логічні процедури та функції для перетворення типів і виконання над ними різноманітних операцій; створювати й

описувати блочні алгоритми і програми (описувати і використовувати процедури та функції); створювати найпростіші web-сторінки, наповнювати їх та публікувати в Інтернеті; користуватися основними можливостями, послугами й інформаційними ресурсами комп'ютерних мереж, у тому числі мережі Інтернет, необхідними в навчальній та професійній діяльності майбутнього економіста; працювати із прикладними додатками; створювати презентації та оформлювати їх відповідним чином; створювати й описувати блочні алгоритми і програми (описувати і використовувати процедури і функції); створювати й обробляти файли та інформацію, яка зберігається в них; використовувати під час розв'язування задач алгоритми впорядкування даних і здійснення швидкого пошуку даних; володіти практичними основами об'єктно-орієнтованого програмування й навичками роботи в середовищах програмування; вміти застосовувати алгоритмічні конструкції для розв'язування практичних задач; використовувати структури даних для збереження й обробки складних структур інформації (баз даних); створювати та проектувати концептуальну модель даних певної предметної галузі, забезпечувати цілісність даних у моделі; створювати бази даних, працювати зі структурою таблиці та даними, редагувати та модифікувати таблиці та дані; створювати форми для перегляду та введення даних, редагувати їх і створювати розрахункові поля; здійснювати сортування та фільтрацію даних; створювати прості запити, формувати запити інших типів; оформляти звіти; вставляти гіперпосилання і об'єкти OLE; використовувати пакети прикладних програм для розв'язування економічних і управлінських завдань.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Мета і завдання дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами. Офісна техніка, її призначення та можливості використання в різних областях професійної діяльності економіста. Інформаційний "вибух", причини необхідності впровадження та використання комп'ютерних технологій в сферу економіки та управління.

Інформація та її вимірювання. Поняття інформації, її роль в управлінні, одиниці виміру інформації. Символьні та числові дані. Кодування інформації. Арифметичні основи функціонування КТ. Системи числення. Позиційні та непозиційні системи числення. Представлення числа в позиційній системі числення з довільним показником. Перевід чисел з однієї системи в іншу.

Історія та тенденції розвитку засобів обчислювально-інформаційної техніки. Класифікація та основні характеристики функціонування. Архітектура та основні складові частини персонального комп'ютера (ПК). Структурна схема (ПК). Основні пристрої, їх функціональне призначення, характеристики та обслуговування. Носії інформації в ПК. Організація розташування інформації на носіях. Комунікаційні засоби ПК та сучасні мережеві інформаційні технології. Локальні обчислювальні мережі. Програмно-технічна реалізація. Глобальна мережа Інтернет.

Операційні системи. Поняття операційної системи. Файлова система. Склад ОС: драйвери зовнішніх пристроїв, процесор командної мови. Історія розвитку операційних систем. Найпоширеніші ОС. Графічні оболонки та системи MS Windows, Linux Ubuntu. Файли та файлова структура ОС MS Windows, Linux Ubuntu. Поняття файлу. Параметри та атрибути файлу. Принцип організації теки.

Ярлики. Фізична організація файлової системи на носіях інформації. Організація діалогу користувача з ПК. Інтерфейс ОС MS Windows, Linux Ubuntu. Поняття про інтерфейс. Графічні оболонки ОС, їх основні елементи: робочий стіл, панель задач, вікна. Налаштування елементів інтерфейсу. Основні прийоми роботи у середовищі Windows, Linux. Використання файлових менеджерів. Програми сервісного призначення. Призначення та прийоми роботи з програмами-застосунками сервісного призначення. Комбіноване застосування програм, використання принципів OLE, DDE. Огляд сервісних програм-утиліт. Драйвери пристроїв. Обслуговування носіїв інформації та підвищення їх продуктивності. Програмні засоби тестування ПК. Архівування та розархівування файлів. Поняття про комп'ютерні віруси, програми-антивіруси. Програми-утиліти.

Засади функціонування електронної комунікації, основні засоби. Основні поняття, термінологія: провайдери, домени, трафік, маршрутизація, електронна пошта, поштові скриньки, „всесвітня павутина” WWW, веб-сторінки тощо. Програмні засоби забезпечення „електронної пошти”. Програми - поштові агенти. Робота в мережі Internet. Найпоширеніші пошукові машини, браузері.

Призначення та функціональні можливості. Основні об'єкти. Параметри документу, основні терміни. Налаштування робочого середовища. Інтерфейс. Прийоми навігації, виділення блоків, операції копіювання, переміщення. Засади професійної роботи з текстовими документами. Етапи: набір, вчитування, редагування, форматування, роздрук тексту. Основні практичні прийоми на кожному етапі: Набір тексту. Правила професійного набору ділового тексту, вставка спецсимволів, графічних об'єктів, полів з календарними даними тощо. Налаштування режимів роботи автозаміни, клавіатурних комбінацій для символів. Вчитування та редагування тексту. Правила перевірки набраного тексту, застосування вбудованих засобів перевірки правопису, внесення виправлень, редакційна правка. Пошук та заміна у тексті. Режим відображення та контролю виправлень. Форматування тексту. Поняття верстки. Принцип WYSIWYG. Основні засоби форматування, автоформат, розриви у тексті, поділ на колонки, нумерований та маркований списки, графічне оформлення тексту. Спеціальні засоби оформлення: надпис, буквиця тощо. Використання та конструювання стилів, шаблонів. Використання спеціальних сервісних можливостей. Колонтитули, нумерація сторінок, автоматичне генерування змісту документу, автореферату, вставка приміток, спецоб'єктів виду математичних формул, таблиць тощо. Захист документу від несанкціонованого доступу. Роздрук документів. Налаштування принтера, прийоми друкування. Сумісне використання з іншими програмами. Обмін даними з іншими складовими системами пакетів Office. Впровадження в систему додаткових сервісів: програми-перекладачі; програми розпізнавання сканованих текстів тощо.

Призначення та функціональні можливості. Основні об'єкти. Робочі книги, робочі листи, списки, діаграми, графіка. Налаштування робочого середовища. Інтерфейс. Система меню, табличний курсор, активна клітина. Управляючі клавіші, використання маніпуляторів. Параметри робочого середовища, їх налаштування, режими роботи. Типи даних та їх представлення в ET. Типи даних: числові, символічні, календарні, формули...Засоби вводу даних в ET, їх редагування, копіювання, переміщення, настроювання форматів комірок ET. Абсолютні та відносні адреси комірок. Посилання на адресу комірки із іншої

книги. Копіювання формул. Виділення блоків, діапазони комірок. Засоби автоматизації вводу даних в комірки ЕТ. Автозаповнення, прогресії, тенденції тощо. Стандартні функції, їх використання. Оформлення представлення даних в ЕТ. Засоби форматування даних та клітин ЕТ. Автоформат. Зміна структури ЕТ. Сервісні можливості. Спеціальні виділення, вставки, пошук та заміна, використання буфера обміну. Робота з системою ділової графіки. Стандартні види діаграм, їх побудова, модифікація під власні потреби. Типи графіків. Вивід даних на друк. Налаштування принтера, принцип виводу ЕТ на друк, попередній перегляд тощо. Списки даних, додаткові сервісні можливості обробки списків. Утворення списку, сортування, фільтрування, застосування екранних форм даних. Спеціальні засоби для аналізу даних. Підбір параметру, таблиці підстановки, консолідація даних, формування підсумків, пошук розв'язку. Типові задачі економічного характеру для розрахунку. Приклади. Прийоми розрахунку з допомогою ЕТ.

Поняття бази даних (БД), функціональні можливості інтегрованих пакетів MSAccess, LO Base. Об'єкти БД та основні терміни: таблиці, поля, записи, форми, запити, макроси. Налаштування робочого середовища. Інтерфейс. Система меню пакету, режими таблиці, конструктора, форми. Параметри робочого середовища, їх налаштування. „Майстри”-помічники. Типи даних та їх представлення в БД. Типи даних: числові, символні, календарні, ... Засоби вводу даних в БД, їх редагування, копіювання, переміщення, форматування. Редагування структури таблиці. Робота з формами. Конструювання та дизайн форм. Використання графічних об'єктів, елементів керування, надписів, полів. Засоби майстер форм, автоформа, примітка. Сервісні засоби для роботи з даними БД. Робота з фільтрами та запитамі. Оформлення звітів засобами Автозвіт, конструктор звітів.

Етапи підготовки прикладних задач до розв'язку їх на ПК. Поняття алгоритму. Основні типи алгоритмів. Базові структурні елементи алгоритмів. Найпростіші алгоритмічні структурні модулі. Організація обчислення суми та добутку множини елементів. Обчислення суми членів безмежного ряду із заданою точністю. Знаходження екстремального значення у множині елементів. Цикл з декількома параметрами, що змінюються одночасно. Структурний підхід до алгоритмізації складних задач. Блочна алгоритмізація. Алгоритмізація "зверху-вниз". Алгоритмізація "знизу-вгору". Об'єктне програмування. Алгоритми сортування та пошуку. Сортування простими включеннями, простим обміном, шейкер-сортування. Пошук повним перебором, бінарний пошук.

Порівняльна характеристика систем макропрограмування VBA для MS Office та Libre Office. Основні поняття і структура мови VBA. Алфавіт та основні об'єкти мови: константи, змінні, функції, файли. Основні структури даних, їх типи. Вирази. Типова структура програмного модуля. Стандартні функції. Описування констант, змінних, масивів, функцій. Поняття процедури, підпрограми. Засоби простої обробки даних та автоматизації обчислень. Програмування лінійних обчислювальних процесів: оператори вводу-виводу, оператор привласнення. Програмування обчислювальних процесів з розгалуженнями: оператори безумовного та умовного переходів; умовний оператор; оператор - перемикач. Програмування циклічних обчислювальних процесів: оператори циклу. Конструювання та дизайн діалогових форм. Програмування подій.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баженов В. А. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : підруч. для студ. вищ. навч. закл. /В. А. Баженов [та ін.] ; - К.:Каравела,2008. - 640 с.

2. Глушаков С.В., Мельников И.В. Персональный компьютер: Учеб. курс/ Худож. оформ. А.С.Юхман. – Х.: Фолио; Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 499 с.

3. Дибкова Л.М. Інформатика та комп'ютерна техніка. Посіб. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 318 с.

4. Злобін Г. Г. Основи інформатики, комп'ютерної техніки і комп'ютерних технологій : підруч. для студ. вищ. навч. закл. /Г. Г. Злобін ; - К.:Каравела,2007. - 240 с.

Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології. Посіб. /За ред. О.І. Пушкаря – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 696 с.

5. Інформатика та комп'ютерна техніка: Навч. посіб./ Енгель П.С., Макарова М.В., Баришенська В.Г.– К.: НМЦ “Укоопосвіта”,2000.– 335 с.

6. Левин А. Самоучитель работы на персональном компьютере. – 6-е изд., испр. и доп. – М.: Нолидж, 2000. – 650 с.

7. Ляхович В.Ф. Основы информатики: Учеб. пособие. - Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 608 с.

8. Макарова М. В. Інформатика та комп'ютерна техніка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./М. В. Макарова, Г. В. Карнаухова, С. В. Запара ; за заг. ред. М. В. Макарової - Суми, 2008. - 665 с.

9. Мамченко С. Д. Економічна інформатика. Практикум : навч. посіб./С. Д. Мамченко, В. А. Одинець - К.:“Знання”, 2008. - 710 с.

10. Мельникова О. П. Економічна інформатика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./О. П. Мельникова ; - К.:Центр учбової літератури, 2010. - 424 с.

11. Наливайко Н. Я. Інформатика : навч. посіб. : рекомендовані М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл./Н. Я. Наливайко; - К.:Центр учб. л-ри, 2011. - 576 с.

12. Пасько В. Самоучитель работы на персональном компьютере : самоучитель работы на персонал. компьютере/В. Пасько - СПб.:Питер,2006. - 591с.

13. Рычков В. Microsoft Word 2000: Краткий курс.–СПб.: Питер, 2000.– 288 с.

14. Юдін В.І. Основи роботи в Microsoft Excel XP : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /В.І.Юдін, В.С. Рижиков, В.В. Ровенська - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 272с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Економіка підприємства (виробничого, торгівельного та біржових структур)

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: другий, третій

3. СЕМЕСТР: 3,4,5

4. ЛЕКТОР: доц. Сорока Л.М.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ФК.1, ФК.2, ФК.3, ФК.5, ФК.8, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємством; формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо– господарського потенціалу; забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно- інноваційної моделі розвитку.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: економічні основи функціонування підприємств в умовах ринку; термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці; про джерела надходження зовнішньої та внутрішньої інформації для підприємств, що відносяться до різних галузей народного господарства та різних форм власності; чинники, які впливають на ефективність роботи підприємства; показники оцінки результативності діяльності; економічний зміст ресурсів, структуру та форми ресурсного забезпечення; шляхи більш раціонального використання ресурсів.

вміти: використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях; застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності; організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; оцінювати діяльність підприємства з економічної точки зору; виконувати економічні розрахунки, проводити аналіз використання ресурсів; вишукувати резерви підвищення ефективності діяльності підприємства.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економічна теорія

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Підприємство як економічний суб'єкт. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Види й організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Виробнича структура підприємства.

Об'єктивні основи функціонування підприємництва. Сутність підприємництва. Економічна свобода. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва. Ризики у підприємницькій діяльності. Правовий статус підприємця. Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організацій підприємництва. Мале підприємництво. Діяльність фінансових посередників. Інноваційне підприємництво і венчурний бізнес. Особливості міжнародного підприємництва. Організація підприємницької діяльності. Менеджмент та маркетинг у підприємстві. Аналіз підприємницької діяльності фірми. Фінансове забезпечення управлінських рішень. Система держаної підтримки та сприяння розвитку підприємництва. Правове забезпечення розвитку підприємництва. Фінансові важелі розвитку підприємницької діяльності.

Види підприємств, які функціонують у державі. Характеристика видів підприємств. Цілі та завдання діяльності підприємства. Правоздатність, реорганізація та ліквідація юридичних осіб. Види об'єднань підприємств. Основні організаційно-правові форми підприємств та їх характеристика. Види та організаційно-правові форми підприємств на території України.

Структура і зміст зовнішнього середовища господарювання підприємства. Методи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері підприємництва. Зовнішньоторгівельний контракт.

Проектування організації. Принципи побудови організаційної структури. Формування підрозділів організаційної структури. Типи організаційних структур та їх аналіз. Сучасні підходи до управління підприємством. Основні положення менеджменту підприємств. Напрями розвитку внутрішнього управління.

Основні функції ринку. Умови формування і розвитку ринку. Структура ринку за різними критеріями. Попит та форми реалізації. Політекономічний зміст попиту. Еластичність та коефіцієнт еластичності. Особливості ринку в Україні.

Поняття та складові товарної політики. Розробка товарної політики. Принципи і типи цінової політики. Особливості формування цінової політики фірми. Порівняльна характеристика цінової політики виробничого та торговельного підприємств.

Сутність і принципи прогнозування розвитку підприємства. Методи і система планування діяльності підприємства. Бізнес-план як документ стратегічного розвитку підприємства.

Характеристика виробничої програми підприємства. Зміст та завдання виробничої програми підприємства. Розроблення виробничої програми підприємства. Виробнича програма підрозділів і її розробка. Формування виробничої програми підприємства. Сутність і показники виробничої програми підприємства. Ресурсне обґрунтування виробничої програми підприємства. Вплив факторів на виробничу програму підприємства.

Персонал (кадри) підприємства. Розрахунок бюджету робочого часу. Планування чисельності працівників підприємства. Продуктивність праці, виробіток і трудомісткість. Тарифна система оплати праці. Форми й системи оплати праці. Безтарифні системи оплати праці. Планування фонду оплати праці.

Економічний зміст поняття «інтелектуальний капітал». Класифікація видів інтелектуального капіталу. Типи інтелектуального капіталу. Сутність нематеріальних активів. Нематеріальні ресурси та їх класифікація. Захист прав використання нематеріальних активів.

Поняття основного капіталу. Методи оцінки основних фондів. Знос і відтворення основних фондів. Інтенсифікація і показники використання основних фондів. Склад оборотного капіталу. Нормування обігових коштів. Показники оборотності обігових коштів. Напрями прискорення оборотності обігових коштів.

Визначення поняття «інвестиції». Класифікація інвестицій. Інвестиційний ринок. Інвестиційний клімат держави. Світовий досвід державного стимулювання інвестиційної діяльності. Загальна характеристика та види інноваційних процесів на підприємстві. Реалізація інноваційного процесу на підприємстві. Науково-технічна підготовка виробничих нововведень. Оцінювання економічної ефективності нововведень.

Сутнісна характеристика і основні складові техніко-технологічної бази підприємства. Методи оцінки техніко-технологічного рівня підприємства і виробничої потужності. Принципи і напрями розвитку техніко-технологічної бази підприємства. Методологія оцінки ефективності техніко-технологічних нововведень. Матеріально-технічне забезпечення виробництва. Виробнича

логістика як підсистема логістики підприємства. Моделі організації управління матеріальними потоками в логістичних системах.

Операційна діяльність та принципи її організації. Характеристика різних типів виробництва. Способи поєднання операцій технологічного циклу. Методи організації виробництва.

Сутність конкурентоспроможності продукції, фактори забезпечення та методичні підходи до оцінки. Формування системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Організаційно-економічна і фінансово-інвестиційна складові системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Визначення витрат та їх класифікація. Визначення точки беззбитковості. Собівартість та напрямки планування витрат. Класифікація цін, методи ціноутворення. Економічна сутність доходу підприємства. Сутність прибутку підприємства, його види. Рентабельність підприємства.

Сутність та засади здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності. Науково-технічний прогрес як основа інноваційної діяльності. Сутність та класифікація економічної ефективності, види економічних ефектів. Шляхи покращення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. Реінжиніринг як важливий напрямок інноваційної діяльності на підприємстві. Оцінка інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в Україні.

Поняття ефективності діяльності підприємств. Методика інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства. Конкурентоспроможність підприємства та методи її визначення. Оцінка конкурентоспроможності підприємств. Сутність терміну «розвиток підприємства». Життєвий цикл підприємства. Еволюційна модель розвитку підприємства. Організаційне навчання. Системний підхід. Символічний та когнітивний підходи.

Сутність трансформації та реструктуризації підприємств. Форми реорганізації. Очікувані ефекти від реструктуризації підприємств.

Сутність оптимізації бізнес-процесів підприємства. Методи оптимізації бізнес-процесів. Ключові характеристики сутності «бізнес-процесів». Типологія наукових визначень сутності бізнес-процесів за цільовою спрямованістю.

Основні поняття і категорії економічної безпеки підприємства. Поняття про економічну безпеку підприємства та її визначення. Методи оцінки економічної безпеки підприємства. Структура та індикатори економічної безпеки підприємства. Напрями організації економічної безпеки на підприємстві.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов та ін. – К.: Либідь, 2003.

2. Данілін В.М. Економіка підприємства: індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів і методичні вказівки до їх виконання: навчальний посібник / В.М. Данілін, Н.В. Мешкова та інші. – Херсон, ХДТУ, 2003.

3. Економіка підприємства / за ред. С.Ф.Покропивного. – К.: Вид-во КНЕУ, 2000 р.

4. Економіка підприємства: збірник практичних задач і конкретних ситуацій / за ред. С.Ф. Покропивного. – К.: Вид – во КНЕУ, 2000.

5. Економіка підприємства: підручник в 2 т. / за ред. С.Ф. Покропивного. – К.: Хвиля – Прес, 2005.

6. Економіка підприємства: збірник практичних задач і ситуацій: навчальний посібник / за ред. д.е.н., проф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2005.
7. Економіка підприємства / за ред. Й.М. Петровича. - К.: Знання, 2006. – 580 с.
8. Завлин П. Н. Оценка эффективности инноваций / П.Н. Завлин, А.В. Васильев. - СПб: Бизнес – пресса, 1998г.
9. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия / Н.Л. Зайцев. - М.: ИНФРА, 2001.
10. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу / А.М. Колот. – К.: Видавництво КНЕУ, 1998.
11. Манів З.О. Економіка підприємства: навч. посібник / З.О. Манів, І.М. Луцький. – К.: «Знання», 2004.
12. Осипов В.І. Економіка підприємства: підручник / В.І. Осипов. – Одеса: «Маяк», 2005.
13. Раицкий К. А. Экономика предприятия / К.А. Раицкий. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 2000.
14. Шваб Л.І. Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів ВНЗ / Л.І. Шваб. – К.: Каравела, 2004.
15. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства: навчально–методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Г.О. Швиданенко, С.Ф. Покропивний та ін. – К.: КНЕУ, 2004.
16. Экономика предприятия / под ред. О.И.Волкова. – М.: ИНФРА, 2000.
17. Экономика предприятия: задачи, ситуации, решения / под рук. С.Ф. Покропивного. – К.: Знання – Пресс, 2001.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Товарознавство

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: другий
3. СЕМЕСТР: 3
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Степанова
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ФК.5, ФК.7, ФК.8, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: оволодіння теоретичними знаннями в області основ товарознавства, експертизи і стандартизації; освоєння основних нормативних документів; формування і управління асортиментом товарів; вивчення основних споживчих характеристик товарів; придбання практичних навиків щодо використання світових, регіональних, державних стандартів, класифікаторів, засобів товарної інформації; встановлення відповідності якості споживаній продукції; порядок складання експертизи за відповідністю споживаних товарів; підготовка і оформлення документів по сертифікації товарів і послуг.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні правила торгівлі і Закони України, що забезпечують продаж безпечних і якісних товарів; основи загального товарознавства, експертизи товарів, стандартизації і сертифікації.

вміти: виділяти основні характеристики продукції, формувати асортимент товарів, оформляти основні нормативні документи, проводити якісну оцінку товарів; визначати основні показники асортименту товарів, розрахунку якісних показників товарів, оформляти сертифікати відповідності продукції; складати якісні характеристики товарів, оцінки перспективності їх реалізації на ринку, ефективності реалізації пропонованого асортименту товарів на ринку з конкретними заданими параметрами.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економічна теорія, економіка підприємства.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальне товарознавство. Товарознавство. Класифікація товарів. Асортимент. Кодування. Якість товарів: властивості, показники, класифікація. Методи визначення. Оцінка якості. Управління якістю.

Товарознавство продовольчих товарів. Продукти рослинного походження. Товарознавство зерноборошняних товарів. Товарознавство плодоовочевих товарів. Товарознавча характеристика плодів овочів. Товарознавство кондитерських товарів. Товарознавство смакових товарів.

Продукти тваринного походження. Товарознавство молока та молочних товарів. Товарознавство харчових жирів. Товарознавство м'яса та м'ясних товарів. Товарознавство яєчних продуктів. Товарознавство риби та рибних товарів. Товарознавство продуктів переробки риби та нерибних товарів.

Товарознавство непродовольчих товарів. Текстильні, швейні і трикотажні товари. Шкіряно-взуттєві і хутрово-хутрянні товари. Культурно-побутові товари. Господарські товари. Меблеві і будівельні товари. Парфюмерно-косметичні товари і ювелірні вироби.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баранов И.М. Метрология, стандартизация, сертификация. Учеб. Пособие. – М.: ИНФРА-М. 2008.

2. Дубцова Т.Г. Товароведение пищевых продуктов. Учебник. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008.

3. Конев М.М., Иванов Б.В. и др. Системы, методы и инструменты менеджмента качества. – СПб.: Питер, 2008.

4. Коноплев С.П. Управление качеством.- М.: ИНФРА-М., 2009.

5. Матюхина З.П. Товароведение пищевых продуктов. Учебник. – М.: ЮРАЙТ, 2007.

6. Калачев С.Л. Товароведение, экспертиза товаров и стандартизация. Учебник. – М.: Юрайт, 2009.

7. Неверов А.Н. Товароведение и организация торговли непродовольственными товарами. Учебник для вузов. –М.: Экономика, 2008.

8. Петрище Ф.А. Теоретические основы товароведения и экспертизы непродовольственных товаров. Учебник. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2007.

9. Райкова Е.Ю. , Додокин Ю.В. Теория товароведения. 4 –е изд.- м.: Издательский центр «Академия», 2008.

10. Товароведение и экспертиза потребительских товаров. Учебник. – М.: ИНФРА-М.2009.

11. Шепелев А.Ф. Товароведение и экспертиза кондитерских товаров. Учебник. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Маркетинг

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Метіль Т.К.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ФК.1, ФК.2, ФК.5, ФК.7, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення основних понять, систем і алгоритмів маркетингу; набуття практичних навичок розв'язання конкретних маркетингових завдань; формування вмінь творчого пошуку резервів удосконалення маркетингової діяльності підприємства.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сутність, цілі та завдання маркетингу на рівні підприємства та на рівні держави; особливості застосування концепції маркетингу на сучасному ринку; значення, завдання та особливості організації маркетингових досліджень; сутність і завдання маркетингового планування; основні підходу щодо обрання виражених маркетингових стратегій; організація управління маркетингом на підприємстві; принципи формування товарної політики маркетингу; сутність та завдання цінової політики маркетингу; особливості застосування маркетингової політики розподілу; значення маркетингових комунікацій.

вміти: визначати типи застосовуваних підприємницьких концепцій залежно від типів товарів і ринків; готувати плани та інструменти проведення маркетингових досліджень; добирати відповідні маркетингові стратегії; розробляти заходи товарної політики маркетингу; формувати ціну на товар, враховуючи принципи та завдання маркетингу; розробляти заходи щодо формування дієвих каналів розподілу; визначати та розробляти варіанти заходів з просування товарів і послуг.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: вступ зі спеціальності з основами наукових досліджень.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Етимологія слова «маркетинг». Хронологія виникнення та розвитку маркетингу. Сутність маркетингу та його визначення. Підходи до розуміння предмета маркетингу. Еволюція концепцій маркетингу. Сутність виробничої, товарної, збутової, суто маркетингової та сучасної його концепцій. Концепція пасивного (епізодичного, або інструментального), організаційного та активного (стратегічного) маркетингу. Тенденції розвитку сучасної концепції маркетингу. Основні поняття маркетингу: маркетингова тріада (потреби, цінності, запити), її сутність та класифікація; сутність, види та типи вимірювання попиту; товари та послуги (сутність і класифікація); вартість (споживча та вартість споживання); задоволення (функціональне і психологічне); маркетингова комунікація (сутність і

система); маркетинговий розподіл; ринок (поняття та класифікація); цільовий, побічний ринок підприємства та «зона байдужості». Суб'єкти маркетингу: продуценти товарів та послуг; організації обслуговування; оптова та роздрібна торгівля; організації та підприємства-споживачі; кінцеві споживачі; маркетингові фірми і спеціалісти; контактні аудиторії, засоби масової інформації.

Види маркетингу залежно від: орієнтації маркетингової діяльності (орієнтований на продукт, на споживача, змішаний), сфери маркетингової діяльності (маркетинг товарів споживчого попиту, виробничо-технічного призначення, торговельний), періоду, на який розробляється маркетингова політика підприємства (стратегічний, тактичний, оперативний маркетинг), попиту (конверсійний, стимулюючий, ремаркетинг, синхромаркетинг, розвивальний, демаркетинг, тактичний, з метою протидії, індивідуальний), основних об'єктів уваги, кінцевих цілей та способів їх досягнення (виробничий, товарний, збутовий, ринковий, сучасний, комерційний, некомерційний), рівня координації виконуваних на підприємстві маркетингових функцій (інтегрований та неінтегрований), видів продукції (маркетинг товарів і маркетинг послуг), рівня вирішення маркетингових завдань (макро- та мікромаркетинг), міри диференціації маркетингових функцій (глобальний, диференційований) тощо. Сутність та характеристики внутрішньофірмового, міжнародного та соціально-етичного маркетингу.

Основні фактори мікросередовища функціонування фірми: фірма, постачальники, маркетингові посередники, клієнтура, конкуренти, контактні аудиторії. Основні фактори макросередовища функціонування фірми: демографічне, економічне, природне, науково-технічне, політичне та культурне середовище.

Система маркетингової інформації: система внутрішньої звітності, система збору зовнішньої поточної маркетингової інформації, система маркетингових досліджень, система аналізу маркетингової інформації. Схема маркетингового дослідження: виявлення проблеми й формулювання мети, відбір джерел інформації, збір інформації, обробка, аналіз і надання наукових результатів.

Сутність маркетингової товарної політики та її структура. Маркетингова концепція товару. Головні атрибути товару: користь від нього, властивості, упаковка, унікальність, популярність, імідж, якість, фабрична марка, умови поставки, ремонтпридатність, монтаж, сервіс, гарантії, ціна. Поняття «товарна мікросуміш». Конкурентоспроможність продукції: сутність, концепція та методи оцінювання (групові експертизи; опитування споживачів; за переліком головних параметрів). Алгоритм оцінювання конкурентоспроможності продукції. Сутність поняття «новий продукт». Способи планування продукції (конкретно, розширено, узагальнено). Три рівні створення товару (товар за задумом, у реальному виконанні, товар з підкріпленням). Алгоритм планування нової продукції та характеристика його основних етапів: визначення цілей розробки нової продукції; генерування ідей (джерела та методи); оцінка й відбір ідей (критерії відбору); розробка та перевірка задуму; розробка стратегії нового продукту (перевірка економічності, позиціонування, визначення можливих обсягів збуту, аналіз можливостей виробництва, правова експертиза); безпосередня розробка продукції; пробний маркетинг; розгортання виробництва та комерційної реалізації продукції. Причини невдач нової продукції на ринку. Концепція життєвого циклу продукції та характеристика його основних етапів. Маркетингові дії на різних етапах життєвого

циклу продукції. Можливі варіанти кривих життєвого циклу продукції. Товарний асортимент і товарна номенклатура: поняття та характеристики; критерії та методи елімінування продукції; сутність товарної диференціації та диверсифікації; організаційні форми та проблеми управління продукцією.

Сутність та роль маркетингової цінової політики. Алгоритм маркетингового розрахунку цін та характеристика його основних етапів: постановка цілей та визначення завдань (вимірювання та врахування наявних обмежень) ціноутворення; визначення величини попиту та пропонування, їх співвідношення та значення цінової еластичності; розрахунок витрат на виробництво та реалізацію продукції; вибір рівня цін, що відповідав би умовам конкурентного середовища; вибір методу ціноутворення; безпосередній розрахунок цін. Сутність та особливості використання методів прямого ціноутворення: на підставі витрат на виробництво й реалізацію продукції (у тому числі маргінальних витрат) за графіком беззбитковості; на підставі суб'єктивної оцінки покупцем цінності товару; на підставі умов конкуренції; у рамках товарної номенклатури; за географічною ознакою; на підставі узаконених типових умов. Методи непрямого ціноутворення (сутність та зміст): кредитна політика; політика кондицій; політика знижок. Маркетингові політики управління цінами (сутність, зміст та умови використання). Цінові політики: «зняття вершків»; поступове зниження цін; проникнення на ринок; диференціювання цін; «престижні» ціни; традиційне ціноутворення; «психологічне» ціноутворення; «шикування» цін; послідовне проходження сегментів ринку; політики «збиткового лідера»; еластичних та стабільних цін; переважних цін; виживання; політика цін на товари зняті з виробництва.

Сутність, завдання, функції та елементи маркетингової політики розподілу. Канали розподілу продукції: сутність, актуальність, види та основні характеристики. Функції каналів розподілу та основні проблеми їх формування. Алгоритм формування маркетингових каналів розподілу (характеристика етапів): визначення потреби у формуванні каналів розподілу; постановка й координація цілей розподілу; специфікація завдань розподілу; розробка можливих альтернатив щодо каналів розподілу; вибір структури каналу; вибір оптимального каналу; вибір суб'єктів каналу та управління ними. Посередницька діяльність у каналах розподілу: сутність, принципи. Класифікація посередницьких підприємств та організацій, їх основні типи.

Основні аспекти управління каналами розподілу: визначення цілей та стратегій діяльності; розробка системи оплати праці посередників; навчання й підготовка посередників; оцінка результатів діяльності посередницьких підприємств та організацій. Конфлікти в каналах розподілу та методи їх ліквідації. Вертикальні маркетингові системи. Горизонтальні маркетингові системи. Оцінювання каналів розподілу. Маркетингова політика розподілу й логістика.

Сутність маркетингової політики комунікацій. Основні елементи комплексу маркетингових комунікацій. Алгоритм планування комплексу маркетингових комунікацій та характеристика його основних етапів: визначення цілей комплексу маркетингових комунікацій; виявлення цільової аудиторії та прогнозування її реакції; вибір звернення; вибір засобів поширення маркетингової інформації (канали, носії, звернення); вибір засобів впливу; формування каналів зворотного зв'язку; розрахунок бюджету комунікацій (методи). Реклама: сутність, можливі

цілі та види. Алгоритм прийняття рішень з рекламування: визначення цілей, ідентифікація цільового ринку, розробка бюджету, розробка текстової частини реклами, вибір носіїв реклами, складання графіка рекламування, тестування реклами, безпосереднє рекламування, контроль та аналіз програми рекламування. Пропаганда: сутність, форми та засоби. Стимулювання збуту: сутність, напрямки та методи. Персональний продаж: сутність, типи та процес.

Основні етапи процесу керування маркетингом: аналіз ринкових можливостей; відбір цільових ринків; розробка комплексу маркетингу; реалізація маркетингових заходів. Система організації служби маркетингу: функціональна організація. Організація за географічним принципом. Організація за товарним виробництвом. Організація за ринковим принципом.

Типи маркетингового контролю. Контроль за виконанням річних планів. Процес контролю. Контроль прибутковості. Стратегічний контроль. Ревізія маркетингу. Рівні контролю маркетингу: організація в цілому, підрозділ маркетингу, зовнішній контроль.

Етапи стратегічного планування: програма фірми; завдання і цілі; аналіз розвитку господарського портфеля; стратегія зростання фірми. Планування маркетингу. Основні розділи плану маркетингу: зведення контрольних показників; виклад поточної маркетингової ситуації фірми; перелік небезпек і можливостей фірми; перелік завдань і проблем; стратегія маркетингу фірми; програми дій; бюджети маркетингу; порядок контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бородкіна, Н. О. Маркетинг: навч. посібник / Н. О. Бородкіна; за ред. Г.В. Осовської. – К.: Кондор, 2007. – 362с.
2. Гаркавенко С.С. Маркетинг. Підручник. – К.: Лібра, 2007. – 720 с.
3. Григорчук Т.В. Маркетинг. Частина друга: Навч. посіб. для дистанційного навчання. / Т.В. Григорчук – К.: Університет «Україна», 2007. – 380 с.
4. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. Экспресс-курс. 2-е изд. / Пер. с англ. под ред. С. Г. Божук. — СПб.: Питер, 2006. — 464 с.
5. Маркетинг: Підручник / За ред. А.О.Старостіної. – К.: Знання, 2009. – 1070 с.
6. Новітній маркетинг: навч. посіб./ Є. В. Савельєв, С. І. Чеботар, Д. А. Штефанович та ін.; за ред. Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2008. – 420с.
7. Павленко А.Ф., Войчак А.В. Маркетинг: підруч. – К.: КНЕУ, 2003. – 246 с.
8. Романенко Л.Ф. Маркетинг: Навч. посіб. для дистанційного навчання. – К.: Університет «Україна», 2005. – 248 с.
9. Руделіус В. Маркетинг (2-ге) 3-тє українське видання. / В. Руделіус, О.М. Азарян, Н.О. Бабенко та ін. – К.: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти, 2008.–648 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Менеджмент

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: другий

3. СЕМЕСТР: 4

4. ЛЕКТОР: ст. викл. Гилка У.Л.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.3, ФК.7, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення сутності, основних понять і категорій менеджменту; складових елементів, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій управління; процесів прийняття і методів обґрунтування управлінських рішень; набуття вмінь використовувати базові інструменти управління організацією.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: методичні підходи до вивчення управлінської діяльності; принципи та основні категорії менеджменту діяльності підприємств; поняття організації в системі менеджменту та умови її ефективної діяльності з урахуванням впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища; особливості функціонування системи менеджменту в підприємницьких і ринкових структурах; роль менеджменту у виробничо-господарській діяльності підприємства; особливості управління в нових умовах розвитку ринкового середовища, за різних організаційно-правових форм підприємства; - типи структурної побудови підприємства, їх переваги і недоліки; основні принципи, функції, взаємозв'язок процесів, методи, стратегії менеджменту підприємств; методику планування на підприємствах та сферу його застосування; процес вироблення та прийняття управлінських рішень для досягнення цілей підприємства; методи раціональної організації, планування і контролю за діяльністю підприємств; організацію роботи менеджера на підприємстві та вимоги, що висувуються до нього на сучасному етапі розвитку суспільства; методи управління трудовим колективом підприємства; форми влади та впливу на підлеглих, стилі і ситуаційні моделі керівництва; цілі та засоби комунікативної політики підприємства.

вміти: організувати діяльність підприємства в цілому та безпосередньо підпорядкованого персоналу на науковій основі; визначати та аналізувати фактори зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства, забезпечувати ефективність діяльності підприємства на ринку товарів і послуг з урахуванням впливу цих факторів; орієнтуватися в ролі “власного” підприємства в динамічному зовнішньому середовищі; формувати та використовувати конкурентні переваги на ринку товарів і послуг; здійснювати аналіз і планування діяльності підприємства та формувати його стратегію розвитку; будувати "дерево цілей", здійснювати вибір стратегії розвитку бізнесу; розробляти систему менеджменту в різних організаційно-правових формуваннях; визначати технологію розробки й прийняття управлінських рішень; приймати коректні управлінські рішення на основі використання методів менеджменту, коригувати діяльність підприємства, базуючись на виконанні основних функцій менеджменту; аналізувати і проектувати організаційну і кадрову структуру та структуру управління підприємством.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Організація як об'єкт управління. Поняття “організація”. Ознаки та загальні риси організацій як об'єктів управління. Поділ праці в організації та необхідність

управління. Організація як відкрита система. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації. Базові моделі організації та відповідні до них концепції управління організацією.

Еволюція поглядів на сутність менеджменту. Співвідношення категорій “управління”, “менеджмент”, “адміністрування”, “керування”. Емпіричний підхід до менеджменту. Управління як наука і мистецтво. Функції менеджменту. Цикл менеджменту. Сучасне тлумачення ролі і сутності менеджменту. Менеджери в організації. Ознаки діяльності менеджера. Розподіл управлінської праці. Сфери менеджменту. Рівні менеджменту. Ролі менеджера в організації за Г. Мінцбергом. Якості, необхідні менеджерам. Перспективна модель менеджера. Виникнення науки менеджменту та напрямки еволюції управлінської думки. Передумови виникнення науки управління. Підходи до класифікації напрямків розвитку науки управління. Загальна характеристика еволюції наукових підходів до управління організаціями. Ранні теорії менеджменту. Класична теорія менеджменту (школа наукового управління й адміністративна школа управління): напрямки і цілі досліджень; основні здобутки; значення для сучасної практики; обмеженість. Неокласична теорія менеджменту (школа людських стосунків та школа організаційної поведінки): спрямованість досліджень; внесок у розвиток науки управління; основні недоліки. Кількісна теорія менеджменту: основні ідеї; внесок у розвиток теорії управління; напрямки використання досягнень.

Інтегровані підходи до управління. Спільні риси інтегрованих підходів до управління. Сутнісна характеристика процесного, системного та ситуаційного підходів до управління: основні ідеї; внесок у розвиток науки управління; практичне застосування. Сучасні напрямки розвитку науки управління. Тенденція посилення технократичного аспекту менеджменту. Орієнтація на технічні та технологічні нововведення. Гуманізація управління. Глобалізація менеджменту. Об'єднання інтересів бізнесу, суспільства і людини. Модель "конкуруючих цінностей" Р. Куінна.

Поняття і моделі прийняття рішень. Розширене та вузьке розуміння категорії “прийняття рішень”. Місце прийняття рішень у процесі управління. Моделі теорії прийняття рішень: класична; поведінкова; ірраціональна. Процес прийняття рішень. Інтуїтивна та раціональна технології прийняття рішень. Етапи раціональної технології прийняття рішень: діагноз проблеми; накопичення інформації про проблему; опрацювання альтернативних варіантів; оцінка альтернатив; прийняття рішення. Людський та організаційний фактори у процесі прийняття рішення. Індивідуальне та групове прийняття рішень (модель Р. Роскіна, модель Врума-Йеттона, модель Врума-Джаго). Методи творчого пошуку альтернативних варіантів. Класифікація методів творчого пошуку альтернативних варіантів. Методи індивідуального творчого пошуку альтернатив. Методи колективного творчого пошуку альтернатив. Методи активізації творчого пошуку альтернативних варіантів.

Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень. Кількісні та якісні методи. Можливості та сфери застосування аналітичних, статистичних, теоретико-ігрових методів та методів математичного програмування. Інструменти обґрунтування управлінських рішень. Кількісні та якісні методи прогнозування. Сутнісна характеристика методу “платіжної матриці”. Побудова “дерева рішень” та вибір оптимального варіанту. Обґрунтування рішень в умовах невизначеності.

Теоретико-ігрові методи. Критерії теорії статистичних рішень: песимізму, оптимізму, коефіцієнту оптимізму, Лапласа, жалю. Методи теорії ігор. Експертні методи прийняття рішень: метод простого ранжування; метод вагових коефіцієнтів.

Поняття і сутність планування в системі управління. Поняття “планування”. Місце планування серед функцій управління. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення цілей; розробка стратегії; надання стратегії конкретної форми. Типи планів в організації. Стратегічні та оперативні плани. Короткотермінові та довготермінові плани. Завдання та орієнтири. Ситуаційні фактори планування.

Цілі управлінського планування. Поняття “мета” в управлінні та класифікація цілей організації. Вимоги до вірно сформульованих цілей. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями (концепція МВО): сутність, основні етапи, переваги та недоліки. Стратегічне планування в організації. Поняття “стратегія”. Елементи стратегії. Рівні стратегії: загальнокорпоративна стратегія; стратегія бізнесу; функціональна стратегія; піраміда стратегій. Процес стратегічного планування: визначення місії фірми; зовнішній та внутрішній аналіз; SWOT-аналіз; визначення конкретних цілей діяльності організації; аналіз стратегічних альтернатив та вибір стратегії. Методи вибору загальнокорпоративної стратегії. Вибір стратегії бізнесу (типові стратегії за М. Портером). Функціональні стратегії. Надання стратегії конкретної форми. Тактичні та оперативні плани. Програми. Політика. Стандартні операційні процедури. Правила.

Сутність функції організації та її місце в системі управління. Поняття “організація” та “організаційна діяльність”. Основні складові організаційної діяльності. Організаційна структура як результат організаційної діяльності: ступінь складності; ступінь формалізації; ступінь централізації. Поняття “схема організаційної структури управління”. Основи теорії організації. Загальна характеристика класичної теорії організації: універсальні принципи управління А. Файоля; модель “ідеальної бюрократії” М. Вебера. Поведінковий підхід в теорії організації: системи організації за Р. Лайкертом. Ситуаційний підхід в теорії організації: основні результати дослідження впливу технології, розмірів організації, зовнішнього середовища і стратегії на організаційну структуру. Сучасні напрямки розвитку теорії організації.

Основи організаційного проектування. Сутнісна характеристика проектування робіт в організації. Методи проектування і перепроjektування робіт в організації. Основні положення моделі характеристик роботи Хекмена-Олдхема. Поняття, принципи класифікації та базові схеми департаменталізації. Делегування повноважень: поняття; елементи процесу делегування; типи повноважень (лінійні, штабні, функціональні). Централізація і децентралізація. Діапазон контролю і фактори, що впливають на його величину. Висока і плоска структури організації. Механізми вертикальної і горизонтальної координації робіт і видів діяльності в організації.

Типи організаційних структур управління. Лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізіональна, матрична організаційні структури. Мережеві організаційні структури. Переваги та недоліки різних типів організаційних структур. Фактори формування організаційної структури управління. Методи

вибору типу організаційної структури. Управління організаційними змінами. Сутність організаційних змін. Модель процесу організаційних змін К. Левіна. Загальна характеристика процесу організаційних змін. Причини опору організаційним змінам. Стратегії подолання опору змінам. Вибір тактики проведення організаційних змін.

Поняття і сутність мотивації. Мотивація як фактор забезпечення успіху діяльності організації. Поняття "потреби", "спонукання", "стимули", "мотивація". Внутрішнє і зовнішнє винагородження. Сутність мотивування. Зміст основних етапів і послідовність їх реалізації в моделі процесу мотивації.

Теорії змісту мотивації. Сутність змістовного підходу до вивчення мотивації. Основні положення ключових теорій змісту мотивації: теорії ієрархії потреб А. Маслоу, теорії ERG К. Альдерфера, теорії набутих потреб Д. МакКлелланда, теорії "мотиваційної гігієни" Ф. Герцберга. Метод збагачення праці. Порівняльний аналіз теорій змісту мотивації. Теорії процесу мотивації. Концепція процесного підходу до вивчення мотивації. Сутнісна характеристика основних теорій процесу мотивації: теорії сподівань В. Врума, теорії справедливості С. Адамса, комплексної теорії мотивації Портера-Лоулера. Практична цінність теорій процесу мотивації. Проблеми мотивації в сучасній практиці управління.

Поняття та процес контролю. Поняття "контроль" та його місце в системі управління. Етапи процесу контролю: вимірювання процесів; порівняння реального виконання із стандартами; оцінка та реакція. Модель процесу контролю. Види управлінського контролю: попередній; поточний; заключний. Порівняльна характеристика видів управлінського контролю. Класифікація інструментів управлінського контролю. Фінансовий контроль та його основні складові. Сутність та складові операційного контролю. Контроль поведінки працівників: модель; методи оцінки реального виконання; прямий управлінський контроль; замітники прямого управлінського контролю. Ефективність контролю. Основні характеристики ефективної системи контролю. Дисфункціональний ефект системи контролю та методи його подолання.

Поняття та природа лідерства. Співвідношення категорій "вплив", "влада", "залежність", "лідерство". Класифікація джерел влади в організації за Дж. Френчем та Б. Рейвенем. Модель джерел влади К. Хейлса. Лідерство як механізм сполучення різних джерел влади. Порівняльна характеристика менеджера і лідера. Теорія особистих якостей лідера. Основна ідея і завдання підходу до вивчення лідерства з позицій особистих якостей. Шкала найсуттєвіших характеристик лідера за Є. Гізеллі. Класифікація особистих якостей успішних керівників за Р. Стогділлом. Основні результати досліджень теорії особистих якостей лідера.

Концепції поведінки лідера. Поняття "стиль керування" та "діапазон стилів керування". "Теорія Х" і "Теорія Y" Д. МакГрегора. Авторитарний і демократичний стилі керування. Концепція трьох стилів керування К. Левіна. Двофакторна модель лідерства вчених університету штату Огайо. Концепція лідерства Р. Лайкерта. Модель типів управління Р. Блейка та Дж. Моутон. Висновки за результатами досліджень поведінкових концепцій лідерства.

Концепції ситуаційного лідерства. Загальна характеристика ситуаційного підходу до лідерства. Континуум лідерської поведінки Танненбаума-Шмідта.

Модель ситуаційного лідерства Ф. Фідлера. Модель ситуаційного лідерства П. Херсі і К. Бланчарда. Модель "шлях-мета" Хауса-Мітчелла. Основні здобутки

ситуаційного підходу до вивчення лідерства. Сучасні концепції лідерства. Сучасні підходи до лідерства як поєднання традиційних та ситуаційних підходів. Концепція атрибутивного лідерства. Модель харизматичного лідерства. Концепція перетворюючого (трансформуючого) лідерства. Інтерактивні та сервісні керівники.

Поняття і процес комунікації. Поняття "комунікація" та її роль в системі управління організацією. Елементи комунікації (відправник, одержувач, повідомлення, канал комунікації, перешкоди комунікації). Модель процесу комунікації. Зміст основних етапів процесу комунікації (формування концепції комунікації, кодування, передавання повідомлення по каналу комунікації, декодування, інтерпретація та оцінка повідомлення, зворотний зв'язок). Міжособові та організаційні комунікації. Поняття "міжособові" та "організаційні" комунікації. Усна, письмова та невербальна комунікації, їх форми, переваги та недоліки. Ситуаційна модель вибору носія інформації Ленгела-Дафта. Формальні та неформальні організаційні комунікації. Види формальних комунікацій: низхідні, висхідні, горизонтальні. Роль неформальних комунікацій в системі управління. Поняття "комунікаційна мережа". Типи комунікаційних мереж в групах. Централізовані й децентралізовані комунікаційні мережі. Модель вибору типу комунікаційної мережі в групі. Мережі неформальної комунікації. Відкриті комунікації та діалог. Управління організаційними комунікаціями. Індивідуальні перешкоди на шляху ефективної комунікації. Організаційні комунікативні бар'єри. Шляхи подолання перешкод до ефективної комунікації. Модель вибору стилю комунікації. Розвиток індивідуальних навичок комунікації.

Ефективність діяльності організації. Поняття "організаційна ефективність". Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загальноорганізаційна. Особливості оцінки ефективності діяльності організації. Підходи до вивчення організаційної ефективності: цільовий; системний; параметричний, з урахуванням фактора часу. Критерії ефективності організаційної діяльності. Ефективність управління. Поняття "ефективність управління". Підходи до визначення ефективності управління: цільовий; функціональний; композиційний; множинний; поведінковий. Показники ефективності управлінської діяльності. Напрямки підвищення ефективності управління організацією.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Афанасьєв М. В. Основи менеджменту : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, В. С. Верлока ; за редакцією проф. М. В. Афанасьєва. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 484 с.

2. Осовська Г. В. Основи менеджменту : підручник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : "Кондор", 2008. – 664 с.

3. Потьомкін С. К. Менеджмент : навч. посібн. / С. К. Потьомкін, І. М. Козлова, К. О. Яндола. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 276 с.

4. Смирнов Э. А. Теория организации : учебное пособие / Э. А. Смирнов. – М. : ИНФРА – М, 2008. – 248 с. 11.2.

1. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент: навч. посіб. /В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко. – Вид. 2-ге, виправл. і допов. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 532 с.

2. Виханский О.С. Менеджмент: [учебник] / О.С. Виханский, А.И. Наумов - 4.изд., перераб. и доп. - М. : Экономистъ, 2005. – 669с.

3. Виханский О.С. Менеджмент: человек, стратегия, организация, процесс: Учебник / О.С. Виханский, А.И. Наумов. - 2.изд. - М.: Фирма Гардарика, 2000. - 416 с.
4. Вовчак А.В. Маркетинговий менеджмент: Підручник - К.: КНЕУ, 1998.- 268 с.
5. Гаркавенко С.С. Маркетинг. Підручник. – 4-те вид. доп. – К.: Лібра, 2006. – 720 с.
6. Герчикова И.Н. Менеджмент. Учебник.- 2-е изд., перпраб. и доп.- М.: "ЮНИТИ", 1995.- 408 с.
7. Дафт Р. Менеджмент. – СПб.: Изд. "Питер", 2000. – 612 с.
8. Дойль П. Менеджмент: стратегия и тактика. – Спб.: Изд. "Питер", 1999. – 560 с.
9. Завадський Й.С. Менеджмент. Management: [підручник для студ. екон. спец. вищих навч. закл.]: У 3 т. – К. : Європейський ун-т, 2003. - Т. 1 – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2002 – 537с. Т. 2 – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2003 – 640с.
10. Кредісов А.І., Панченко Є.Г., Кредісов В.А. Менеджмент для керівників. – К.: Т-во "Знання", КОО, 1999. – 556 с.
11. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посібник / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – [2-е вид. і перероб.] — Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2003. – 352 с.
12. Лагунова М.М. Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності / М.М. Логунова. - К. : Центр сприяння інституційному розвитку держ. служби, 2006. - 196 с.
13. Менеджмент / І.М. Синякевич, Є.І. Сенько та ін.: за ред. І.М. Сенякевич.- Львів: УЗМН, 2001.- 284 с.
14. Менеджмент организации: Учебное пособие / Под ред. З.П. Румянцевой – М.: ИНФРА - М, 2002. – 432 с.
15. Менеджмент: Навчальний посібник / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк, О.П. Гоголя та ін. / За ред. С.І. Михайлова. – К.: НУБіП України, 2010. – 536 с.
16. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 860 с.
17. Пушкар Р.М., Тарнавська Н.П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник – 3-те вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш., 2005. – 486 с.
18. Третьяченко В. В. Управлінські команди: технології підготовки (соціально- психологічний аспект та витоки) / В. В. Третьяченко, В.М. Гончаров, О.А. Коломійцев. - Луганськ : Світлиця, 2005. - 256 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Бухгалтерський облік і аудит

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: третій
3. СЕМЕСТР: 5
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Степанова Н.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.4, ЗК.6, ФК.2, ФК.6, ФК.7, ФК.8.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні, засвоєння теоретичних основ функціонування аудиту як незалежної фінансової експертизи; набуття практичних навичок щодо оформлення бухгалтерських і аудиторських документів та звітів, організації та планування бухгалтерського обліку і аудиту, виконання комплексу аудиторських послуг і процедур.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: законодавчу і нормативно-правову базу організації бухгалтерського обліку в Україні; принципи, методи і процедури обліку на підприємствах різних форм власності; порядок організації бухгалтерського обліку необоротних активів; запасів; грошових коштів, розрахунків та інших активів; власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань; витрат діяльності, доходів за видами діяльності; фінансових результатів, а також порядку складання фінансової звітності; способи забезпечення зіставності показників фінансової звітності.

вміти: складати первинні бухгалтерські документи відповідно до вимог чинного законодавства; відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку; складати реєстри синтетичного й аналітичного обліку; застосовувати форми бухгалтерського обліку; складати баланс та звіт про фінансові результати; давати оцінку обліковій політиці підприємства; використовувати дані бухгалтерського обліку для прийняття ефективних управлінських рішень, здійснення контролю й аналізу показників фінансово-господарської діяльності підприємств.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економіка підприємства

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Роль і значення обліку. Види господарського обліку. Види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський, податковий, взаємозв'язок між ними. Принципи й функції бухгалтерського обліку. Предмет, об'єкти і метод бухгалтерського обліку.

Поняття балансу, його значення та використання в управлінні. Побудова балансу. Актив і пасив. Склад господарських засобів (майна) та джерел формування господарських засобів підприємства. Чотири типи змін у балансі під впливом господарських операцій.

Поняття про рахунки. Побудова рахунків. Активні та пасивні рахунки. Правила записів на рахунках. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку. Класифікація рахунків. План рахунків бухгалтерського обліку. Подвійний запис, його суть і контрольне значення. Кореспонденція рахунків. Порядок складання бухгалтерських проводок. Взаємозв'язок між статтями балансу та рахунками бухгалтерського обліку. Оборотні відомості, їх побудова та контрольне значення.

Вартісне вимірювання — оцінка і калькуляція. Поняття оцінки об'єктів обліку. Фактична собівартість здійсненого господарсько-го факту. Вибір методики оцінки. Калькуляція — різновид оцінки. Об'єкти калькулювання. Методи калькулювання.

Визначення первинного документа. Класифікація документів, їх структура, вимоги до складання. Документація, як складник методу бухг алтерського обліку.

Організація документообігу. Способи виправлення помилок у бухгалтерському обліку. Суть та значення інвентаризації. Види інвентаризації. Визначення реєстрів бухгалтерського обліку. Види реєстрів. Техніка облікової реєстрації. Поняття форми бухгалтерського обліку. Характеристика форм бухгалтерського обліку. Поняття облікового циклу підприємства. Суть і значення облікової політики підприємства.

Поняття та склад необоротних активів. Поняття основних засобів, їх оцінка. Облік руху основних засобів. Облік зносу (амортизації) основних засобів. Поняття та облік інших необоротних активів. Облік нематеріальних активів.

Поняття та оцінка запасів. Облік виробничих запасів. Поняття та облік оборотних малоцінних і швидкозношуваних предметів. Облік готової продукції. Поняття та класифікація товарів. Документування господарських операцій, пов'язаних з рухом товарів. Організація синтетичного та аналітичного обліку руху товарів.

Облік касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами. Облік операцій по рахунках в банках. Облік розрахунків з покупцями та замовниками, з різними дебіторами. Облік резервів сумнівних боргів. Облік витрат майбутніх періодів.

Довгострокові і поточні фінансові інвестиції: поняття та оцінка. Облік короткострокових та довгострокових фінансових інвестицій.

Поняття власного капіталу та його складники. Облік статутного капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового та резервного капіталу. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Поняття та класифікація зобов'язань. Облік довгострокових зобов'язань. Поняття поточних зобов'язань. Облік кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги).

Поняття, види заробітної плати. Форми оплати праці. Види утримань із заробітної плати. Облік розрахунків з оплати праці. Облік розрахунків за страхуванням.

Поняття і класифікація витрат виробництва. Формування та облік собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Облік загальновиробничих витрат. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік витрат іншої звичайної діяльності. Облік витрат від надзвичайних подій.

Поняття, класифікація та оцінка доходів. Облік доходів від звичайної діяльності. Облік доходів від надзвичайних подій. Поняття фінансових результатів та порядок їх формування. Облік фінансових результатів від звичайної діяльності та надзвичайних подій.

Значення фінансової звітності та використання її даних в управлінні. Загальні вимоги до фінансової звітності. Склад і форми фінансової звітності. Порядок подання фінансової звітності. Зміст та порядок складання Балансу, Звіту про фінансові результати та інших форм фінансової звітності. Використання даних фінансової звітності для прийняття управлінських рішень.

Теоретичні основи аудиту. Аудит, його сутність і місце в системі господарського контролю, предмет, метод і об'єкти аудиту. Нормативно-правове

регулювання аудиту в Україні. Міжнародні стандарти аудиту (МСА), надання впевненості та етики.

Методологічні основи аудиту. Організація інституту аудиту в Україні. Методика аудиту. Планування, стадії і процедури аудиту. Аудиторські ризики і помилки, їх сутність. Аудиторські докази. Робочі документи аудитора. Методика аудиту фінансової звітності. Аудит активів і пасивів. Аудит доходів, витрат і фінансових результатів. Методика складання аудиторського звіту та аудиторського висновку.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України, прийнято на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року

2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” від 16 липня 1999р., № 999-XIV

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999р, № 291

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 21 червня 1999 р. № 397

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок у фінансових звітах”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 137

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08 жовтня 1999 року № 237

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов'язання”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року № 20

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318
17. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджена наказом Міністерства фінансів України, № 291 від 30.11.1999р.
18. Порядок подання фінансової звітності затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р., № 419
19. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку – К.: 2000.
20. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. Підручник / Житомир: ПП “Рута”, 2002 - 592 с.
21. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вузів спеціальності 7.05106.”Облік і аудит”. / Вид. 2-е, доп. і перероб.- Житомир: ЖІТІ. 2000. – 640 с.
22. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Береза С.Л. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник для студ. спец.7.050201 “Менеджмент організацій” та 7.050107 “Економіка підприємств”. ЖІТІ, 2000. – 672 с.
23. Бухгалтерский учет в Украине. Теория и практика. Под ред. Коваленко А.Н. – Днепропетровск: Баланс – Клуб, 2003 – 528 с.
24. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Навчальний посібник. – Київ: Вид-во “Центр учбової літератури”, 2003 – 420 с.
25. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. Підручник для студентів економ. спец. висших навч. закладів – 6, К : вид-во А.С.К., 2003 – 784 С.
26. Сопко В. Бухгалтерський облік : Навч. посібник / КНЕУ, 2000 - 578 с.
Додаткова:
27. Бутинець Ф.Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку Підручник для студентів висших навч. закладів спец. 7.050106: Житомир: ПП “Рута”, 2002 - 544 с.
28. Метьюс М.Р., Перера Б. Теория бухгалтерского учета: Учебник /пер.с англ. Под ред. Я.В.Соколова, И.А.Смирновой. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. – 663 с.
29. Нидлс Б., Андерсон Х., Колдуэл Д. Принципы бухгалтерского учета. Пер. с англ. под ред. Я.В.Соколова. 2-е изд. - М.: Финансы и статистика, 1997. - 496с.
- 30 Палий В.Ф., Соколов Я.В. Введение в теорию бухгалтерского учета. М. Финансы, 1979.
31. Шепітко Г.Ф., Ромашевська Н.О. Практикум з теорії бухгалтерського обліку: Навчальний посібник.- К: Вид-во Європ. Ун-ту, 2001. – 139 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Організація підприємницької діяльності підприємств (виробничих, торгівельних та біржових структур)

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: третій
3. СЕМЕСТР: 6
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Метіль Т.К.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.3, ФК.6, ФК.7, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення сутності та ролі підприємницької діяльності у формуванні ринкових відносин держави, етики підприємництва та відповідальності бізнесу; набуття навичок ведення підприємницької діяльності; оволодіння прийомами розвитку підприємницької ідеї, технологією ведення власної справи.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні поняття сучасного підприємництва; суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності роль держави в розвитку підприємницької діяльності; сутність підприємницького середовища; історію розвитку підприємництва в Україні; організаційно-правові форми підприємницьких організацій; етичні норми підприємницької діяльності.

вміти: організувати підприємницьку діяльність; організувати пошук інформації у процесі вивчення бізнес - середовища та привабливості підприємницького клімату; розробляти бізнес-план; формувати пакет документів і реєструвати підприємство; визначати ефективність бізнесу.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: підприємництво та бізнес-культура

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Виникнення та еволюція поняття “підприємництво”. Бізнес і підприємництво: спільне і відмітне. Підприємництво як вид господарської діяльності. Ознаки підприємництва. Основні функції підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємництва. Правова база розвитку підприємництва. Проблеми правового забезпечення підприємництва в Україні.

Економічна свобода як основна передумова розвитку підприємництва. Складові економічної свободи: економічна самостійність, економічна відповідальність, економічна рівноправність. Рушійні сили розвитку підприємництва. Економічний інтерес та конкуренція як джерела розвитку підприємництва. Підприємство як соціально-економічна та ділова творчість людини. Умови та принципи підприємницької діяльності.

Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності. Основні види підприємств та їх організаційні форми. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Особливості діяльності виробничого кооперативу.

Економічна сутність малих підприємств. Переваги та недоліки малого підприємництва. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні та за кордоном. Проблеми фінансового забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні. Державна підтримка малого бізнесу. Бізнес-інкубатори як форма підтримки малого підприємництва.

Підприємництво приватне, колективне, державне та особливості їх здійснення. Виробниче підприємництво як визначальний вид підприємницької діяльності. Підприємництво у сфері виробництва в Україні. Комерційне

підприємництво та його суб'єкти: товарні біржі, торговельні дома, виставки-продажі, аукціони, ярмарки, заклади оптової та роздрібною торгівлі. Фінансово-кредитне підприємництво та його складові: грошове та інше фінансове посередництво, страхування, допоміжна діяльність у сфері фінансів і страхування.

Фермерське господарство як форма підприємницької діяльності. Сутність селянського (фермерського) господарства. Особливості створення і діяльність фермерських господарств в Україні. Тенденції та проблеми розвитку фермерства. Основні напрями державної підтримки селянських (фермерських) господарств. Кредитування підприємців на селі. Роль кредитних спілок у фінансовому забезпеченні фермерських господарств.

Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні. Прямі та непрямі методи регулювання. Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Обмеження в підприємницькій діяльності. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва. Державна підтримка підприємництва. Механізм державної фінансової допомоги суб'єктам підприємництва. Кадрове та інформаційне забезпечення державою підприємницької діяльності. Державні

Підприємницька ідея та її джерела. Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу. Визначення переваг створюваного підприємництва. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва. Вибір організаційно-правових форм господарювання. Пошук джерел фінансування. Обмеження в підприємстві. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії. Припинення діяльності підприємств.

Вибір способу започаткування бізнесу. Традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії. Етапи започаткування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємництва та засновницький договір. Формування статутного фонду. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку. Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва.

Джерела фінансових ресурсів підприємництва та процес інвестування. Управління фінансами суб'єктів підприємництва. Роль податків у фінансовій системі підприємництва. Прямі та непрямі податки. Способи сплати податків у підприємстві. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний податок. Фіксований податок. Порядок відрахувань діяльності в пенсійний фонд і фонди соціального страхування. Кредитування та його роль у розвитку підприємництва. Особливості надання мікрокредитів суб'єктам підприємництва. Значення кредитних спілок у фінансуванні бізнесу.

Місце і роль виробничої діяльності у структурі підприємництва в Україні. Сутність та види виробничого підприємництва. Вітчизняний досвід організації підприємництва у сфері виробництва. Інноваційна діяльність суб'єктів

підприємництва. Нові напрями підприємництва у сфері виробництва: інформаційний бізнес; венчурний бізнес; консалтинг. Підприємницька діяльність на основі договору комерційної концесії (франчайзинг).

Форми господарсько-торговельної (комерційної) діяльності. Оптова та роздрібна торгівля; громадське харчування. Канали збуту товарів. Комерційне посередництво. Діяльність товарної біржі. Біржові операції. Торгові доми. Нові методи збуту товарів: Internet-комерція, реалізація товарів за каталогами. Лізинг як вид підприємництва. Особливості лізингових операцій. Досвід вітчизняних компаній щодо розвитку лізингу.

Сутність та види фінансового підприємництва. Підприємство у сфері банківських послуг. Кредитування. Факторинг. Лізинг. Операції з цінними паперами, нерухомістю, іноземною валютою. Комісійні операції банків. Кооперативні банки та кредитні спілки. Фондова біржа та механізм її дії. Посередники на фондовому ринку. Страхування як вид підприємництва. Нові можливості банківського бізнесу: Internet-банкінг.

Форми спільного міжнародного підприємництва. Спільні підприємства: особливості створення та функціонування в Україні. Сутність та структура вільних економічних зон. Світовий досвід створення вільних економічних зон. Офшорні компанії. Форми коопераційних зв'язків суб'єктів підприємства.

Причини економічних ризиків. Сутність та основні види ризиків. Управління економічними ризиками. Інструменти управління ризиками. Страхування як інструмент економічного захисту підприємця. Механізм зменшення економічних ризиків на мікрорівні: дослідження ринку, страхування, диверсифікація ризиків, використання застави, поточний контроль, створення спеціальних резервів і запасів.

Сутність і методи підприємницького управління. Функціональне управління в підприємстві. Планування розвитку суб'єкта підприємства. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації. Організація контролю. Управління організаційними комунікаціями. Менеджер як організатор ефективного управління. Вимоги до ділових і особистих якостей менеджера. Типи менеджерів у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Сутність, види та елементи підприємницької культури. Стилі керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний. Норми і правила поведінки керівника. Методи і стилі розв'язання конфліктів. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності. Основні методи впливу підприємця на підлеглих. Психологія підприємництва.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бусьгин А. В. Предпринимательство: Основной курс: Учебн. для вузов. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 608 с.
2. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посіб. — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2003. — 286 с.
3. Дашков Л. П., Данилов А. И., Тютюкина Е. Б. Предпринимательство и бизнес: Учеб. пособие. — М.: ИВЦ "Маркетинг", 1996. — 304 с.
4. Злупко С. М., Стефанишин О. В., Швайка Л. А. Підприємство: основи, особливості, механізми: Навч. посіб. — Л.: 2000. — 370 с.
5. Климко О. Ковалко А. Власна справа: Навч.-метод. посіб. — К.: Юніверс, 2001. — 108 с.

6. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання: Навч. посіб. / Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, Л. А. Мартинюк, Т. В. Черняк; За ред. Л. І. Воротіна. — 3-тє вид., доп. і переробл. — К., 2004. — 308 с.

7. Мочерний С. В., Устенко О. А., Чеботар С. І. Основи підприємницької діяльності: Посібник. — К.: Академія, 2001. — 280 с.

8. Онищенко Т. Предпринимательская деятельность без создания юридического лица. — 3-е изд., перераб. и доп. — Харьков: Фактор, 2000. — 376 с.

9. Организация предпринимательства / Э. А. Арустамов, А. Н. Пахомкин, А. П. Платонов и др. — М.: Маркетинг, 2001. — 250 с.

10. Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 1998. — 352 с.

11. Предпринимательство: Учебник для вузов / Под ред. В. Я. Горфинкеля, Г. Б. Поляка, В. А. Швандара. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1999. — 476 с.

12. Пунько Б. М. Основи підприємницької діяльності (практичні аспекти): Навч. посіб. — Л., 1997. — 130 с.

13. Розвиток підприємництва в Україні / П. Гайдуцький та ін. — К.: Нора-Друк, 2003. — 248 с.

14. Сизоненко В. О. Сучасне підприємництво: Довідник. — К.: Знання-Прес, 2003. — 380 с.

15. Шевеленко С. Д., Федів І. І. Підприємництво і підприємницька діяльність / Заг. ред. В. В. Сопка. — К.: Вища шк., 1997. — 224 с.

16. Щєкин Г. В. Управление бизнесом. — К.: МАУП, 2004. — 258 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Бізнес-планування

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: третій

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР: ст. викл. Степанова Н.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ФК.1, ФК.2, ФК.3, ФК.4, ФК.6, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: опанувати теоретичні основи бізнес-планування діяльності підприємств, технологію і структуру написання бізнес-плану; з'ясувати сутність цілі та логіку розробки бізнес-плану; ознайомитися з методами та підходами до розробки бізнес-плану; розглянути сутність презентації бізнес-плану та засоби підвищення її ефективності.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сутність, цілі, завдання та можливості використання бізнес-плану; сутність та зміст основних структурних розділів бізнес-плану; технологію складання бізнес-плану та його презентації; основи оцінки фінансових ризиків підприємницького проекту та шляхи їх хеджування.

вміти: використовувати різноманітні підходи, методи та способи до складання бізнес-плану; аналізувати фінансово-економічний стан досліджуваного

підприємства та визначати перспективи його розвитку; практично розробляти бізнес-план регіону, підприємства, структурного підрозділу; управляти ризиками в процесі реалізації підприємницької ідеї.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: бухгалтерський облік та аудит, економіка підприємства.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Бізнес-план у ринковій системі господарювання. Сутність і завдання бізнес-планування в діяльності підприємства. Організація процесу бізнес-планування на підприємстві. Функції та види бізнес-планів.

Підготовча стадія розробки бізнес-плану. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу. Виявлення сильних і слабких сторін фірми. Визначення місії фірми. Формулювання цілей діяльності фірми. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії.

Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. Структура та логіка бізнес-плану. Зміст складових бізнес-плану. Вимоги до написання та оформлення бізнес-плану.

Продукт (послуга) і ринкові дослідження. Галузь, підприємство та його продукція. Дослідження і аналіз ринку.

План маркетингу. Стратегія маркетингу. Стратегія збуту та реалізації продукції (послуг) фірми. Політика ціноутворення.

Виробничий план. Головні завдання та складові виробничого плану. Зміст виробничого плану.

Організаційний план. Завдання організаційного плану. Проектування організації управління. Формування структури управління і організаційної структури.

Фінансовий план. Значення, зміст і технологія розробки фінансового плану. План прибутків і збитків. Планування грошових потоків. Плановий баланс. Показники ефективності підприємницького проекту. Оцінка ефективності інвестицій.

Оцінка ризиків та страхування. Види можливих ризиків. Концепція управління ризиками. Заходи щодо нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків.

Презентація бізнес-плану. Цілі та завдання презентації бізнес-плану. Організація проведення презентації бізнес-плану. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абрамс, Р. Бізнес-план на 100%: Стратегія и тактика ефективного бізнесу / Р. Абрамс. - М.: Альпіна Паблішер, 2015. - 486 с.

2. Акулов М. Г. Робоча книга з бізнес планування: (методичні рекомендації з написання і розробки бізнес плану). — Умань : ТОВ "Аналітик", 2003. — 56с.

3. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.

4. Бізнес-планування в аграрних формуваннях: Навч.посіб, / Г.Є. Мазневі, О.О. Красноручський, В.С. Ніценко, Ю.І. Данько та ін. За ред.. проф. Г.Є. Мазневої. – Одеса: ТОВ «ЛІРАДРУК», 2012. – 250 с.

5. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге/ С.Ф.Покропивний, С.М. Соболев, Г.О.Швиданенко, О.Г. Деревянко. – К.:КНЕУ, 2002. – 379 с.
 6. Бекетова О.Н., Найденков В.И. Бизнес-план: теория и практика. – М.:Издательство «Альфа-Пресс», 2004. – 272 с.
 7. Бронникова, Т.С. Разработка бизнес-плана проекта: Учебное пособие / Т.С. Бронникова. - М.: Альфа-М, ИНФРА-М, 2012. - 224 с.
 8. Буров, В.П. Бизнес-план фирмы. Теория и практика: Учебное пособие / В.П. Буров. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 192 с.
 9. Гетало В.П., Гончаров Г.О., Колісник А.В. Бізнес-планування: Навчальний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. –240 с.
 10. Джакубова, Т.Н. Бизнес-план: расчеты по шагам / Т.Н. Джакубова. - М.: Финансы и статистика, 2014. - 96 с.
 11. Дубровин, И.А. Бизнес-планирование на предприятии: Учебник. 2-е изд. / И.А. Дубровин. - М.: Дашков и К, 2016. - 432 с.
 12. Дубровин, И.А. Бизнес-планирование на предприятии: Учебник для бакалавров, 2-е изд.(изд: 2) / И.А. Дубровин. - М.: ИТК Дашков и К, 2016. - 432 с.
 13. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: Навч.посіб. / Г.М. Захарчин. – К.: Знання, 2008. – 437 с.
 14. Кривонос А.О. Бізнес-планування на підприємстві: Навч. посіб. / Міжрегіональна академія управління персоналом. — К. : МАУП, 2015. — 160с.
 15. Македон В.В. Бізнес-планування :Навчальний посібник. – К.:Центр учбової літератури, 2009. – 236 с.
 16. Мазур И.И., Шапиро В.Д., Ольдерогге Н.Г. Управление проектами: Учебное пособие / Под общ. Ред. И.И.Мазура. – 3-е изд. – М.:Омега- Л, 2014. – 664с.
 17. Мур Дж., Уэдерфорд Л. И др. Экономическое моделирование в Microsoft Excel, 6-е изд.:Пер. с англ. – М.:Издательский дом «Вильямс», 2004. – 1024 с.
 18. Орлова, П.И. Бизнес-планирование: Учебник. 2-е изд., пер. и доп. / П.И. Орлова. - М.: Дашков и К, 2016. - 288 с.
 19. Орлова, П.И. Бизнес-планирование: Учебник для бакалавров, 2-е изд., перераб. и доп.(изд:2) / П.И. Орлова. - М.: ИТК Дашков и К, 2016. - 288 с.
 20. Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. метод посібник для самоств вивч. дисц—К.; КНЕУ, 2001.—160 с.
 21. Розин, М. Стратегия чистого листа: Как перестать планировать и начать делать бизнес / М. Розин. - М.: Альпина Паблишер, 2015. - 346 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.
 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Економіко-математичне моделювання підприємницької діяльності

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий
3. СЕМЕСТР: 7

4. ЛЕКТОР:

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.6, ФК.7, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: засвоєння студентами основних принципів та інструментарію щодо постановки задач, основних методів їх розв'язування та аналізу з метою широкого використання в економіці та підприємстві.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: концептуальні засади, принципи і підходи до побудови економіко-математичних моделей; основні класи математичних моделей, що використовуються для дослідження економічних процесів; основні методи розв'язування задач.

вміти: самостійно здійснювати постановку прикладних економічних задач; визначати обсяг необхідної інформації для чіткої постановки та розв'язування прикладних економічних задач; адекватно використовувати економіко-математичні моделі для розв'язування прикладних економічних задач; використовувати інформаційні технології на базі ПЕОМ для розв'язування прикладних економічних задач; здійснювати аналіз отриманих результатів, формувати та приймати на їх основі відповідні ефективні рішення.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: бізнес-планування

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Концептуальні аспекти математичного моделювання економіки. Економіка як об'єкт моделювання. Особливості та принципи математичного моделювання економічних систем і процесів. Випадковість і невизначеність процесів економічних систем. Системні характеристики. Адекватність економіко-математичних моделей. Адаптація в економічних системах. Синергетичні підходи в моделюванні економічних процесів. Класифікація економіко-математичних моделей. Системи економіко-математичних моделей.

Основні поняття теорії та методів оптимізації. Сутність оптимізаційних моделей і методів. Математичне програмування. Математична постановка оптимізаційних задач. Класифікація задач математичного програмування. Приклади побудови оптимізаційних математичних моделей економічних систем.

Лінійні оптимізаційні економіко-математичні моделі та методи. Приклади побудови економіко-математичних моделей лінійного типу. Загальна лінійна оптимізаційна математична модель. Форми запису задач лінійного програмування і методи розв'язування лінійних задач.

Геометрична інтерпретація ЗЛП. Графічний метод розв'язування ЗЛП. Геометрична інтерпретація лінійних оптимізаційних моделей. Основні властивості розв'язків задачі лінійного програмування. Графічний метод розв'язування лінійних оптимізаційних задач.

Теоретичні основи симплекс-методу. Система лінійно незалежних векторів. Базис лінійного простору. Кутові точки опуклої множини. Перехід від одного базису до іншого. Базисні та вільні змінні. Поняття про опорний і оптимальний розв'язки.

Симплексний метод розв'язування задач лінійного програмування. Алгоритм симплексного методу розв'язування задач лінійного програмування. Табличний варіант симплексного методу розв'язування задач лінійного програмування.

Критерії оптимальності розв'язку ЗЛП. Метод штучного базису. Геометрична інтерпретація симплексного методу. Модифікований симплекс-метод.

Теорія двоїстості та двоїсті оцінки лінійних оптимізаційних задач. Економічна інтерпретація пари двоїстих задач лінійного програмування. Правила побудови двоїстих моделей оптимізаційних задач. Основні теореми двоїстості та їх економічний зміст.

Економічна інтерпретація пари двоїстих задач. Аналіз лінійних оптимізаційних задач. Економічна інтерпретація пари спряжених задач. Аналіз розв'язків спряжених оптимізаційних задач. Оцінка рентабельності продукції, яка виробляється, і нової продукції. Аналіз обмежень дефіцитних і недефіцитних ресурсів. Аналіз коефіцієнтів цільової функції. Аналіз коефіцієнтів матриці обмежень.

Транспортна задача. Постановка транспортної задачі. Закрита і відкрита транспортна задача. Побудова початкового опорного розв'язку за методом північно-західного кута, мінімальної вартості та за методом подвійної переваги. Побудова оптимального розв'язку транспортної задачі за методом потенціалів. Угорський метод розв'язування транспортної задачі. Транспортна задача з додатковими умовами. Двоетапна транспортна задача. Транспортна задача у мережевій формі. Транспортна задача за критерієм часу.

Моделі та методи цілочислової оптимізації. Економічна постановка і математичні моделі задач з цілочисловими змінними. Геометрична інтерпретація розв'язків цілочислових задач лінійного програмування на площині. Методи відтинання. Метод Гоморі. Комбінаторні методи. Метод гілок і меж. Наближені методи розв'язання цілочислових задач.

Дробово-лінійне програмування. Постановка задачі дробово-лінійного програмування. Геометрична інтерпретація задачі дробово-лінійного програмування. Зведення дробово-лінійної задачі до задачі лінійного програмування. Особливості застосування симплекс-методу до розв'язання задачі дробово-лінійного програмування.

Нелінійні оптимізаційні моделі та методи. Економічна постановка задач, що приводять до нелінійних оптимізаційних моделей. Геометрична інтерпретація задачі нелінійного програмування. Основні труднощі розв'язування задач нелінійного програмування. Метод множників Лагранжа. Економічна інтерпретація множників Лагранжа. Необхідні умови існування сідлової точки. Теорема Куна-Таккера. Опукле програмування. Квадратичне програмування. Градієнтний метод.

Аналіз та управління ризиком в економіці. Ризик, невизначеність та конфліктність розвитку соціально-економічних процесів. Концептуальні засади ризикології. Системний аналіз ризику в економіці. Кількісний аналіз ризику. Системний підхід в управлінні ризиком. Основні принципи управління економічним ризиком. Загальні підходи до зниження ступеня економічного ризику. Зовнішні та внутрішні способи зниження ступеня ризику. Таблиця рішень.

Система показників кількісного оцінювання ступеня ризику. Загальні підходи щодо кількісної оцінки ступеня ризику. Міра ризику як векторна величина. Кількісні показники ступеня ризику в абсолютному вираженні. Кількісні показники ступеня ризику у відносному вираженні.

Принципи побудови економетричних моделей Економетрія. Її основні задачі. Кореляційний та регресійний зв'язок між економічними показниками. Статистична база економетрії. Етапи побудови економетричної моделі.

Парна лінійна регресія Парна лінійна регресія. Теоретична та емпірична форми запису. Ідея методу найменших квадратів. Визначення точкових статистичних оцінок параметрів за методом найменших квадратів. Умови Гаусса-Маркова. Економетричний аналіз моделі парної лінійної регресії. Перевірка статистичної значущості параметрів регресії. Перевірка загальної якості рівняння регресії, коефіцієнт детермінації. Перевірка на статистичну значущість парного коефіцієнта кореляції. Побудова прогнозу на основі моделі парної лінійної регресії.

Множинна лінійна та нелінійна регресія Множинна лінійна регресія. Теоретична та емпірична форми запису. Закони розподілу емпіричних коефіцієнтів та функції множинної регресії. Умови Гаусса-Маркова. Визначення вектора параметрів множинної регресії. Числові характеристики емпіричної функції множинної регресії. Точкова незміщена статистична оцінка випадкових відхилень. Коефіцієнт детермінації множинної регресії. Перевірка статистичної значущості параметрів та загальної якості множинної регресії. Довірчі інтервали для теоретичних параметрів та функції множинної регресії. Частинний коефіцієнт еластичності. Приклади нелінійних зв'язків в економіці. Способи лінеаризації нелінійних залежностей. Оцінювання параметрів нелінійних моделей.

Мультиколінеарність Мультиколінеарність: її сутність та наслідки. Виявлення ознаки мультиколінеарності в моделі. Алгоритм Фаррара-Глобера — тестування мультиколінеарності. Методи усунення мультиколінеарності.

Узагальнені лінійні моделі Моделі з порушенням передумов застосування звичайного МНК. Узагальнений метод найменших квадратів. Суть гетероскедастичності. Виявлення ознаки гетероскедастичності. Зважений метод найменших квадратів (ЗМНК).

Економетричні моделі динаміки Часові ряди, особливості їх дослідження. Основні числові характеристики часових рядів. Згладжування (фільтрація) часових рядів. Ковзні середні та автокореляція. Тренд та його вплив на кореляційний зв'язок між часовими рядами. Поняття стаціонарного числового ряду. Його основні числові характеристики.

Системи одночасних рівнянь Поняття про системи одночасних рівнянь. Структурна і зведена форми системи. Проблема ідентифікованості системи одночасних рівнянь. Методи оцінювання параметрів системи одночасних рівнянь.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бережна Л.В., Снитюк О.І. Економіко – математичні методи та моделі в фінансах. – К: Кондор, - 2009. – 301 с.

2. Бродський Ю.Б., Білоконь С.Ф. Системний аналіз в економіці. Конспект лекцій для студентів економічних спеціальностей. - Житомир: ДАЕУ, 2008. - 167с.

3. Власов М.П., Шимко П.Д. Моделирование экономических процессов. Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 409 с.

4. Ляшенко І.М., Коробова М.В., Столяр А.М. Основи математичного моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів: Навч. пос. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 304 с.

5. Голиков А.П. Економіко–математичне моделювання світогосподарських процесів: Навч. посіб. – 3–тє вид., переробл. і доповн. – К.:Знання. 2009. – 222 с.
6. Іващук О.Т. Економіко-математичне моделювання: навч. посіб. / О.Т. Іващук. – Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка», 2008. – 704 с.
7. Івченко І.Ю. Математичне програмування: навч. посіб. / І.Ю. Івченко. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 232 с.
8. Клебанова Т.С. Эконометрия: учебное пособие / Т.С. Клебанова, Н.А. Дубровина, Е.В. Раевнева. – Х.: ИНЖЭК, 2005. – 160 с.
9. Кремер Н.Ш. Эконометрика: учебник для вузов / Н.Ш. Кремер, Б.А. Путко; под ред. проф. Н.Ш. Кремера. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 311 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Господарське право

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий
3. СЕМЕСТР: 7
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.7, ЗК.8, ЗК.9, ФК.1, ФК.3, ФК.6.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення системи господарського права України; ознайомлення з чинним українським господарським законодавством; набуття навичок роботи з господарськими нормативними актами; застосування набутих знань у вирішенні практичних питань та практичних ситуацій у сфері правового регулювання господарських відносин.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: предмет, метод, суб'єктів господарського права; сферу застосування господарського законодавства; порядок та сутність легалізації суб'єктів підприємницької діяльності; існуючі організаційно-правові форми господарської діяльності; загальні основи біржової, банківської та зовнішньоекономічної діяльності; правові засоби захисту від недобросовісної конкуренції; порядок, форми та наслідки контролю за господарською діяльністю; підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення господарського законодавства.

вміти: грамотно використовувати теоретичні знання з господарського права при вирішенні конкретних господарських питань, що постійно виникають під час господарсько-правової практики: вирішувати проблемні завдання, складати необхідні документи і виконувати іншу роботу, пов'язану з правовими аспектами діяльності суб'єктів господарювання.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: організація підприємницької діяльності підприємств

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Поняття господарської діяльності. Поняття, ознаки та види господарської діяльності. Підприємництво: поняття, ознаки та принципи. Принципи господарювання та їх зміст.

Поняття господарського права. Поняття господарського права, його предмет та методи. Місце господарського права в системі права України. Джерела господарського права та їх класифікація.

Господарські правовідносини. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин. Об'єкти господарських правовідносин, їх види та особливості. Цілісний майновий комплекс (підприємство) як об'єкт господарських правовідносин. Суб'єкти господарських правовідносин та їх види.

Загальна характеристика суб'єктів господарювання. Поняття та види суб'єктів господарювання. Фізичні особи-підприємці як суб'єкти господарювання. Обмеження фізичних осіб у праві на заняття підприємницькою діяльністю. Юридичні особи як суб'єкти господарювання. Правоздатність та дієздатність юридичних осіб.

Правові засади створення суб'єктів господарювання та порядок їх державної реєстрації. Порядок та стадії створення юридичних осіб. Поняття та порядок проведення державної реєстрації суб'єктів господарювання. Підстави відмови у державній реєстрації. Витяг із єдиного державного реєстру: її зміст та порядок видачі. Порядок резервування найменування юридичної особи. Види та юридичне значення дій, що пов'язуються з державною реєстрацією суб'єкту господарювання. Отримання дозволу на виготовлення печатки та штампу. Відкриття рахунку в установі банку.

Правове регулювання ліцензування господарської діяльності. Поняття та призначення ліцензування. Поняття та правове значення ліцензійних умов. Поняття ліцензії, її зміст, порядок отримання та користування. Порядок переоформлення ліцензій та видачі дублікату ліцензії. Порядок та підстави анулювання ліцензії.

Правове регулювання патентування господарської діяльності. Сфери застосування патентування, поняття та зміст торгового патенту. Порядок патентування торговельної діяльності та діяльності у сфері надання побутових послуг. Порядок патентування діяльності з обміну готівкової валюти. Порядок здійснення патентування діяльності з надання послуг у сфері розваг. Правила користування патентом та підстави його анулювання.

Правове регулювання стандартизації та сертифікації. Поняття та юридичне значення стандартизації та сертифікації господарської діяльності. Об'єкти та суб'єкти стандартизації. Поняття та види сертифікатів. Порядок отримання сертифікату.

Правове становище господарських товариств. Поняття, ознаки та види господарських товариств. Установчі документи господарських товариств та їх зміст. Поняття учасників та засновників господарських товариств, їх види та особливості. Правовий режим майна господарських товариств. Поняття, ознаки та види акціонерного товариства. Порядок створення акціонерного товариства. Майно акціонерного товариства. Управління діяльністю акціонерного товариства. Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю. Особливості правового становища повного товариства. Правове становище командитного товариства.

Правове становище підприємств та їх об'єднань. Поняття та класифікація підприємств як організаційної форми господарювання. Підприємство як суб'єкт права, майно підприємства. Поняття та ознаки приватного підприємства. Поняття

та ознаки комунального підприємства. Поняття та ознаки державного підприємства. Правове становище казенного підприємства. Підприємство, що діє на основі колективної власності. Організаційна структура та порядок управління підприємством. Поняття та види об'єднань підприємств. Особливості правового становища господарських об'єднань. Поняття асоційованих підприємств. Правове становище холдингової компанії. Управління об'єднаннями підприємств.

Загальна характеристика припинення господарської діяльності. Поняття та підстави припинення діяльності суб'єктів господарювання. Способи і форми припинення господарської діяльності. Ліквідація та реорганізація як форми припинення суб'єктів господарювання. Види реорганізації та правові наслідки їх застосування. Поняття та види ліквідації, підстави для ліквідації. Правові наслідки ліквідації суб'єкта господарювання. Державна реєстрація припинення суб'єктів господарювання. Порядок державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.

Особливості ліквідації суб'єкта господарювання у зв'язку з банкрутством. Поняття банкрутства та його правове значення. Заходи щодо запобігання банкрутству. Провадження у справах про банкрутство. Мораторій на задоволення вимог кредиторів як інститут забезпечення прав кредиторів. Санація боржника. Поняття мирової угоди, порядок її укладення, зміст та наслідки невиконання. Ліквідаційна процедура у справах про банкрутство. Черговість задоволення претензій кредиторів.

Правове регулювання обмеження монополізму та захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції. Призначення правового захисту економічної конкуренції та недопущення недобросовісної конкуренції. Правовий статус Антимонопольного комітету України. Монопольне становище та порядок його визначення. Поняття та види антиконкурентних дій. Поняття та види недобросовісної конкуренції. Організаційно-правові методи боротьби із порушенням законодавства про захист економічної конкуренції. Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства та законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Правове регулювання ціноутворення. Поняття та види цін, їх функції. Правове забезпечення ціноутворення в Україні. Види цін та порядок їх встановлення. Контроль за додержанням дисципліни цін та відповідальність за порушення законодавства з питань ціноутворення.

Захист прав споживачів. Поняття, види прав споживачів та їх захист. Гарантійні зобов'язання додержання прав споживачів. Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості та його обмін на товар належної якості. Права споживача у разі порушення виконавцем умов договору про виконання робіт та надання послуг. Право споживача на безпеку товарів (робіт, послуг). Право споживача на інформацію про товари (роботи, послуги). Права споживача у сфері торговельного та інших видів обслуговування. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну товарами (роботами, послугами) неналежної якості.

Загальна характеристика господарських зобов'язань. Поняття та підстави виникнення господарських зобов'язань. Види господарських зобов'язань. Поняття та ознаки господарського договору. Види господарських договорів, їх характеристика. Зміст та форма господарського договору. Особливості укладання

деяких категорій договорів. Способи забезпечення належного виконання господарських договорів. Відповідальність за невиконання, неналежне виконання договірних зобов'язань.

Правове регулювання торговельної діяльності. Поняття та ознаки торговельної діяльності. Суб'єкти торговельної діяльності та вимоги до них. Система торговельних угод. Торговельне по-середництво. Система нормативно-правових актів, які забезпечують публічний порядок здійснення торговельної діяльності. Відповідальність за незаконну торговельну діяльність. Відповідальність за порушення правил торговельної діяльності.

Правове регулювання інвестиційної діяльності. Поняття, ознаки та правове забезпечення інвестиційної діяльності. Поняття, ознаки та види інвестиції. Об'єкти інвестування. Поняття та ознаки суб'єктів інвестиційної діяльності. Права та обов'язки суб'єктів інвестування. Правове регулювання здійснення іноземного інвестування. Правові форми інвестиційної діяльності. Створення, діяльність та припинення діяльності спеціальних (вільних) економічних зон. Інноваційна діяльність.

Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поняття зовнішньоекономічної діяльності та її правове забезпечення. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Особливості публічно-правового регулювання та приватноправового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правове становище суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Підстави та порядок проведення ліцензування та квотування зовнішньоекономічної діяльності. Поняття, види зовнішньоекономічного договору, його зміст, форма та порядок укладення. Державна реєстрація зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Вирішення спорів за зовнішньоекономічними договорами (контрактами).

Правове регулювання біржової діяльності. Поняття, види бірж та їх ознаки. Правове становище товарної біржі. Порядок створення товарної біржі: організаційно-правова форма, функції, права та обов'язки. Правове становище фондової біржі. Порядок створення фондової біржі, її реєстрація та ліцензування. Особливості укладення угод на фондовій біржі. Державний контроль за діяльністю фондової біржі. Особливості припинення діяльності фондової біржі. Поняття, види біржових угод та порядок їх укладання. Біржовий товар та його види. Правила біржової торгівлі. Спори, що виникають в процесі проведення біржових торгів та укладання біржових угод, порядок їх вирішення.

Правове регулювання ринку фінансових послуг. Поняття, ознаки та види фінансових послуг. Поняття фінансової установи та умови її створення та діяльності. Державне регулювання ринку фінансових послуг. Заходи впливу на учасників ринку фінансових послуг. Штрафні санкції та порядок їх застосування за правопорушення, вчинені на ринках фінансових послуг. Відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з діяльністю на ринках фінансових послуг.

Контроль за здійсненням господарської діяльності. Поняття контролю, його сутність та форми. Види та значення контролю за господарською діяльністю. Повноваження державних органів при здійсненні господарського контролю. Захист прав суб'єктів господарювання при порушенні порядку здійснення господарського контролю.

Відповідальність у господарському праві. Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Функції господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності. Прострочення боржника. Прострочення кредитора. Форми господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків як вид господарсько-правової відповідальності: поняття, сфера застосування, порядок реалізації. Штрафні та оперативно-господарські санкції. Поняття адміністративно-господарських санкцій, їх види.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Беяневич О. А. Господарський договір та способи його укладення : навч. посібн. / О. А. Беяневич. – К. : Наукова думка, 2002. – 280 с.
2. Біленчук П. Д. Банківське право: українське та європейське : навч. посібн. / П. Д. Біленчук та ін. – К. : Атіка, 1999. – 324 с.
3. Вінник О. М. Господарське право: навчальний посібник / О. М. Вінник. – 2-ге вид., змін, та доп. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. – 766 с.
4. Господарське право України: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / В. М. Гайворонський, В. П. Жушман, Н. В. Погорецька та ін. ; за ред. В. М. Гайворонського та В. П. Жушмана. – Х. : Право, 2005. – 384 с.
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII // ВВР України. – 2001. – № 36. – Ст. 188.
6. Понікаров В. Д. Господарське законодавство : навч. посібн. / В. Д. Понікаров, Ж. О. Андрійченко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 232 с.
7. Попов А. А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности : учебн. пособ. / А. А. Попов. – Х. : Каравела, 2001. – 358 с.
8. Попов А. А. Торговое право : учебн. пособ. / А. А. Попов. – 2-е изд., доп. и перераб. – Х. : Изд. Группа "РА-Каравелла", 2000. – 328 с.
9. Правове регулювання господарських відносин за участю промислових підприємств : підручник для юрид. вузів і фак. / за ред. В. М. Гайворонського, В. П. Жушмана. – Х. : Право, 2000. – 288 с.
10. Предпринимательское право Украины : учебник / Р. Б. Шишка, А. М. Сытник, В. Н. Левков и др. ; под общ. ред. канд. юрид. наук Р. Б. Шишки. – Х. : Эспада, 2001. – 624 с.
11. Про акціонерні товариства : Закон України від від 17 вересня 2008 року № 514-VI // ВВР України. – 2008. – № 50. – Ст. 384.
12. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26 листопада 1993 року № 3659-XII // ВВР України. – 1993. – № 50. – Ст. 472.
13. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III // УК. – 2001. – № 10. – № 3. – С. 5–13.
14. Чистяков П. М. Контроль органів державної податкової служби України за підприємницькою діяльністю, яка підлягає ліцензуванню: теорія та практика реалізації / П. М. Чистяков. – Ірпінь, 2004. – 22 с.
15. Шишка Р. Б. Инвестиционное право Украины / Р. Б. Шишка. – Х. : Эспада, 2000. – 176 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків в підприємницькій діяльності

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий
3. СЕМЕСТР: 8
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.1, ЗК.2, ФК.2, ФК.3, ФК.5, ФК.8, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів господарських рішень, методичних підходів щодо аналізу ризику та управління ним; оволодіння навичками самостійно здійснювати аналіз, ідентифікацію та оцінювання ризику, використовуючи комп'ютерну техніку та програмно-математичні комплекси.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: основні поняття й категорії обґрунтування господарських рішень та оцінки підприємницьких ризиків; основні принципи й підходи до обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності та ризику; методичні основи кількісного та якісного аналізу підприємницьких ризиків; знати загальні положення теорії економічних ризиків і його методичного інструментарію; сучасні методи й моделі розроблення, обґрунтування та прийняття господарських рішень; теоретичні аспекти ризик-менеджменту та напрями регулювання підприємницьких ризиків.

вміти:

обґрунтовувати вибір оптимального господарського рішення в умовах невизначеності та ризику; аналізувати ефективність інвестиційних і фінансових рішень; здійснювати ідентифікацію, аналіз та оцінювання ризику з метою зниження, компенсації чи запобігання виникнення ризиків; визначати оптимальні форми подання та реалізації господарських рішень; розробляти й обґрунтовувати господарські рішення на основі комплексу методів і моделей, системи показників економічного обґрунтування рішень; здійснювати ідентифікацію, аналіз та оцінювання ризику, використовуючи комп'ютерну техніку та програмно-математичні комплекси; визначати напрями та методи регулювання господарських ризиків на підприємстві.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економічна діагностика

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Сутнісна характеристика господарських рішень. Господарські рішення та їх види. Способи формалізації та реалізації господарських рішень. Якість і ефективність господарських рішень. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення. Визначення оптимальних форм представлення та реалізації господарських рішень. Основні умови забезпечення якості господарського рішення. Умови та перешкоди прийняття ефективного рішення.

Технологія прийняття рішень господарської діяльності. Процес прийняття господарських рішень Основні моделі та засоби прийняття рішень Характер та умови прийняття господарських рішень Закони та закономірності, що впливають на прийняття рішень Стилi прийняття рішень. Основні моделі та засоби прийняття рішень. Методи аналізу господарських рішень. Логістичні підходи до прийняття рішень. Розрахунково-аналітичні методи, експертні методи та межі їх застосування.

Методичні основи підготовки господарських рішень. Методи розробки рішень господарської діяльності Обґрунтування господарських рішень Прогнозування та аналіз господарських рішень Контроль за ходом виконання господарських рішень. Загальні закони управління людиною. Закон інерційності людських систем. Закони зв'язку з зовнішнім середовищем. Соціально-психологічні і біопсихічні закони.

Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності. Сутнісно-змістовна характеристика та класифікація системи показників економічного обґрунтування господарських рішень. Критерії економічної ефективності господарських рішень. Існуючі підходи до вибору системи показників економічної ефективності.

Прогнозування та аналіз господарських рішень. Ключові принципи прогнозування господарських рішень. Основні джерела інформації для прогнозування. Принципи аналізу. Основні методи аналізу господарських рішень. Інструментарій методів аналізу.

Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності. Сутність і види невизначеності. Особливості функціонування підприємств за умов невизначеності.

Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності. Необхідність та доцільність урахування підприємствами фактору невизначеності. Основні причини невизначеності.

Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень. Детермінований еквівалент лотереї, премія за ризик, страхова сума. Умови схильності, несхильності, байдужості до ризику. Методика побудови функції корисності.

Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень. Характеристика ризику як економічної категорії. Класифікація підприємницьких ризиків. Сутнісно-змістовна характеристика ризику. Характеристика підприємницьких ризиків за місцем їх походження та ступенем впливу на результати діяльності підприємств.

Критерії прийняття рішень за умов ризику. Обґрунтування господарських рішень в умовах ризику. Правило Байєса (критерій математичного сподівання). Критерій середнього значення і стандартного відхилення. Критерій Бернуллі. Критерій Лапласа. Критерій Гурвіца (критерій песимізму-оптимізму).

Прийняття господарських рішень у конфліктних ситуаціях. Ситуація конфлікту. Теорія ігор. Платіжна матриця.

Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику. Проектний ризик та прийняття господарських рішень Прийняття фінансових рішень за умов ризику Критерії обґрунтування рішень при прийнятті (виборі) інвестиційного проекту. Коефіцієнт систематичного ризику. Систематичний ризик

та сподівана дохідність компанії. Формування оптимального портфеля з обмеженої кількості цінних паперів.

Якісне оцінювання підприємницьких ризиків. Сутність політичних ризиків та їх вплив на поведінку суб'єктів господарювання. Походження соціальних ризиків та їх співвідношення з соціальним становищем. Характеристика адміністративно-законодавчих ризиків. Сутність податкових ризиків та їх урахування в підприємницькій діяльності. Сутність виробничих ризиків, їх класифікація та вплив на діяльність підприємства. Сутність постачальних ризиків, їх передбачення та заходи запобігання. Сутність ризиків збуту, прогнозування їх виникнення та можливі заходи запобігання.

Кількісне оцінювання підприємницьких ризиків. Методи кількісного оцінювання підприємницьких ризиків Сутність системних та несистемних /унікальних/ ризиків та можливості зведення їх до мінімуму. Переваги та недоліки основних методів кількісної оцінки підприємницьких ризиків.

Основи ризик-менеджменту. Особливості управління ризиками господарської діяльності. Стратегія та тактика ризик-менеджменту. Процес управління ризиками господарської діяльності на підприємстві.

Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику. Особливості процесу хеджування ризиків. Характеристика процесу диверсифікації, її переваги та недоліки. Сутність системи страхування підприємницьких ризиків. Система функціонування моделі подвійного захисту різних видів підприємницької діяльності.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Клименко С. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. посіб./ С. М. Клименко, О. С. Дуброва. –К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.

2. Клименко С. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику. – навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С. М. Клименко, О. С. Дуброва. – К.: КНЕУ, 2006. – 182с.

3. Андрійчук В. Г. Менеджмент: Прийняття рішень і ризик: Навч. посіб. / В. Г. Андрійчук. – К: КНЕУ, 1998. –316 с.

4. Андреева Т.Є. Ризик у ринковій економіці: Навч. посіб. / Т.Є. Андреева, Т.Е. Петровська. – Х.: Бурун Книга, 2005. – 128с.

5. Багрова І.В. Інвестиційні проекти в Україні: проблеми та досвід: монографія / І.В. Багрова, Т.С. Яровенко – Дніпропетровськ: НГУ, 2009. – 238с.

6. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / В.В. Вітлінський, П.І. Верченко. – К.: КНЕУ, 2000. – 292 с.

7. Василенко В. А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: Навч. посіб. / В. А. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2002 – 420 с.

8. Воронцовский А. В. Управление рисками: Учеб. пособ. / А. В. Воронцовский. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та; ОЦЭМ, 2004. – 458 с.

9. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: Технологія прийняття рішень: Пер з англ. / Дерлоу Д. – К.: Всеуито, Наук. думка, 2001. – 242 с.

10. Колпаков В. М. Теория и практика принятия управленческих решений: Учеб. пособ. / В. М. Колпаков. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.

11. Рапопорт Б. М. Оптимизация управленческих решений / Б. М. Рапопорт. – М: ТЕИС, 2001. – 264 с.

12. Ременников В. В. Разработка управленческого решения: Учеб. пособ. / В. В. Ременников. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 144 с.
 13. Станиславчик Е. Н. Риск-менеджмент на предприятии: Теория и практика / Е. Н. Станиславчик. – М.: Осъ-89, 2002. – 80 с.
 14. Шегда А.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: навчальний осібник / А.В. Шегда. – К.: Знання, 2008. – 271с.
 15. Про управління юридичним ризиком / Лист Національного банку України від 30.09.2010 № 47-112/6860-16891.
 16. Щодо управління кредитним ризиком / Лист Національного банку України від 06.10.2009 № 40-312/5355-18662.
 17. Інкотермс 2010. Міжнародна торговельна палата / Правила, Міжнародний документ від 01.01.2011.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Вибіркові компоненти*

Облік і оподаткування

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: другий
3. СЕМЕСТР: 4
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.8
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: розуміння концептуальних засад загальної системи та спеціальних режимів оподаткування; набуття вмінь нарахування та сплати податків (обов'язкових платежів) та зборів при різних системах оподаткування суб'єктами господарювання; з'ясувати роль загальної та спрощеної системи оподаткування в соціально-економічному розвитку суспільства в умовах розвитку ринкових відносин; засвоєння основних принципів та особливостей ведення обліку активів, капіталу, зобов'язань доходів та витрат на підприємствах за видами економічної діяльності; оволодіння навичками самостійного відображення в обліку операцій на підприємствах торгівлі, сільського господарства, будівництва та в автотранспортних організаціях та ін.

У результаті вивчення модуля студент повинен знати:

понятійний та категорійний апарат щодо особливостей обліку на підприємствах різних видів діяльності; нормативні-правові документи, які регламентують ведення обліку та оподаткування господарських операцій на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва, фінансовій та страховій сферах, туристичному та готельному бізнесі; особливості організації обліку підприємств різних видів економічної діяльності; особливості доходів, витрат та формування собівартості продукції (робіт, послуг), фінансових

* До інформаційного пакету включаються вибіркові компоненти лише за вибором факультету.

результатів СГД за видами діяльності; особливості оподаткування СГП за видами діяльності та за системами оподаткування тощо.

вміти:

правильно застосовувати податкове законодавство, щодо особливостей оподаткування підприємств різних видів економічної діяльності; застосовувати в практичній діяльності законодавчі та нормативні матеріали щодо ведення обліку в торговельних, автотранспортних, сільськогосподарських і будівельних підприємствах та ін.; вирішувати завдання різних видів складності (стереотипних, діагностичних та евристичних) щодо особливостей обліку активів, зобов'язань та капіталу на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва; формувати склад витрат, проводити їх групування за економічними елементами та статтями калькуляції на підприємствах різних видів економічної діяльності; складати первинні та зведені облікові документи, що регламентують діяльність підприємств різних видів економічної діяльності проводити групування облікової інформації в системі реєстрів бухгалтерського обліку; вміти складати звітність підприємств торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економіка підприємства

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Організація обліку і оподаткування СПД за видами економічної діяльності. Поняття суб'єкта господарювання та його характеристика. Права та обов'язки суб'єктів господарювання. Класифікація видів суб'єктів господарської діяльності. Класифікація видів економічної діяльності та підприємств за видами економічної діяльності. Нормативно-правове забезпечення обліку та оподаткування діяльності підприємств. Концептуальні основи оподаткування суб'єктів господарювання. Види систем оподаткування СГ. Порядок вибору форми обліку та системи оподаткування суб'єкта господарської діяльності. Переваги та недоліки загальної та спрощеної системи обліку та оподаткування.

Особливості обліку та оподаткування виробників сільськогосподарської продукції. Податкова політика в аграрному секторі економіки України. Класифікація видів діяльності сільгоспвиробників. Спеціальний режим оподаткування виробників сільськогосподарської продукції. Об'єкт, база та ставки ЄП для сільськогосподарських товаровиробників. Особливості бухгалтерського обліку у сільськогосподарському виробництві. Облік довгострокових та поточних біологічних активів. Особливості обліку витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції основного і допоміжного виробництва. Облік готової продукції та її реалізації.

Облік та оподаткування діяльності підприємств будівельної галузі. Податкове стимулювання діяльності будівельних підприємств України. Особливості оподаткування підприємств будівельної галузі за довгостроковими контрактами. Порядок оподаткування будівельно-монтажних робіт під час будівництва доступного житла. Особливості оподаткування податком на додану вартість операцій з поставки житла. Пільгове оподаткування інвестиційних проектів будівництва. Особливості будівельного виробництва та їх вплив на організацію обліку. Облік витрат та доходів у підрядника та забудовника.

Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування в торговельних підприємствах. Оподаткування діяльності торговельних підприємств. Особливості нарахування та сплати ПДВ при переміщенні товарів через кордон. Порядок нарахування та сплати акцизного та інших податків торговельними підприємствами. Облік на підприємствах роздрібної та оптової торгівлі. Облік експортно-імпортних операцій. Особливості обліку бартерних операцій.

Особливості обліку та оподаткування транспортних компаній. Правові засади транспортно-експедиторської діяльності суб'єктів господарювання. Особливості оподаткування транспортно-експедиторської діяльності податком на прибуток. Особливості оподаткування поставки транспортно-експедиторських послуг податком на додану вартість. Галузеві особливості автотранспорту та їх вплив на організацію обліку. Особливості обліку доходів, витрат та калькулювання продукції (послуг) автотранспортних підприємств.

Особливості обліку та оподаткування туристичної діяльності і готельного бізнесу. Туристична діяльність в Україні та її державне регулювання. Туроператори та турагенти – як платники податків та зборів. Особливості оподаткування підприємств готельного бізнесу. Особливості організації обліку туристичної діяльності. Облік діяльності туроператора та турагента. Облік реалізації турпродукту. Облік інформаційних туристичних послуг. Облік витрат і доходів у підприємствах готельного бізнесу.

Облік та оподаткування діяльності страхових організацій. Податкове регулювання діяльності суб'єктів ринку фінансових послуг. Оподаткування страхових компаній. Особливості оподаткування ломбардної діяльності. Облік операцій у страховика та перестраховальника. Облік витрат і доходів та визначення фінансових результатів страхової діяльності. Облік ломбардних операцій.

Облік та оподаткування неприбуткових організацій та установ. Пільгове оподаткування неприбуткових організацій та установ. Особливості оподаткування кредитних спілок, як неприбуткових організацій. Оподаткування профспілкових організацій. Оподаткування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та житлово-будівельних кооперативів. Діяльність житлово-комунального господарства (ЖКГ) як об'єкт бухгалтерського обліку. Облік доходів та витрат підприємств житлово-комунального господарства. Облік в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) та житлово-будівельних кооперативів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 г. № 2755-VI.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
3. Митний кодекс від 13.03.2012р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
4. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 2264 - III від 12.07.2007р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996 – XIV.

6. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004р. № 1877-IV (в редакції від 01.01.2017р.).
7. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003р № 1378-IV.
8. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12. 2014 р. № 71-VIII (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 3.11. 2016 року № 1728-VIII).
9. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
10. Закон України «Про єдиний митний тариф» від 05.02.1992 р. № 2097-XII.
11. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 р. № 1875-IV.
12. Постанова КМУ «Про порядок акумуляування сільськогосподарськими підприємствами сум податку на додану вартість на спеціальних рахунках, відкритих у банках та/або органах, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів» від 12.01.2011р. № 11 (із змінами, від 05.05.2015 р. № 262).
13. Наказ Міністерства доходів і зборів «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи – підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення» від 16.09.2013 р. № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1686-13>.
14. Наказ Держкомстату «Класифікація видів економічної діяльності» від 26.12.2005 р. № 375.
15. Наказ Держкомстату України «Про затвердження методологічних положень щодо визначення основного виду економічної діяльності підприємства» від 14.12.2006 № 607.
16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ МФУ від 30.11.1999 р. № 291.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, затверджені наказами МФУ.
18. Про організацію ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в системі Міністерства аграрної політики України, затверджено наказом МАПУ від 01.11.2000 р. № 216.
19. Методичні рекомендації щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій з формування власного капіталу та залучення майна колишніх членів колективних сільськогосподарських підприємств новоствореними сільськогосподарськими підприємствами, затверджено наказом МАПУ від 02.07.2001 р. № 190.
20. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу, затверджено наказом МАПУ від 07.03.2001 р. № 49.
21. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджено наказом МАПУ від 28.05.2001 р. №132
22. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки. 2-ге вид. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
23. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Навч. посібник. - К.: Знання, 2004. - 541 с.

24. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки. Навч. посібник / Й.Я. Даньків, М.Р. Лучко, М.Я. Остап'юк. - К. : Знання, 2005. - 229 с.
25. Джаман М. О. Розвиток туристичних послуг в Україні /М.О. Джаман, Т.О. Гусаковська // Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки». – 2011. – № 5 (50). – С. 20-23.
26. Лень В.С. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посібник / В.С. Лень, В.В. Гливенко. - К. : Знання-Прес, 2005. — 491 с.
27. Свідерський Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2004. - 233 с.
28. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності. Чернікова І.Б., Дергільова Г.С., Нестеренко І.С. – Х.: Видавництво «Форт», 2015. – 200 с.
29. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. Б. Захожай, М. Ф. Базась, М. М. Матюха, В. М. Базась; За ред. В. Б. Захожая, М. Ф. Базася. - К.: МАУП, 2005. — 968 с.
30. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / [В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А.В. Хомутенко, О. Г. Волкова]; за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: «ВМВ», 2014. – 418с.
31. Національний Банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>.
32. Публічний звіт про діяльність Міндоходів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://minrd.gov.ua/data/files/10866.pdf>.
33. Торгово-промислова палата України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ata.ucci.org.ua/ua/start/default.html>.
34. Центр соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.case-ukraine.com.ua>
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Біржова діяльність

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: другий
3. СЕМЕСТР: 4
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.4, ЗК.5, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.9, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: ознайомити студентів з теоретичними засадами управління біржею; допомогти оволодіти понятійними апаратом у сфері біржової торгівлі; оволодіти методикою (технологією) управління біржовими контрактами; сформувати практичні навички студентів для прийняття і оцінки управлінських рішень у сфері біржової діяльності; оволодіти основами функціонування біржі.

У результаті вивчення модуля студент повинен знати:

основи теорії управління біржею; зміст і концепцію біржі; основні форми біржових контрактів; методи оцінки ефективності на всіх етапах процесу

підготовки, формування, вибору і реалізації методів управління біржовими контрактами.

вміти:

використовувати базовий алгоритм вироблення, підготовки, прийняття, контроль над реалізацією і оцінки управління біржовими контрактами у практичній діяльності; творчо застосовувати одержані знання і практичні навички у нестандартних змінних ситуаціях; аналізувати існуючі ситуації і положення посередників на біржі; виявляти проблеми й обґрунтовувати постановку мети членів біржі; вирішувати виявлені проблеми і вибирати найбільш ефективні варіанти їхніх рішень.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Сутність біржової торгівлі та історія її еволюції. Поняття організованого ринку, його класифікація. Ринкові характеристики та відмінні особливості біржової торгівлі. Виникнення та етапи еволюції біржової торгівлі. Регулювання біржової діяльності

Біржа як організатор торгівлі на ринку. Поняття біржі та історія її виникнення. Роль і функції біржі в ринковій економіці. Класифікація бірж. Організація біржової інфраструктури.

Організаційна структура та управління біржею. Засновники та члени бірж, їх функції, права та обов'язки. Структура управління біржею та її органи. Економічні відносини бірж з клієнтами.

Правила біржових торгів та технологія їх проведення. Правила біржової торгівлі та специфіка їх дотримання. Організація торговельного процесу в біржовій операційній залі. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття. Особливості біржової мови жестів та жаргону.

Біржовий товар. Поняття та склад біржового товару. Характеристика біржового товару товарних бірж. Цінні папери та валюта – біржові товари фондового та валютного ринків.

Біржові угоди. Угоди з біржовим товаром. Характеристика угод на товарній біржі. Види і порядок укладання угод на валютній і фондовій біржах.

Брокерське посередництво на біржовому ринку. Характеристика суб'єктів біржового посередництва. Роль, значення та функції брокерської служби на біржі. Організаційна структура брокерських фірм. Взаємовідносини біржових посередників з клієнтами. Винагороди за брокерську діяльність та ефективність її здійснення.

Біржове котирування цін. Роль та види цін у формуванні кон'юнктури ринку. Правила і методика біржового котирування цін. Формування біржових цін на основі попиту і пропозиції. Біржова цінова стратегія. Роль моніторингу у прогнозуванні біржової кон'юнктури ринку.

Ф'ючерсний ринок та його особливості. Становлення ф'ючерсної торгівлі у біржових центрах світу. Ринок ф'ючерсних контрактів та його специфіка. Хеджування угод на біржовому ринку. Спекуляція на біржових торгах. Фінансові розрахунки ф'ючерсної торгівлі.

Кліринг та розрахунки за біржовими угодами. Сутність і функції клірингу та розрахунків. Особливості клірингу та розрахунків на ринках цінних паперів та

ф'ючерських ринках. Основні види ризику під час використання розрахунково-клірингових систем. Напрями розвитку систем клірингу та розрахунків.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про товарну біржу» від 10.12.1991 р. № 1956- ХП.
2. Закон України «Про ціні папері та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480 - IV.
3. Беднарчук М. С., Полікарпов І. С. Біржові товари. - Львів: „Магнолія плюс“, 2007 - 365 с.
4. Биржевое дело: Учебн. пособие / Затов И.К., Ускаленко И. И. - Харьков: Бурун книга, 2005. - 256с.
5. Биржевое дело / Под ред. Галанова В. А. - М.: Финансы и статистика, 2000.
6. Біржова діяльність. / Навч. посібник під ред. Крамаренко В.І. - К.:ЦУЛ, 2003. - 264 с.
7. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Біржа. Біржові операції: термінологічний словник. - К.: Алерта, 2008.- 186 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Комерційна діяльність

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: третій
3. СЕМЕСТР: 5
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.9, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: пізнання основ комерційної діяльності як науки, її предмету, методів та функцій; аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних господарських систем; характеристика основних рис та особливостей розвитку комерційної діяльності; розкриття закономірностей суспільного відтворення, економічного зростання та циклічних коливань в економіці; сучасні процеси господарчих зв'язків та шляхи вирішення проблем в області комерції.

У результаті вивчення модуля студент повинен знати:

основні засади організації і планування закупівель і збуту у комерційній діяльності; основні поняття про сутність, особливості, суб'єкти, об'єкти комерційної діяльності; основні форми розрахунків комерційних організацій з партнерами; основні засади специфіки оптових закупівель товарів на біржі та у закордонних фірм.

вміти:

використовувати в теоретико-методологічному дослідженні основні категорії комерційної діяльності, аналізувати сучасні тенденції та чинники розвитку комерційної діяльності, користуватися адміністративними, фінансовими, кредитними, валютними методами регулювання комерційних операцій; підготувати договори постачання, купівлі-продажу товарів, міжнародні контракти

купівлі-продажу товарів, розробити договір, застосовувати процедуру, техніку підготовки, укладання та виконання договору про надання послуг, аналізувати «наповненість» умов контракту, обирати базисні умови поставки, визначати спосіб фіксації ціни в контракті та її залежність від світових цін, розрізняти умови платежів та розрахунків за комерційними операціями, вибрати стратегію ділових переговорів, користуватися нормативно-правовими документами правового регулювання міжнародних контрактів, класифікувати форс-мажорні обставини.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економіка підприємства

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Комерційна діяльність, суб'єкти комерційної діяльності та їх класифікація, фізичні та юридичні особи, склад та структура комерційних служб промислового підприємства; формування організаційної структури комерційних служб; технічні та економічні чинники, організація виробництва; структура виробництва: індивідуальне, дрібносерійне, серійне, великосерійне, масове; рівень спеціалізації, територіальне розміщення виробництва й складів; відділи збуту, маркетингу і матеріально-технічного забезпечення; організація придбання матеріально-технічних ресурсів.

Комерційні умови контрактів та торговельні посередники. Контракт, умови контракту, посередництво, як один з видів економічної, господарської діяльності; стартовий грошовий капітал, інформаційно-комерційні послуги, банки даних, формування засобів міжрегіональної комерційної інформації, комісійні послуги, дилерські компанії і фірми, дистриб'ютори, консигнатори, комісіонери, комівояжери, товарні брокери.

Організація господарських зв'язків та вибір потенціального постачальника. План раціональної закупівлі матеріальних ресурсів, основні методи встановлення потреби в матеріальних ресурсах, бюджет постачання підприємства сировиною та матеріалами, основні завдання матеріально-технічного забезпечення виробничих підрозділів, ліміт відпустки матеріальних ресурсів виробничим підрозділам, договори постачання й купівлі-продажу, умови постачання матеріальних ресурсів.

Комерційна діяльність по збуту продукції. Аналіз кон'юнктури ринку, сегментація ринку та дослідження діяльності конкурентів, планування асортименту продукції, життєвий цикл виробу, стадії впровадження товару, зростання та спаду; розробка збутової програми (плану збуту) в умовах ринку, рівневе прогнозування, планування збуту продукції.

Комерційна діяльність при торгівлі інжиніринговими послугами. Патент, ліцензія, копірайт, товарна марка, патентна система захисту прав, комерційно реалізувати патентовану продукцію, патентне маркірування виробів, «європейський патент», додатковий патент, залежний патент, увізні патенти, підтвержені патенти, патентне право, термін володіння патентом, основні форми передачі технології, патентні угоди, ліцензійні угоди, «ноу-хау», інжиніринг, франчайзінг.

Організація та техніка комерційних операцій на товарних біржах, аукціонах та тендерних торгах. Основи корпоративного управління. Торги, біржа, аукціон, міжнародні торги, відкриті, торги, закриті торги, покупці, державні організації, одиничні, або неприлюдні торги, методика проведення торгів, підготовчий етап, етап подання пропозицій, етап конкурсного вибору переможця торгів, етап проведення переговорів та підписання контракту на поставку товару, міжнародні

біржі, товарна біржа, публічні біржі, приватні біржі, біржові комітети, брокерські контори, купівля та продаж реального товару, ф'ючерсні угоди, ф'ючерсні біржі, страхування реального товару, аукціони, міжнародні товарні аукціони, сортування та підбір товару, проведення аукціонних торгів, три основних способи проведення аукціону, виконання аукціонних угод.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Економіка підприємства: Підручник / Під ред. проф. Горфінкеля В.Я.- М.: Юніті-Дана, 2008. – 718 с.
2. Підприємництво: Підручник / Під ред. проф. Горфінкеля В.Я. – М.: - Юніті-Дана, 2009. – 419 с.
3. Осипова Л.В., Синяєва І.М. Основи комерційної діяльності. М.: Юніті – Дана.- 2007. – 325 с.
4. Васильєв Г.А., Осипова Л.В. Комерційна діяльність промислової фірми. – М.: Економічна освіта, 2007. – 345 с.
5. Економіка торгівельного підприємства: Підручник / Під ред. Гребнева А.И. – М.: Економіка, 2009.- 238 с.
6. Финансы предприятий: Учебное пособие (под ред. Е.И.Бородиной) - М.,.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2010г.
7. Продіус Ю.И. Економіка підприємства. - Харків. „Одисей”, 2009. –410 с.
8. Савченко В.Е. Современное предпринимательство. - М., Экономика. 2007г.
9. Блинов А.О. Малое предпринимательство. Организационные и правовые основы деятельности. - М.,: ЮНИТИ, 2006 г.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Статистика та економічний аналіз

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: третій
3. СЕМЕСТР: 5
4. ЛЕКТОР: ст. викл. Степанова Н.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.4, ЗК.5, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.9.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: забезпечення аналітичної підготовки фахівців економічного напрямку, оволодіння ними знаннями, необхідними для аналітичного дослідження діяльності підприємств, окремих її аспектів, явищ і процесів для розробки та прийняття оптимальних управлінських рішень.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сутність, завдання, функції, принципи статистичного і економічного аналізу; поняття методу і методології статистичного і економічного аналізу; основи організації інформаційного забезпечення економічного аналізу; класифікацію та характеристику економіко-логічних та економіко-математичних методів і моделей для вивчення економіки підприємств; методичні основи аналізу найважливіших показників виробничо-фінансової діяльності підприємств.

вміти: вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах статистичного і економічного аналізу; використовувати методи і моделі статистичного і економічного аналізу для вивчення виробничо-фінансової діяльності підприємств; оцінювати та прогнозувати фінансово-господарську діяльність підприємства, знаходити шляхи підвищення ефективності господарювання; узагальнювати результати проведеного аналізу, розробляти і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: облік та оподаткування

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Історія виникнення статистики. Сучасне значення терміна “статистика”. Предмет статистики та його особливості. Закон великих чисел і його роль у статистиці. Статистична сукупність, одиниці сукупності та їх характерні риси. Статистичні закономірності та форми їх вияву. Основні етапи статистичного дослідження. Методи статистики. Основні завдання статистики та її організація. Основні користувачі статистичної інформації. Зв’язок теорії статистики з галузевими статистиками.

Суть і види статистичних показників. Класифікація показників за способом обчислення (первинні та похідні), за ознакою часу (інтервальні і моментні). Взаємообернені показники. Система статистичних показників. Абсолютні статистичні величини, їх види та одиниці вимірювання. Значення абсолютних величин у статистичному дослідженні. Відносні величини та їх значення. Форми вираження відносних величин. Види відносних величин і способи їх обчислення. Відносні величини динаміки, виконання договірних зобов’язань (плану), планового завдання, структури, координації, порівняння, інтенсивності. Взаємозв’язок абсолютних і відносних величин. Суть і призначення середніх величин в економічному аналізі. Види середніх величин. Умови наукового використання середніх величин. Середня арифметична проста та зважена, її властивості та техніка обчислення. Середня гармонічна проста та зважена, умови її застосування. Структурні середні — мода і медіана. Розрахунок моди і медіани для дискретного та інтервального рядів розподілу. Використання моди і медіани в економіці.

Поняття і складові елементи ряду динаміки. Види рядів динаміки. Моментні та інтервальні ряди динаміки. Порівняльність рівнів у рядах динаміки. Абсолютні та відносні характеристики інтенсивності динаміки: абсолютний приріст, темп зростання (динаміки), темп приросту, абсолютне значення 1 % приросту, способи обчислення та взаємозв’язок. Оцінка прискорення (уповільнення) розвитку. Порівняльний аналіз динамічних рядів. Коефіцієнт випередження. Середні рівні і показники рядів динаміки, способи їх обчислення. Тенденції розвитку в рядах динаміки соціально-економічних явищ. Методи виявлення основної тенденції розвитку (збільшення інтервалів часу, ковзні середні, аналітичне згладжування). Сезонні коливання, методи їх вимірювання. Методи прогнозування розвитку соціально-економічних явищ.

Методологія економічного аналізу: теоретико-суттєва характеристика, структура. Група логічних методів економічного аналізу. Характеристика головних математичних прийомів аналізу. Психологічні (евристичні) методи, специфіка прийому їх застосування. Сутність прийому порівняння. Випадки застосування прийомів деталізації. Умови застосування прийомів деталізації. Умови застосування рядів динаміки. Сутність і значення методу елімінування та його

способів в економічному аналізі. Характеристика способу ланцюгових підстановок. Умови використання скороченого способу ланцюгових підстановок – спосіб абсолютних різниць. Структурно-логічна схема його застосування в аналізі. Сутність та значення способу відносних різниць. Головні статистичні методи, що використовуються в аналізі. Зміст балансового прийому аналізу.

Значення та завдання аналізу виробництва продукції, робіт і послуг. Перевірка відповідності прийнятих завдань з обсягу виробництва та реалізації продукції вимогам ринку. Оцінювання виконання планів виробництва, постачання та реалізації продукції, динаміки обсягів виробництва. Визначення основних факторів, що вживали на загальні обсяги виробництва та реалізації продукції протягом останніх років та за звітний період. Аналіз асортименту і структури випуску продукції. Аналіз якості продукції. Аналіз ритмічності виробництва. Визначення додаткових резервів зростання обсягів випуску продукції та реалізації, а також розробка заходів щодо їх використання. Визначення напрямків щодо прийняття оптимальних управлінських рішень з формування виробничої програма.

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі узагальнюючих вартісних показників, його значення в оцінці та стимулюванні економічної ефективності роботи підприємства. Балансовий прибуток і його складові. Вплив окремих груп фінансових результатів на розмір балансового прибутку. Прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг). Аналіз факторів зміни прибутку від реалізації. Аналіз доходів і збитків, що не плануються. Оцінка втрачених можливостей збільшення прибутку й причини цього. Аналіз розподілу прибутку. Визначення суми чистого прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства. Фактори, які впливають на розмір чистого прибутку; їх класифікація на залежні та не залежні від діяльності підприємства. Аналіз і обґрунтування доцільності основних напрямків використання прибутку. Аналіз показників рентабельності: загальна рентабельність виробництва, реалізованої продукції, окремих виробів. Фактори зміни рентабельності, резерви зростання.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрєєва Г. І. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Г.І. Андрєєва. – К.: Знання, 2008. — 263 с.

2. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підруч. /Є.В. Мних. –К., 2008. — 513 с.

3. Економічний аналіз: підруч. / З. С Мошенський, О. В. Олійник; відп. ред Ф. Ф. Бутинець. – 2-ге вид., доповн. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2007. — 704 с.

4. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. /Г.В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007.– 668 с.

5. Статистика: Навч.-метод, посібник для самостійного вивчення дисципліни// А.М. Єрина, Р.М. Моторин. А.В. Головач та інш.; за заг.ред. А.М. Єриної, Р.М.Моторина - К.: КНЕУ. 2001р

6. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. / Є. К. Бабець, М. І. Горлов, С. О. Жуков, В. П. Стасюк ; МОН України. – К. : ВД Професіонал, 2007. – 384 с.

7. Чернелевський, Л. М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний : підруч. / Л. М.

Чернелевський, Н. Г. Слободян, О. В. Михайленко. – Київ : "Хай-Тек-Прес", 2009. – 640 с.

8. Шеремет, О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. О. Шеремет. – МОН України, НУХТ. – К. : Міленіум, 2011. – 196 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: третій

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР:

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ЗК.6, ФК.1, ФК.6, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: навчити студентів знанням форм міжнародної промислової кооперації, вмінням вибору партнерів, знанням сучасних форм реалізації товарів та післяпродажного обслуговування, вмінням ділового спілкування та знанням ділового протоколу, вмінням вирішувати питання організації та техніки проведення зовнішньоекономічних операцій, серед яких важливе місце займає формування та укладання зовнішньоекономічного контракту.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: організаційно-правові основи здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами України; базові визначення, види, форми, умови, мотиви застосування зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві; основні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.

вміти: обґрунтувати сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності на вітчизняних підприємствах і в цілому на державному рівні; використовувати сучасні зовнішньоекономічні тенденції в прогнозуванні економічної ситуації, а також для пошуку прогресивних заходів регулювання існуючого становища як в Україні, так і на зовнішньому ринку.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: статистика та економічний аналіз

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Входження України до світогосподарського процесу. Еволюція зовнішньоекономічної діяльності підприємств України. Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. Формування зовнішнього сектору економіки України.

Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні. Етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності і управління нею в Україні. Суть, мета і принципи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Планування зовнішньоекономічної стратегії фірми Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Стратегічне планування

підприємства у ЗЕД. Процес планування зовнішньоекономічної стратегії фірми. Стратегії розвитку фірми у ЗЕД.

Вибір іноземного партнера. Основні партнери України, болючі точки ЗЕД, позитивні сторони. Фактори, що визначають вибір торгових партнерів. Вивчення фірм-партнерів по зовнішньоекономічній діяльності. Організація роботи зі збору інформації і вивченню контрагентів.

Організація маркетингових досліджень на зарубіжному ринку. Маркетинг в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Етапи розвитку та стадії планування міжнародного маркетингу. Внутрішнє та зовнішнє середовища підприємства у міжнародному маркетингу. Маркетингові дослідження. Завдання та стратегії міжнародного маркетингу.

Контракт у зовнішньоекономічній діяльності. Загальний зміст контракту купівлі-продажу у ЗЕД. Зовнішньоторговельний контракт і його види. Формулювання основних умов контракту. Визначення сторін і предмета контракту. Кількісні і якісні характеристики предмета контракту. Перевірка кількості і прийому товару по якості. Термін і дата постачання в контракті купівлі-продажу. Ціна товару і загальна сума контракту. Види цін. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажорні застереження в контрактах.

Підготовка міжнародних торгових операцій. Види міжнародних комерційних справ. Етапи підготовки міжнародних торгових угод. Ціновий аналіз при підготовці до угоди. Роль посередників, їхні види і повноваження.

Цінова політика на зовнішньоекономічному ринку. Зміст роботи по аналізі динаміки цін, методи, використовувані при цьому. Порядок роботи з регулювання цін із внесенням виправлень. Валютно-фінансові умови контрактів. Сучасна цінова стратегія фірми.

Механізм розрахунків у зовнішньоторгових операціях. Форми розрахунків, використовувані в міжнародній комерційній практиці: інкасо, акредитив, платіж наявними, платіж у кредит, чек, банківське переведення. Форма міжнародних розрахунків: документарний акредитив. Види акредитивів. Інкасова форма розрахунків. Форма міжнародних розрахунків: вексель і два його основні різновиди.

Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Базисні умови постачання. Правила «Інкотермс». Особливості груп «E» і «F» термінів «Інкотермс – 2010» "E". Особливості групи «C» термінів «Інкотермс – 2010». Особливості групи «D» термінів «Інкотермс – 2010». Транспортно-експедиторські підприємства.

Страховий захист зовнішньоекономічних операцій. Термінові валютні операції: форвардні, ф'ючерсні, опціонні, операції типу «своп». Різновиди термінових операцій: «з опціоном», «аутрайт», «лідз енд легз», «своп». Банківське страхування у формі гарантії платежу. Особливості оформлення кредиту постачальника. Кредит покупцю. Страхування експортних кредитів. Акцептно-рамбурсний кредит.

Утворення та розвиток спільних підприємств. Утворення спільних підприємств в Україні. Українського законодавство у сфері іноземних інвестицій та діяльності спільних підприємств. Розвиток та специфіка економічного механізму функціонування спільних підприємств в Україні.

Комерційні форми передачі технологій. Класифікація форм передачі технологій. Сучасні тенденції розвитку торгівлі технологіями. Підготовка і

підписання ліцензійного договору. Коопераційні угоди, франшиза й інжинірингові послуги.

Організація і техніка комерційних операцій на міжнародних біржах, торгах, аукціонах. Міжнародні товарні біржі. Техніка біржових операцій та види біржових угод на товарній біржі. Міжнародні товарні аукціони. Міжнародні тендери (торги).

Роль менеджменту в управлінні позицій підприємства в зовнішньоекономічній діяльності. Фактори конструктивного спілкування. Способи і прийоми ведення дискусії. Переговори: етапи і методи ведення. Правила успішних переговорів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Воронкова О.Н. Внешнеэкономическая деятельность: организация и управление: учеб. пособие / О.Н. Воронкова, Е.Л. Пузакова. – М.: Экономист, 2007. – 495 с.

2. Дідківський М.І Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник / М.І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.

3. Зінь Е.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / Е.А. Зінь, Н.С. Дука; Ред. Зінь Е.А. – К.: Кондор, 2009. – 432 с.

4. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник / За ред. д.е.н., проф. І.І. Дахна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.

5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко та ін.; За заг. ред. Шкурупій О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : Підручник / В.О. Новак, Т.Л. Мостенська, Г.С. Гуріна, О.В. Ільєнко. – К.: Кондор, 2012. – 552 с.

7. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова, І.Ю. Співаченко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр видавничої літератури, 2006. – 792 с.

8. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Проектний аналіз

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: третій

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР:

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни:

вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці при аналізі проектних рішень; набуття навичок використання інструментарію проектного аналізу, оволодіння

процедурами аналізу, порівняння та обґрунтування вибору проектів, оцінювання проектів щодо маркетингової технології, екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, фінансової та економічної привабливості.

У результаті вивчення модуля студент повинен знати:

теорію і методологію проектного аналізу; принципи, підходи та сфери застосування проектного аналізу; механізм впливу системи факторів на результати фінансово-господарської діяльності; систему показників, що використовуються для оцінки фінансового стану підприємств; основні методи оцінки структури капіталу підприємства; методологію використання результатів фінансового аналізу в обґрунтуванні управлінських рішень і стратегії соціально-економічного розвитку підприємства.

вміти:

використовувати інструментарій проектного аналізу; давати оцінку ефективності проектів на основі оволодіння процедурами аналізу, порівняння та обґрунтування вибору проектних рішень; оцінювати проекти щодо маркетингової технології, екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, фінансової та економічної привабливості; забезпечувати ризикозахищеність та конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності в ході реалізації проектів; обґрунтовувати пропозиції для прийняття управлінських рішень на основі проведених аналітичних та прогнозних розрахунків; розробляти конструктивні рекомендації щодо ефективності проектних рішень.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Еволюція фінансової звітності в Україні. Консолідована фінансова звітність як джерело інформації для фінансового аналізу діяльності суб'єктів господарювання. Особливості балансу підприємства як джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Взаємозв'язок фінансового стану підприємства і результатів його виробничої і збутової діяльності.

Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану підприємства: зміст, оцінка й аналітичне значення окремих статей балансу. Аналітичне групування статей балансу. Підготовка до аналізу структури та динаміки балансу. Аналіз майна підприємства та джерела його покриття. Аналіз зміни у структурі активів балансу на конкретну дату і в динаміці; оцінка причин змін, які мали місце в структурі активів, та їх вплив на фінансову стійкість підприємства.

Аналіз пасивів підприємства. Склад і співвідношення власного і позичкового капіталу на конкретну дату і в динаміці. Оцінка впливу змін у структурі джерел коштів на фінансовий стан підприємства. Аналіз причин зміни окремих джерел формування власного капіталу. Аналіз залучених коштів за строками їх погашення. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства. Етапи проведення експрес-аналізу фінансового стану підприємства: підготовчий етап, попередній огляд фінансової звітності, читання та аналіз фінансової звітності. Сукупність аналітичних показників для експрес-аналізу фінансового стану підприємства. Деталізований аналіз фінансового стану підприємства. Мета і завдання деталізованого аналізу фінансового стану підприємства. Програма поглибленого аналізу фінансового стану підприємства.

Концепція витрат і вигод у проектному аналізі, цінність грошей у часі
Поняття цінності проекту. Модель оцінки додаткових вигод. Модель оцінки додаткових витрат. Явні та неявні вигоди і затрати. Прийоми, які застосовуються при оцінюванні імпліцитних вигод і затрат: визначення цін товарів і послуг споріднених ринків; непряма оцінка, або оцінка товарів гіпотетичного ринку; максимальна – мінімальна величина.

Альтернативна вартість та її використання в проектному аналізі. Найбільш поширені прийоми визначення альтернативної вартості землі. Визначення вигод в проектному аналізі. Поняття затрат у проектному аналізі. Класифікаційні ознаки витрат. Бухгалтерські витрати, імпліцитні витрати. Розподіл витрат проекту в залежності від механізму їх зміни. Граничні витрати проекту. Підходи до оцінювання вартості товарно-матеріальних запасів, які використовуються в процесі реалізації проекту: LIFO, FIFO, NIFO.

Грошовий потік. Поняття грошового потоку. Операційний грошовий потік. Грошовий потік з активів. Грошовий потік кредиторам. Грошовий потік акціонерам. Розрахунок грошового потоку. Капітальні витрати. Чисті капітальні витрати. Чисті інвестиції в основні активи. Робочий капітал та його приріст. Чистий робочий капітал. Амортизаційні відрахування у розрахунках грошового потоку. Проектний грошовий потік. Взаємозв'язок невизначеності та ризику проекту. Прості та складні ризики. Види проектних ризиків та їх ідентифікація. Підходи щодо оцінки ризиків проекту в залежності від характеру проекту. Практичні методи врахування ризиків інвестиційного проекту. Експертний аналіз ризику та його послідовність. Термін окупності проекту як міра ризику проекту. Метод аналогій та його застосування при оцінці ризику проекту. Коригування грошового потоку та відсоткової ставки з врахуванням ризику. Кількісний аналіз ризиків. Статистичні методи оцінки ризиків. Аналіз чутливості та сценаріїв розвитку проекту. Метод імітаційного моделювання Монте-Карло при оцінці ризику. Методи зниження ризику проекту.

Маркетинговий аналіз. Сутність маркетингового аналізу проекту, його місце в проектному аналізі. Мета і завдання маркетингового аналізу проекту. Визначення меж та якісного складу аналізу ринку. Концепція попиту ринку. Вибір стратегії розвитку попиту на продукцію проекту: стимулювання використання додаткової кількості товарів проекту; переманювання споживачів від конкурентів; залучення до споживання. Поетапний аналіз ринку продукції проекту.

Аналіз ринкового середовища продукції проекту. Макросередовище проекту. Економіко-демографічні, технологічні, політико-правові та соціально-культурні фактори впливу макросередовища на проектні рішення. Оцінка бізнес-оточення проекту: споживачі, конкуренти, постачальники.

Характеристика ринку продукції проекту. Кількісні характеристики ринку: місткість, фаза життєвого циклу, насиченість, темпи зростання, стабільність попиту. Якісні характеристики ринку: структура потреб споживачів, мотиви здійснення покупки, процес купівлі, інтенсивність конкуренції. Розробка концепції маркетингу.

Технічний аналіз. Мета і завдання технічного аналізу проекту. Етапи проведення робіт з технічного аналізу проектів: визначення місцезнаходження проекту та об'єкта його будівництва; обґрунтування вибору масштабу підприємства та проектних обсягів виробництва; вибір технології виробництва та

устаткування; ідентифікація інфраструктури об'єкта проектування; розробка проектної документації; підготовка графіка здійснення проекту; підготовка, освоєння та забезпечення якості виробництва, встановлення стандартів і норм виробництва; оцінка витрат на здійснення та експлуатацію проекту; проектування матеріально-технічного постачання проекту; розрахунок витрат виробництва та збуту продукції. Зміст робіт на різних етапах проведення технічного аналізу проекту.

Інституційний аналіз. Мета і завдання інституційного аналізу проекту. Елементи інституційного аналізу проекту. Оцінка впливу зовнішніх факторів на проект. Зовнішнє середовище проекту та його складові. Прямий та непрямий вплив держави на інвестиційну діяльність. Державне регулювання та державна підтримка інвестиційної діяльності. Оцінка впливу внутрішніх факторів на проект. Управлінська команда проекту та її функції. Діагностика трудових ресурсів проекту. Діагностика організаційної структури.

Екологічний аналіз. Мета і завдання екологічного аналізу проекту. Зміст робіт з екологічного аналізу. Класифікація проектів залежно від ступеня негативного впливу на навколишнє середовище. Завдання екологічного аналізу на різних стадіях життєвого циклу проекту. Етапи проведення екологічного аналізу проекту. Типи впливу проекту на навколишнє середовище та їх класифікація. Оцінка впливу проекту на навколишнє середовище. Методи оцінки екологічних наслідків проектів: метод зміни продуктивності ресурсів; метод альтернативної вартості; метод втраченого доходу; метод ефективності витрат; метод превентивних витрат.

Соціальний аналіз. Мета і завдання соціального аналізу проекту. Основні компоненти соціального аналізу проекту. Зміст робіт з соціального аналізу на кожній стадії життєвого циклу проекту. Соціальне середовище проекту. Поняття населення проекту та його сегментування. Характеристика і прогноз тенденції розвитку системи цінностей населення, традицій та змін його потреб. Проектування соціального середовища проекту.

Фінансовий аналіз. Мета і завдання фінансового аналізу проекту. Значення фінансового аналізу для прийняття інвестиційних рішень. Завдання фінансового аналізу та послідовність їх вирішення. Фінансові коефіцієнти як інструменти фінансового аналізу. Особливості підготовки фінансового обґрунтування проекту. Аналіз фінансової спроможності проекту. Розрахунок майбутніх грошових потоків проекту. Прогноз звіту про прибуток та фактори, які впливають на його величину. Аналіз умов фінансування проекту. Основні принципи фінансування проекту. Джерела формування інвестиційних ресурсів проекту: власні залучені і позикові. Раціоналізація структури фінансування проекту та її критерії. Вартість складових капіталу проекту. Середньозважена вартість капіталу.

Економічний аналіз. Мета і завдання економічного аналізу проекту. Економічна цінність проекту та фактори, які на неї впливають. Економічна привабливість проекту. Матриця економічної ефективності та привабливості проекту. Етапи оцінювання економічної привабливості проекту. Економічна ефективність проекту та методичні підходи до її оцінювання. Оцінювання впливу проекту на економіку країни.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Про інвестиційну діяльність. Закон України від 18.09.1991 р. №1560-ХІІ.

2. Про лізинг. Закон України від 16.12.1997 р. №723/97-ВР.
 3. Аналіз витрат і вигід: Практич. посібник / Секретаріат Ради Скарбниці Канади; Пер. з англ. С.Соколик. – К.: Основи, 1999. – 175с.
 4. Аптекар С.С. Проектний аналіз : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. С. Аптекар, Ю. Л. Верич ; Донецький національний ун-т 19 економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Кафедра інвестиційного менеджменту. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2009. – 308 с.
 5. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.:КНЕУ, 2000. – 322с.
 6. Митяй В.О. Проектний аналіз : навч. посіб. / О. В. Митяй. – К. : Знання, 2011. - 311 с.
 7. Бардиш Г.О., Проектний аналіз : Підручник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 415 с.
 8. Проектний аналіз. – К.: ТОВ „Лібра”, 1998. – 368с.
 9. Чорна М.В. Проектний аналіз: Навчальний посібник. – Х.: Консул, 2003. – 228с.
 10. Проектний аналіз : [Рижиков В.С., Яковенко М.М., Латишева О.В., Дегтярова Ю.В.] Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 384с.
 11. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
 12. Шеремет О.О.Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О.О. Шеремет. - К. : Кондор, 2005. - 196 с.
 13. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: ЦНЛ, 2012. – 528 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Економічна діагностика

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий
3. СЕМЕСТР: 7
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.8, ФК.9, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: формування системи знань, умінь і навиків щодо використання методичного апарату економічного діагностування для визначення стану підприємства; набуття навичок економічного діагностування, системної оцінки результативності господарської діяльності за кілька періодів, виявлення факторів, які позитивно чи негативно впливають на неї, а також визначення реальної фінансової стійкості підприємства в цілому чи окремих аспектів його платоспроможності, кредитоспроможності, інвестиційної привабливості тощо.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: новітні теоретичні підходи, закономірності, принципи і особливості формування системи діагностики підприємства; прийоми та процедури, які

застосовуються в процесі діагностики підприємства; методичний інструментарій діагностики окремих складових потенціалу підприємства; принципи побудови та визначення діагнозу стану підприємства;

вміти: організувати діагностичну роботу на підприємстві, щодо оцінки ефективності діяльності підприємства; класифікувати та систематизувати фактори, що впливають на економічні процеси підприємства; використовувати прикладний інструментарій діагностики сучасних підприємств; розробити проекти управлінських рішень з метою ефективного використання та розвитку потенціалу підприємства.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: логістика

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Предмет і завдання курсу. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.

Діагностика конкурентного середовища підприємства. Загальні поняття про середовище підприємства. Сутність та види конкуренції. Діагностика макросередовища функціонування підприємства. Діагностика мікросередовища підприємства.

Оцінювання стратегічного протистояння підприємств- конкурентів. Сутність та зміст поняття стратегічного протистояння підприємств в конкурентному середовищі. Застосування SWOT-аналізу в діагностиці протистояння підприємств- конкурентів на досліджуваному ринку. Особливості PIMS-аналізу для визначення конкурентної стратегії підприємства на ринку.

Діагностика конкурентоспроможності підприємства. Поняття конкурентоспроможності підприємства. Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства. Методи аналізу конкурентоспроможності підприємства.

Оцінка конкурентоспроможності продукції підприємства. Поняття конкурентоспроможності продукції підприємства. Її рівень. Комплексний метод оцінки конкурентоспроможності продукції.

Діагностика майна і ринкова ціна підприємства Основні поняття діагностики ринкової вартості майна. Методи оцінки ринкової вартості майна. Дохідний, витратний та ринковий методи оцінки ринкової вартості майна.

Управлінська діагностика Основи управлінської діагностики на підприємстві. Моделі управління підприємством. Діагностика структури управління і якості управлінських рішень. Система показників оцінки ефективності організаційної структури підприємства.

Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Класифікація видових проявів потенціалу підприємства, його характерні риси. Діагностика виробничої програми підприємства. Ресурсне обґрунтування виробничо-господарської діяльності підприємства. Оцінка ефективності виробничого потенціалу підприємства.

Фінансова діагностика. Поняття фінансової діагностики підприємства, необхідність її здійснення. Мета, завдання і методологічна основа фінансової діагностики. Сутність горизонтального, вертикального аналізу та аналізу за допомогою коефіцієнтів. Показники фінансово-економічного стану підприємства та методика їхнього розрахунку.

Діагностика економічної безпеки підприємства. Поняття про економічну безпеку підприємства. Внутрішньовиробничі складові економічної безпеки. Зовнішньовиробничі складові економічної безпеки. Визначення інтегральної оцінки рівня економічної безпеки підприємства.

Діагностика економічної культури підприємства. Основні характеристики економічної культури на підприємстві. Передумови становлення корпоративної культури на підприємстві. Аналіз факторів впливу на формування корпоративної культури. Оцінка корпоративної культури підприємства. Значення відмінностей національних культур в управлінні підприємством.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Адлер О. О. Економічна діагностика : практикум / Адлер О. О. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 91 с.
2. Артими-Дрогомирецька З. Економічний ризик : навч. посіб. / З. Артим-Дрогомирецька. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 320 с.
3. Афанасьєв М.В., Білоконенко Г.В. Економічна діагностика: Навчально-методичний посібник. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2007. – 296 с.
4. Божидарнік Т. В. Обґрунтування господарських рішень і діагностика промислового підприємства: сучасний формат : монографія / Т. В. Божидарнік, І. В. Кривов'язюк; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк, 2014. - 160 с.
5. Герасимчук З. В. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник / З. В. Герасимчук, Л. Л. Ковальська. – Луцьк,: «Волинські старожитності», 2012. – 336 с.
6. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економічна діагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
7. Данилюк М. О. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / М. О. Данилюк. – К. : Ліра-К, 2015. – 328 с.
8. Євдокимова Н.М., Кирієнко А.В. Економічна діагностика: Навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 110 с 9. Загуцький У. Р. Планування і діагностика діяльності підприємств : навч. посіб. / У. Р. Загуцький, В. М. Цимбалюк, С. Г. Шевченко. – К. : Ліра-К, 2013. –320 с.
10. Капаруліна І. М. Розвиток підприємства: концепція і технологія дослідження : монографія / І. М. Капаруліна. – К. : Ліра-К, 2015. – 432 с.
11. Карпунь І. Н. Санація підприємств : навч. посіб. / І. Н. Карпунь. – К. : Ліра-К, 2015. – 448 с.
12. Ковтун О. І. Стратегія підприємства : навч. посіб. / О. І. Ковтун. – К. : Ліра-К, 2014. – 680 с.
13. Косянчук Т. Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'яно- ва, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.
14. Кривов'язюк І. В. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства : монографія / І. В. Кривов'язюк, Я. О. Кость; НАН України, Ін-т економіки пром-сті, Луц. нац. техн. ун-т. - Донецьк : ЛНТУ, 2012. - 199 с.
15. Кривов'язюк І. В. Комплексна економічна діагностика підприємства : монографія / І. В. Кривов'язюк, Т. В. Божидарнік; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2012. - 226 с.

16. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. - К. : Кондор, 2008. - 366 с.
17. Кузьмін О. Є. Економічна діагностика [Текст] : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. - К. : Знання, 2012. - 298 с.
18. Мельник Л.Г Бізнес – адміністрування: магістерський курс : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, С. М. Ілляшенка та І. М. Сотник. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008.
19. Мізюк Б. М. Стратегічне управління : Підручник. / Мізюк Б. М. – Львів : Магнолія плюс, 2006. – 392 с.
20. С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко, Д.О. Барабась, О.С. Дуброва, А.В. Вакуленко Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посіб.– К.: КНЕУ, 2008-520 с.
21. Спасова Т. П. Економічна діагностика : опорний конспект лекцій / Т. П. Спасова. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2007. – С. 6–7.
22. Тараруєв Ю. О. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства») / Ю. О. Тараруєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 93 с.
23. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія / Г. О. Швиданенко, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2002. – 192 с.
24. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства: навч. посібник /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. ВадимаГетьмана". — К. : КНЕУ, 2008. — 344с.
25. Шершньова З. Є. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / [З.Є. Шершньова, В.М. Багацький, Н.Д. Гетманцева]; за заг. ред. З. Є. Шершньової. - К. : КНЕУ, 2007. - 680 с.
26. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Економіка і організація інноваційної діяльності підприємств

1. КОД:
2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий
3. СЕМЕСТР: 8
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.7, ФК.9, ФК.10.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності підприємств, сучасних концепцій і тенденцій інноваційного розвитку; визначення методичних підходів щодо формування інноваційної політики підприємства та управління інноваційною діяльністю, вироблення і закріплення навичок інноваційної діяльності та оцінювання ефективності інноваційних проектів.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: сутність інновацій; інноваційної діяльності, процесів, політики, проекту; сучасні організаційні форми здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності, їх основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників; методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку національних економік, підприємств; світовий досвід державної підтримки інновацій, методи та моделі їх державного регулювання; стратегії виходу підприємств з кризового стану на основі впровадження інновацій; інструментарій залучення інвестицій в інновації та методичні засади оцінювання результативності інвестування; особливості формування ринку наукових розробок та інноваційних ідей в Україні.

вміти: обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку з урахуванням потреб та особливостей національної економіки; збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційного товару; оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощення; розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання; ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень засобами ризик-менеджменту; економічно обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності підприємства.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економічна діагностика

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Характеристика інноваційних процесів. Визначення інноваційних процесів. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Класифікація інновацій за місцем їх походження, здійснення та впливу на соціально-економічні процеси. Основні етапи та стадії інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу.

Економічні теорії інноваційного розвитку. Сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки. Інноваційні кластери і економічний розвиток; вплив технологічних укладів на економічний розвиток.

Мета та принципи регулювання державної інноваційної політики. Основні принципи державної інноваційної політики. Інновації як об'єкт державної політики. Типи державної інноваційної політики: інноваційна політика "технологічного поштовху", інноваційна політика ринкової орієнтації, інноваційна політика соціальної орієнтації, інноваційна політика, яка націлена на зміну економічної структури господарського механізму. Система державного регулювання інноваційної діяльності.

Змістова характеристика інноваційної політики підприємства. Місце інноваційної політики підприємства в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики підприємства. Прогнозування і планування інноваційної діяльності підприємств. Етапи планування інноваційної діяльності.

Основи управління інноваційними процесами. Інновації та інноваційний процес. Види інноваційного процесу. Фази інноваційного процесу. Організаційна структура управління підприємством. Організація управління інноваціями на підприємстві. Впровадження інновацій як стадія інноваційного процесу. Шляхи

вдосконалення інноваційної діяльності підприємства. Ефективність інноваційної діяльності. Удосконалення інноваційної діяльності як основа досягнення стратегічного конкурентної переваги підприємства.

Теоретичні основи управління інноваційним розвитком підприємства. Особливості стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. Характеристика напрямків розвитку підприємства у нестабільному ринковому середовищі. Характеристика стадій стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. Обґрунтування вибору напрямків інноваційного розвитку. Стратегічні альтернативи та вибір інноваційної стратегії.

Особливості організаційних форм забезпечення інноваційної діяльності. Організаційно-управлінські структури, їх характеристики та шляхи підвищення ефективності. Засоби ефективного впровадження інновацій. Форми технологічної кооперації, їх роль в інтелектуалізації економіки. Перспективи розвитку.

Основні поняття маркетингу інновацій. Маркетингова петля якості інновацій. Особливості створення інновацій на підприємстві. Засоби та методи створення інновацій. Доцільність виробництва певного виду продукції. Формування попиту на інновації та засоби його відображення.

Теоретичні і практичні засади моніторингу інновацій. Статистика науково-технологічної та інноваційної діяльності. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства: загальні положення. Склад інформації для створення наукомісткої високотехнологічної продукції. Інформаційні ресурси: можливості оцінки. Перспективи розвитку інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства.

Складові елементи фінансової стратегії підприємства. Джерела і види фінансування інноваційної діяльності. Лізингове фінансування та його особливості. Фінансове забезпечення науково-технологічних розробок.

Техніко-технологічний стан підприємства та показники його оцінки. Напрямки технічного розвитку підприємства. Здатність підприємства до технологічних змін. Ефективність впровадження нової техніки та технології. Методичні основи оцінки інноваційного потенціалу підприємства.

Сутність та основні види інноваційних проектів. Обґрунтування доцільності впровадження інноваційного проекту. Моніторинг інноваційного проекту і методики його оцінки. Методи оцінки ефективності інноваційних проектів.

Методологічні основи оцінки ефективності. Оцінка доцільності інвестицій в умовах ризику. Методичні основи оцінки інноваційних ризиків. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності.

Роль і вплив інтелектуального капіталу в сучасній економіці. Методи оцінки об'єктів інтелектуальної власності. Вдосконалення процесів передачі об'єктів інтелектуальної власності. Комерціалізація науково-технічних розробок в університеті.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Александрова В.П. Джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності / В. П. Александрова // Проблеми науки. - 2011. - № 1. - С. 22-35.

2. Андропова О. Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності: Монографія / О. Ф. Андропова, А. В. Череп. - К.: Кондор, 2007. - 356 с.

3. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. - К.: КНЕУ, 2010. -

394 с.

4. Аньшин В.М. Менеджмент инвестиций и инноваций в малом и венчурном бизнесе: учеб. пособ. / В. М. Аньшин, С. А. Филин. - М.: Анкил, 2003. - 360 с.

5. Безугла К.О. Інформаційно-комунікаційні технології як фактор інноваційного розвитку економіки / Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем // Збірник наукових праць Київ. - 2013, випуск 18. - С. 42-55.

6. Блауг М. Управління інноваціям: Україна та зарубіжний досвід: Монографія / М. В. Гаман. - К.: Вікторія, 2011. - 312 с.

7. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Василенко, В. Г. Шматько. - К. : ЦУЛ, 2003. - 439 с. : рис., табл. - Бібліогр.: С. 418-421.

8. Гончарова Н. П. Маркетинг инновационного процесса: учебное пособие / Н. П. Гончарова, П. Г. Перерва, А. Н. Алымов и др. - К.: 1998. - 276 с.

9. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління / А. В. Гриньов. - Х.: ІНЖЕК, 2003. - 308 с.

10. Економіка й організація інноваційної діяльності : підручник / за ред. О.І. Волкова, М. П. Денисенка. - К.: Професіонал, 2011. - 960 с.

11. Жихор О. Б. Інноваційний розвиток регіону: монографія / О. Б. Жихор, Т. М. Куценко. - К. : УБС НБУ, 2012. - 251 с.

12. Заблоцький Б. Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. - Львів : Новий Світ-2000, 2008. - 456 с. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / И. Г. Захарова. - М. : Академия, 2003. - 192 с.

13. Инновации и экономический рост: Монография / Отв. ред. К. Микульский. - М. : Наука, 2010. - 377 с.

14. Инновационный менеджмент: справ. пособие / Под ред. П. Н. Завлина, А. К. Казанцева, Л. Э. Миндалли. - СПб.: Наука, 2007. - 560 с.

15. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / М. А. Йохна, В. В. Стадник. - К.: Академія, 2011. - 400 с.

16. Ілляшенко С. М. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія / С. М. Ілляшенко. - Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2010. - 623 с.

17. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент: підручник. / С. М. Ілляшенко. - Суми: Університетська книга, 2010. - 334 с.

18. Ілляшенко С. М. Інновації і маркетинг - рушійні сили економічного розвитку: монографія / С. М. Ілляшенко. - Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2012. - 536 с.

19. Інвестиційно-інноваційні чинники формування розвитку й управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства: Монографія / Д. В. Солоха, В. В. Морева, С. О. Чирков, В. Я. Козлова, О. В. Беякова. - Донецьк: СПД Дмитренко Л. Р., 2010. - 400 с.

20. Інноваційна стратегія українських реформ / А. Гальчинський, В. Геєць, А. Кінах, В. Семиноженко. - К. : Знання, 2012. - 336 с.

21. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. / П. П. Микитюк, Б. Г. Сенів. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 392 с.

22. Мур Д.А. Внутри торнадо. Стратегии развития, успеха и выживания на гиперрастущих рынках / Джеффри А. Мур, пер. с англ. А. Ширикова. - СПб.:

Бест Бизнес Букс, 2010. - 290 с.

23. Онишко С. В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: Монографія / С. В. Онишко. - Ірпінь : НАДПСУ, 2004. - 434 с.

24. П'ятницька Г. І. Інноваційні стратегії в сучасних умовах господарювання: суть та наукові підходи до формування вибору / Г. І. П'ятницька // Проблеми науки. - 2004. - № 11. - С. 21-29.

25. Рогоза М. Є. Теоретичні аспекти формування моделі стратегічного інноваційного розвитку підприємства / М. Є. Рогоза, К. Ю. Вергал // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2008. - № 3. - С. 91-96.

26. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р «Про схвалення концепції розвитку національної інноваційної системи» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетический эффект инноваций) /

В. П. Соловьев. - К. : Феникс, 2011. - 560 с.

28. Солоха Д. В. Формирование и реализация инновационного потенциала в условиях устойчивого развития промышленного региона. Монография / Д. В. Солоха. - Донецк.: СПД Куприянов В. С., 2010. - 612 с.

29. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. - К. : Академвидав, 2006. - 463 с. - (Альма-матер). - Бібліогр.: С. 441-447.

30. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: Матеріали Парламентських слухань у Верховній Раді 17 червня 2009 р. / За загальною ред. професора В. І. Полохала. - К.: Парламентське видавництво, 2009. - 632 с.

31. Сурин А. В. Инновационный менеджмент: учебник / А. В. Сурин, П. Молчанова. - М. : ИНФРА-М, 2009. - 368 с.

32. Табачник Д. В. Маркетинг інновацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Табачник, Ю. В. Каракай, А. М. Гуржій - Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. - 288 с.

33. Твисс Брайан Управление научно-техническими нововведениями: [сокращ. пер. с англ.] / Брайан Твисс. - М. : Экономика, 1989. - 271 с.

34. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: Підручник / Л. І. Федулова. - К.: Либідь, 2006. - 480 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: (за наявності)

Стратегія і розвиток бізнесу

1. КОД:

2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий

3. СЕМЕСТР: 8

4. ЛЕКТОР:

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: ЗК.2, ЗК.4, ЗК.5, ЗК.6, ЗК.9, ФК.1, ФК.2, ФК.4, ФК.5, ФК.6, ФК.8, ФК.9, ФК.10.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Завдання дисципліни: освоєння інструментарію, розроблення стратегій підприємства і вибору стратегічних альтернатив; розвиток навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни; оволодіння методом кейс-аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв'язання стратегічних проблем.

У результаті вивчення модуля студент повинен

знати: головні поняття, загальні та спеціальні методи й інструментарій стратегічного планування в сучасних умовах ведення бізнесу; формулювати місію, дерево цілей підприємства; встановлювати стратегічні розриви на підприємстві; розробляти стратегії в залежності від рівня їх ієрархії.

вміти: досліджувати й аналізувати внутрішнє і зовнішнє середовища підприємства; виділяти стратегічні зони господарювання; вибирати та формувати стратегічний набір; обґрунтовувати вибір стратегії функціонування за допомогою матричних методів; оцінювати вибрану стратегію; обґрунтовувати внесення змін у стратегічні документи у зв'язку зі зміною стану зовнішнього середовища.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: економічна діагностика

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Поняття, зміст і значення стратегії, еволюція концепцій. Стратегія і розвиток бізнесу як наука, її виникнення та призначення. Необхідність, зміст і значення стратегії суб'єкта ринкової економіки. Еволюція систем планування розвитку підприємства. Наукові методи дослідження стратегії і їх застосування.

Стратегічний аналіз середовища підприємства. Зовнішнє середовище підприємства та його фактори. Внутрішнє середовище підприємства і його елементи. Сканування, моніторинг та прогнозування середовища. Аналіз галузі та конкуренції в ній. Вплив існуючих конкурентів на діяльність підприємства. Вплив потенційних конкурентів на діяльність підприємства. Вплив постачальників на діяльність підприємства. Вплив споживачів на діяльність підприємства. Тиск товарів-замінників на діяльність підприємства. Складання стратегічного балансу підприємства.

Формування місії, цілей та стратегії підприємства. Суть, значення і вимоги до формування місії. Процес вибору місії та характеристика головних його етапів. Поняття, значення та вимоги до формування цілей. Процес вибору цілей і характеристика визначаючих чинників. Показники вимірювання цілей. Стратегічна сегментація.

Загальна характеристика стратегії підприємства. Ієрархія стратегій. Вимоги до стратегічного набору. Корпоративна стратегія, її типи. Стратегія бізнесу та її типи. Стратегії найменших сукупних витрат, диференціації та зосередження, їх переваги та недоліки, ризики та умови використання. Функціональні стратегії та їх типи. Операційні стратегії.

Вибір та оцінювання стратегій підприємства. Методика вибору стратегій та їх альтернатив. Основні чинники вибору стратегічних альтернатив. Оцінювання вибраної стратегії розвитку підприємства. Визначення рівня ризику реалізації стратегії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Ансофф Игорь. Новая корпоративная стратегия / Эдвард Дж. Макдоннелл (при содействии) С. Жильцов (пер.с англ.).– С.Пб. : Питер, 1999. – 416с.

2. Стратегія підприємства: Підручник / Ю.Б. Іванов, О.М.Тищенко, Т.М. Чечетова- Терашвілі, О.В. Ревенко. –Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009.- 560 с.
 3. Березін, О. В. Стратегія підприємства [Текст]: навч. посіб. / О. В. Березін, М. Г. Безпарточний. – К.: Ліра-К, 2010. – 222 с.
 4. Богатирьова, Л. Д. Стратегічний менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л. Д. Богатирьова. – Одеса: ОНАЗ, 2004. – 384 с.
 5. Гордієнко, П. Л. Стратегічний аналіз [Текст]: навч. посіб. / П. Л. Гордієнко,
 6. Л. Г. Дідковська, Н. В. Яшкіна. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Алерта, 2008. – 478 с.
 7. Дюков, И. Стратегия развития бизнеса. Практический подход [Текст] / И. Дюков. – СПб.: Питер, 2008. – 236 с.
 8. Іванов, Ю. Б. Стратегія підприємства [Текст]: підручник / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Т. М. Чечетова-Терашвілі, О. В. Ревенко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2009. – 560 с.
 9. Клівець, П. Г. Стратегія підприємства [Текст]: навч. посіб. / П. Г. Клівець. – К.: «Академвидав», 2007. – 320 с.
 10. Ковтун, І. О. Стратегія підприємства [Текст]: підручник / І. О. Ковтун. – Львів: «Новий Світ-2000», 2009. – 680 с.
 11. Ковтун, І. О. Стратегія підприємства: практикум [Текст]: навч. посіб. / І. О. Ковтун. – Львів: «Новий Світ-2000», 2009. – 308 с.
 12. Саєнко, М. Г. Стратегія підприємства [Текст]: підручник / М. Г. Саєнко. – Тернопіль: «Економічна думка», 2006. – 390 с.
 13. Шифрин, М. Б. Стратегический менеджмент [Текст] / М. Б. Шифрин. – Пб.: Питер, 2008. – 240 с.
 14. Шершньова З.Е. Стратегічне управління: Підручник.-2-ге вид. перероб. і доп.- К.: КНЕУ, 2004. – 699с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: *(за наявності)*